

Økonomiplan for 2024 — 2027

Aremark

Kommunedirektørens innledning

Aremark kommune har de siste årene har en god utvikling. Vi har hatt god kontroll på økonomien og vi ser at det investeres ute i Aremark samfunnet. Tydeligst ser vi det på at det graves på Flatebygrenda og at store arealer på Sommerro industrifelt nå er sprengt ut og ligger klart for ny aktivitet.

For organisasjonen Aremark kommunen har vi også hatt en god utvikling. Vi har kontroll på økonomien. Vi har oppsparte midler på vårt disposisjonsfond. Vi driver nøkternt og leverer tjenester på et riktig nivå i forhold til hav det forventes av oss. De siste årene har det ikke vært rom for å gjøre de store krumspringene, sånn vil det være også de nærmeste årene. Vi ser at vi får noe mer midler i overføringer, men vi var den kommunen i gamle Østfold som fikk minst økning for 2024. Tross en viss vekst, så er det fortsatt vanskelig å være liten kommune i på Østlandet.

Det er lagt opp til investeringer også i 2024. Vi arbeider med alternativer rundt ventilasjon og innemiljø på rådhuset. Videre har det blitt lagt inn midler på sykehjemmet. Blant annet fortsetter forprosjektet for nytt kjøkken og det arbeides videre med rehabilitering og bygningsendringer for sykehjemmet. Her er det lagt inn betydelig med midler for gjennomføring i 2025 og 26. Det vil vinteren 2024 også bli satt opp et nytt modulbygg på Bergslund. Dette vil lette og gi et vesentlig bedre tilbud til våre medarbeidere. Det blir både kontorer, garderober og møterom. I tillegg til styrket omsorg, vil også barnevernet bli lokalisert her.

Det vil bli gjort budsjettmessige nedjusteringer for 2024. Skolen vil måtte tilpasse sin drift ytterligere. For å få til dette må man blant annet tilpasse gruppestørrelser, slik at disse fylles opp bedre en i dag. Dette vil føre til at vi ikke lenger kan skjerme norsk, engelsk og matematikk. Også her vil vi måtte ha større grupper en i dag. Vi opplever at implementering av aldersblandet undervisning har gått bra. Vi har en høy grad av ansatte som oppfyller kompetansekravene og vikartimer gjennomført med kvalifisert personell. Tross budsjettmessige tilpassinger har vi mye godt å bygge videre på.

Prosjektet "Fra meg til OSS", hvor fokus er å få til mer samarbeid på tvers og mer fellesskapstenking avsluttes i 2023. Det er planlegges fortsette med en versjon 2.0 av dette i 2024. Vi har et godt samarbeid med bedriftshelsetjenesten og vi opplever at våre lederspesifikke kurs gir gode resultater. I sum har i 2023 hatt en reduksjon i sykefravær og opplever at vi har mer fornøyde medarbeidere. Dette er bra og jeg vil takke våre medarbeidere for at de står på og at løser sine oppgaver på en god måte.

Aremark kommune har en vekst på 3,8% i 2024. Gjennomsnitt for Østfold er 5,0 prosent, mens pris- og lønnsvekst i kommunal sektor er beregnet til 4,3 prosent. Vi har med bakgrunn i dette en reel reduksjon for 2024. Det er derfor ikke avsatt noe til fond i budsjettet. Dette er ikke bærekraftig over tid. For å finansiere kostnader innenfor styrket omsorg, barnevern og legetjenesten er det derfor lagt opp til bruk av disposisjonsfond. Alternativet er å øke eiendomsskatten. Det har ikke vært ønskelig å øke eiendomsskatten ytterligere. Det vil med bakgrunn i dette legges opp til økt kostnadsfokus for alle virksomheter hvor blant annet større kjøp må særskilt vurderes i hvert enkelt tilfelle.

For å sikre en sunn og positiv fremtid for vår kommune, må vi kontinuerlig evaluere oppgavene våre og være åpne for nye ideer. Vi må arbeid for å få til en god befolkningsvekst og å forbedre bo- og livskvaliteten vår. Dette er nødvendig for å sikre en sunn og positiv fremtid for vår kommune i årene som kommer. Det er derfor blant annet lagt opp til en revisjonen av samfunnsplanen i 2024.

Jeg er trygg på at det budsjettforslaget vi presenterer nå, vil bidra til å bevege oss i riktig retning. Men vi må huske at dette arbeidet ikke kan gjøres alene. Det er en kollektiv innsats, og vi må jobbe sammen for å oppnå våre mål.

Andreas Lervik,
Kommunedirektør

Innhold

Økonomiplan for 2024 — 2027	1
Aremark.....	1
Kommunedirektørens innledning	2
Status og rammebetingelser	10
Dagens situasjon og rammebetingelser	10
FNs bærekraftsmål.....	10
Fokusområde 1: Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet.....	11
Fokusområde 2: Kulturliv, idrett, tjenestetilbud og tettstedsutvikling	11
Fokusområde 3: Samferdsel, transport og infrastruktur	12
Fokusområde 4: Oppvekst, levekår og folkehelse	13
Fokusområde 5: Bærekraftig utvikling	13
Fokusområde 6: Arealstrategi	14
Administrative Fokusområder for planperioden	15
Økonomiske måltall.....	16
Investeringer og finansiering.....	17
Økonomiske rammebetingelser	18
Kommunesektorens inntekter i 2024.....	18
Statsbudsjettets virkninger for Aremark kommune i 2024	19
Utvalgte nøkkeltall	20
Utvikling i økonomiske nøkkeltall	20
Teoretisk innsparingspotensial	20
Plangrunnlaget	22
Hovedmål for kommunen	22
Mål for kommunen.....	22
Strategier.....	23
Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet.....	23
Kulturliv, idrett, tjenestetilbud og tettstedsutvikling	24
Samferdsel, transport og infrastruktur	27
Oppvekst, levekår og folkehelse	28
Bærekraftig utvikling	31
Befolkningsutvikling	33
Demografi.....	33
Befolkningsprognose.....	33
Demografiutgifter.....	33

Investeringer i økonomiplanen	34
Investeringstabell for kommunen samlet	34
Andre investeringer	34
Selvkost	36
Oversikt Investering og finansiering	36
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	37
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd	38
1. Investeringer i varige driftsmidler	38
2. Tilskudd til andres investeringer	39
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	39
4. Utlån av egne midler	40
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	40
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	41
Hovedtallene i budsjettforslaget	43
Sentrale inntekter	43
Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)	43
Finansinntekter og -utgifter	43
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	44
Økonomisk utvikling i planperioden	44
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	44
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	45
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	45
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	46
Vurdering av den økonomiske utviklingen	46
Kommunens tjenesteområder	47
Politisk styring og sentraladministrasjon	47
Tjenester og oppgaver	47
Organisering	47
Tjenesteområder	48
Utviklingstrekk og rammebetingelser	48
Nye tiltak	49
Driftsbudsjett	49
Fordeling på enhet (tabell)	49
Fordeling på tjeneste (tabell)	49
Kostra-analyse	49

Barnehage og kultur	51
Tjenester og oppgaver.....	51
Organisering	51
Tjenesteområder	52
Utviklingstrekk og rammebetingelser	53
Mål for perioden	55
Nye tiltak	56
Driftsbudsjett.....	56
Fordeling på enhet (tabell).....	56
Fordeling på tjeneste (tabell)	57
Kostra-analyse	57
Aremark skole og SFO	58
Tjenester og oppgaver.....	58
Organisering	58
Tjenesteområder	58
Utviklingstrekk og rammebetingelser	59
Mål for perioden	60
Driftsbudsjett.....	63
Fordeling på enhet (tabell).....	63
Fordeling på tjeneste (tabell)	63
Kostra-analyse	63
Investeringsbudsjett.....	64
Barnevern, helse og NAV.....	65
Tjenester og oppgaver.....	65
Organisering	65
Tjenesteområder	65
Utviklingstrekk og rammebetingelser	67
Mål for perioden	67
Nye tiltak	68
Driftsbudsjett.....	68
Fordeling på enhet (tabell).....	68
Fordeling på tjeneste (tabell)	68
Kostra-analyse	69
Investeringsbudsjett.....	69
Pleie og omsorg	70

Tjenester og oppgaver.....	70
Organisering	70
Tjenesteområder	71
Utviklingstrekk og rammebetingelser	73
Mål for perioden	74
Nye tiltak	75
Fordeling på enhet (tabell).....	75
Fordeling på tjeneste (tabell)	75
Kostra-analyse	76
Investeringsbudsjett.....	76
Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning.....	77
Tjenester og oppgaver.....	77
Organisering	77
Tjenesteområder	78
Utviklingstrekk og rammebetingelser	78
Mål for perioden	78
Nye tiltak	79
Driftsbudsjett.....	79
Fordeling på enhet (tabell).....	79
Fordeling på tjeneste (tabell)	79
Kostra-analyse	80
Investeringsbudsjett.....	80
Teknikk.....	81
Tjenester og oppgaver.....	81
Organisering	81
Tjenesteområder	81
Utviklingstrekk og rammebetingelser	82
Mål for perioden	82
Nye tiltak	82
Driftsbudsjett.....	83
Fordeling på enhet (tabell).....	83
Fordeling på tjeneste (tabell)	83
Kostra-analyse	83
Investeringsbudsjett.....	84
Vann, avløp og renovasjon	86

Tjenester og oppgaver.....	86
Organisering	86
Tjenesteområder	86
Utviklingstrekk og rammebetingelser	86
Mål for perioden	87
Nye tiltak	87
Selvkost note	88
Driftsbudsjett.....	88
Fordeling på enhet (tabell).....	88
Fordeling på tjeneste (tabell)	88
Kostra-analyse	89
Investeringsbudsjett.....	89
Brann og feiing	90
Tjenester og oppgaver.....	90
Organisering	90
Tjenesteområder	90
Utviklingstrekk og rammebetingelser	90
Nye tiltak	91
Driftsbudsjett.....	91
Fordeling på enhet (tabell).....	91
Fordeling på tjeneste (tabell)	91
Kostra-analyse	91
Investeringsbudsjett.....	92
Sentrale ansvar	93
Driftsbudsjett.....	93
Fordeling på enhet (tabell).....	93
Fordeling på tjeneste (tabell)	93
Investeringsbudsjett.....	93
Vedlegg.....	94
Vedlegg – Forskriftsrapporter	94
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	94
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd	95
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	95
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd	96
Vedlegg - Investeringer per program	98

Økonomiplan for 2024-2027

Andre investeringer.....	99
Selvkost.....	100
Andre investeringer.....	101
Barnevern, helse og NAV.....	101
Pleie og omsorg.....	101
Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning.....	101
Teknikk.....	101
Selvkost.....	101
Vann, avløp og renovasjon.....	101

Status og rammebetingelser

Dagens situasjon og rammebetingelser

Aremark kommunes samfunns- og arealplan er kommunens to viktigste styrende dokumenter og er førende for budsjett 2024 og økonomiplan for 2024-2027.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av Aremark kommunestyre 27. april 2017. Den har følgende overordnede mål for samfunnsutviklingen i Aremark kommune:

1. Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark.
2. Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden.
3. Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune.

Dette er gode mål som vi kan etterleve. Men det er kommunedirektørens mening at mål og tiltak i samfunnsplanen skal være mest mulig relevante. Det er derfor ønskelig at vi nå endrer praksis, slik at vi rullerer samfunnsplanen oftere en tidligere. Dette arbeidet er igangsatt og vi forventer at de mål og strategier som listes opp i det videre vil bli erstattet med en ny samfunnsplan som vi kan jobbe etter i forbindelse med budsjett og økonomiplan for 2025.

Det legges i samfunnsplanen opp til at vi skal tilstrebe å ha en bærekraftig samfunnsutvikling, vi skal skape verdier og vi skal yte tjenester med god kvalitet. Målet må også være at vi skal jobbe for å tilpasse tilbud av kommunale tjenester til innbyggernes behov for tjenester – de aller fleste ønsker å klare så mye som mulig uten hjelp. Dette budsjettforslaget underbygger dette. I arbeidet med samfunnsutvikling står ikke kommunen alene, også næringslivet og det sivile samfunnet er viktige aktører. Suksessfaktoren for økt verdiskaping og attraksjonskraft er samhandling mellom disse tre aktørene. Det sivile samfunnets bidrag spenner fra enkeltpersoners innsats til frivillige og/eller ideelle lag og foreninger.

For å nå målene i samfunnsdelen er flere «fokusområder» lagt til grunn. I planen er det lagt vekt på at kommunen er avhengige av et godt befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet. Videre er det fokus på kultur, idrett, tjenestetilbudet og tettstedsutvikling. Samferdsel, transport og infrastruktur er ett område. Det samme er oppvekst, levekår og folkehelse samt bærekraftig utvikling og arealstrategi.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål [\[1\]](#) er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Målene ble laget på en demokratisk måte gjennom innspill fra land over hele verden og nesten ti millioner mennesker fikk sagt sin mening gjennom en spørreundersøkelse.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind). De mest sårbare menneskene må derfor prioriteres. Eksempel på ekskluderte grupper er mennesker med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, etniske og religiøse minoriteter, jenter og urfolk.

Det må legges til grunn at ikke alle bærekraftsmålene er like relevante på kommunalt nivå. Ei heller de 169 delmålene. Men både hovedmål og delmål kan være riktige og viktige å forholde seg til. Og disse sammenstilt med fokusområdene i vår egen kommuneplan vil være med på å føre Aremark samfunnet i samme retning som resten av samfunnet rundt oss.

Fokusområde 1: Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet.

Aktuelle bærekraftsmål kan være nr;

Aremark kommune står overfor en befolkningsutvikling hvor vi i en periode har hatt en reduksjon. Vi ser nå en øking igjen. Dette kan blant annet knyttes til Ukraina krigen. Vi vil først få en liten økning før vi igjen får færre elever i skolepliktig alder. Samtidig får vi flere eldre. Denne kombinasjonen medfører reduserte inntekter og økte utgifter for kommunen. Som en følge av dette må det i planperioden jobbes med å styrke eldreomsorgen, samtidig som vi må gi et godt utdanningstilbud som er tilpasset det elevgrunnlaget kommunen til enhver tid har.

Vi har i dag både en skole og en barnehage som nylig er oppgraderte. I dag leverer den også gode digitale løsninger. Vi har rullet ut en ordning som har ført til at alle skoleelever i Aremarkskolen har egne PC/nettbrett som skal brukes aktivt i undervisningen. Ved at fellesskapet går for slike løsninger vil vi oppnå at vi bygger ned forskjeller og å jevne ut ulikheter i befolkningen.

Det skal stimuleres til økt næringsutvikling i Aremark, og i samarbeid med Halden har det blitt laget en strategisk næringsplan. Kommunen har i dag opparbeidede næringstomter som nå blir lagt ut for salg. Et arbeid med å se på ytterligere arealer for næring er også igangsatt.

Aremark kommune må ta mye ansvar i arbeidet med å få en befolkningsøkning. Et viktig tiltak i denne sammenheng er kommuneplanens arealdel. I planen legges det opp til en økt bostedsattraktivitet og det er lagt opp til flere næringsområder og større hyttefelt. Det er ikke et uttalt mål i arealplanen, men planen slik den er nå, vil den være med å styrke lokalt næringsliv og den vil gi forutsigbare rammer for næringslivet og innbyggere i mange år framover. Det arbeides med at de første nye beboerne på Fladebygrenda kan flytte inn i nye leiligheter høsten 2024.

Fokusområde 2: Kulturliv, idrett, tjenestetilbud og tettstedsutvikling

Aktuelle bærekraftsmål kan være nr;

Det er et uttalt fokus i kommuneplanens samfunnsdel å satse på kulturliv, idrett og næringsutvikling. Det lyses årlig ut økonomiske midler til utviklingsprosjekter fra diverse instanser. Disse ønsker Aremark kommune å kunne bidra aktivt til at Aremarksamfunnet får sin del av.

Aremark kommune har tilgang til «Tilskuddsportalen» hvor både Aremark kommune og lokale lag og foreninger kan søke ulike tilskuddsordninger. Det er viktig at tilbud innenfor både kultur- og idrettsområdet gis med tanke på at begge kjønn og unge som gamle kan benytte seg av disse. Universell utforming må ikke bare være et honnør ord, men må være med i planleggingen av nye prosjekter helt fra starten av.

Aremark kommune skal bygge opp under en bærekraftig samfunnsutvikling som sikrer livskvalitet og et godt livsgrunnlag for alle. For å lykkes med dette må vi fokusere på trivselstiltak, identitetsbygging, inkludering, medvirkning og helhetstenkning om hvordan Aremark skal være både som kommune og som lokalsamfunn. «Levende Aremark» bygger opp under dette og er bestemt videreført framover.

Fokusområde 3: Samferdsel, transport og infrastruktur

Aktuelle bærekraftsmål kan være nr;

Infrastruktur omfatter muligheten for tilgang til vann, avløp, internett, mobildekning og et tilstrekkelig og stabilt strømnett. Utbygging av ledningsnett til vann og avløp er en pågående prosess i kommunen. Det samme er utbygging av bredbåndstilbudet. Denne type infrastruktur er kommunen avhengig av, både med tanke på å øke attraktiviteten som bostedskommune og med tanke på kommunens stadig økende behov for å ta i bruk digitale hjelpemidler i tjenesteytingen.

I reguleringsplaner settes det rekkefølgebestemmelser som skal sikre at infrastruktur som vann- og avløpsledninger, gang- og sykkelveier, turstier, etc blir opparbeidet. Dette må ivaretas også i nye planer. Å gjøre vårt lokalsamfunn inkluderende, trygt, robust og bærekraftig må ha et hovedfokus og er ett av flere plangrep som er gjort og som det legges opp til i nye planer. Utviklingen av Fossby som lokalsenter er et slikt grep, ved at det legges opp til at det skal kunne bygges nye boliger samt utvikle næringslivet der i tråd med vedtatt kommunedelplan.

Aremark er en pilot i fylkeskommunens bygdemiljøpakker. Det er store forventninger til hvor dette samarbeidet vil ta oss.

For å tilrettelegge for en klimavennlig transport er det etablert en ladestasjon ved rådhuset i Aremark. En kommersiell ladestasjon er etablert på Furulund. Denne er den eneste offentlig tilgjengelige muligheten for lading av kjøretøy mellom Halden og Ørje. Videre ønsker Aremark kommune å være med i prosjekter som har aktuelle problemstillinger for oss, som rene vannveier og kollektivtransportløsninger.

Fokusområde 4: Oppvekst, levekår og folkehelse

Aktuelle bærekraftsmål kan være nr;

Sosial tilhørighet og deltakelse er en forutsetning for et godt liv. For barn og unge er deltakelse i og tilhørighet til familie, skole- og fritidsmiljø forutsetninger for en best mulig oppvekst og et godt liv. Sett fra samfunnets side er sosial inkludering viktig for å forebygge fremmedgjøring, sosial uro, kriminalitet med videre. Gjennom å delta i sosiale fellesskap og ulike nettverk utvikler den enkelte selvstendighet og knyttes til samfunnet gjennom sosiale og kulturelle bånd.

Tidlig innsats for barn og unge er viktig. Hovedhensikten med en tidlig innsats er å identifisere og iverksette tiltak så tidlig som mulig i barnas oppvekst. Målet er å gi det enkelte barn bedre forutsetninger for å realisere sitt potensial og fullføre et opplæringsløp. Barnehageplanen vil være et godt verktøy i dette arbeidet.

Aremark kommune skal legge til rette for at eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne kan bo hjemme lengst mulig og være mest mulig selvhjulpne.

Det må være fokus på gode tilbud til den økende andelen eldre over 80 år, blant annet gjennom satsing på hverdagsrehabilitering. Målet er at innbyggere med funksjonsbegrensninger opplever aktiv deltagelse, mestrer hverdagen og lever et mest mulig selvstendig liv, og at det legges til rette for at de kan bo hjemme så lenge som mulig. I denne sammenhengen er det også viktig at en plan for god bo og levekårsutvikling kommer på plass.

Det er viktig å ha med et helsefremmende perspektiv i alle beslutningsprosesser – Folkehelseloven pålegger kommunen å tenke «helse i alt vi gjør», og arbeide systematisk for å utjevne sosiale helseforskjeller, slik at alle innbyggere får samme muligheter til å leve et liv med best mulig helse – både psykisk og fysisk.

Det er viktig å arbeide for øke andelen som er tilkoblet offentlig drikkevann, for å sikre at flest mulig har drikkevann av best mulig kvalitet.

Fokusområde 5: Bærekraftig utvikling

Aktuelle bærekraftsmål kan være nr;

Det må sikres en bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Det er derfor bra at hytteområder som ligger i nærhet til offentlig VA-infrastruktur har koblet seg til denne.

Det er kort vei til Rakkestad, Halden og Marker og vi har et godt samarbeid med disse nabokommunen. Felles for disse kommunene er at de alle er porten til Aremark. Dette vil si at en god utvikling der, vil kunne høstes frukter fra også i Aremark. Vi er derfor avhengig av at det er best mulig infrastruktur på vei, som på jernbane, til disse kommunen. Det vil derfor være viktig å fortsette å øve press på sentrale myndigheter for å ferdigstille hele E18 i indre Østfold og Intercity helt til riksgrensen så raskt som mulig.

Aremark grenser også til Dals-Ed og Årjäng kommuner i Sverige. Disse har også virksomheter som gir positive ringvirkninger for Aremark kommune. Det er derfor viktig at det er en mest mulig trygg og enkel passering for innbyggere og reisende som skal passere grensa.

I arealdelen av kommuneplanen legges det fortsatt opp til at Fossby er sentrum i kommunen. Her er det videreført og lagt inn to større boligfelt. Vi har både skole og barnehage beliggende her. Fossby er stedet hvor vi fortsatt må legge opp til at folk kan møtes. Sentrumsutviklingen her vil derfor forbli et satsningsområde gjennom planperioden.

Det er viktig at det sikres bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre i kommunen. Dette gjelder i særdeleshet innenfor landbruket. Skal vi nå fram med målet om å stoppe klimaendringene må vi handle og bekjempe de, og konsekvensene av dem. Vi må søke å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer. Dette vil blant annet si at «svartlista» arter som signalkreps og villsvin må bekjempes. Vi må også sikre en bærekraftig skogforvaltning. Dette vil blant annet være med å stanse tap av artsmangfold m.m.

God vannkvalitet i Haldenvassdraget er meget viktig og kommunen er bevisst dette og deltar i regionale tiltak for å fremme dette. Avrenning fra landbruket må fortsatt reduseres og det må arbeides for at tiltak som kan stimulere til at dette iverksettes.

Fokusområde 6: Arealstrategi

Aktuelle bærekraftsmål kan være;

Aremark kommune skal legge til rette for et levende lokalsamfunn med nyskapingsevne, verdiskaping, kulturelt mangfold, frivillig innsats og like muligheter for alle. Kommunen skal være en god samarbeidspartner for de som skal realisere områder/enkelttomter innenfor planen samtidig som man forholder seg til de prosesser og det lovverket som skal styre utvikling.

Aremark kommune vil ta en aktiv rolle for å utvikle mer varierte boligtyper enn man kan tilby i dag. Dette skal blant annet gjøres igjennom revisjon av plan for god bo- og levekårsutvikling. Det skal legges opp til en boligsammensetning og bebyggelsesstruktur som tilrettelegger for et godt liv for en alle aldre i befolkningen. Utviklingen av et godt lokalsenter, attraktive sentralt beliggende boliger med tilgjengelige fellesarealer og møteplasser, og god dialog med næringsvirksomheter, utbyggere og innbyggere er viktig. Videre skal det stimuleres til sosial interaksjon mellom innbyggere, næringsliv, frivilligheten, offentligheten og besøkende ved å tilrettelegge for nærhet mellom funksjoner og tilbud.

Mye bebyggelse i Aremark er gjort ved at byggenes fasader henvender seg mot vassdrag. I den nye arealplanen legges det opp til at man skal hensyn ta det eksisterende bebyggelse og ha en forsiktig utvikling av nytt. Dette vil si at utbygging bør skje et stykke fra Haldenvassdraget og på en sån måte at jo tettere på man er, jo mer hensyntar man de kultur og landskapsverdiene som vassdraget og kanalen kan by på.

Administrative Fokusområder for planperioden

Aktuelle bærekraftsmål kan være;

Aremark skal bestå som en egen kommune. Dette vil kommunedirektøren følge opp i sitt arbeide, men dette stiller krav til egen organisasjon. De tjenester og oppgaver vi leverer må minst være på samme nivå enn våre nabo-kommuner. Vi har i mange år hatt en reell reduksjon i våre overføringer og krav til effektivisering og rasjonalisering er forventningene som stilles til oss. Selv om det legges opp til en liten reell vekst i de statlige overføringene for 2024, vil administrasjonen ikke kunne levere i den grad man har gjort fram til nå, på nye politiske initiativ. Det vil derfor fortsatt være kommunedirektørens overordnende mål i størst mulig grad å forholde seg til det som allerede er politisk bestilt – og å levere på dette.

I dette budsjett- og økonomiplandokumentet legges det ikke opp til kutt i tjenestetilbudet. Innen noen områder vil man oppleve en viss vekst. Samtidig vil skolen få et reelt kutt. Vi har også valgt å finansiere noe av driften innen styrket omsorg og barnevern med midler fra disposisjonsfondet. Dette for å

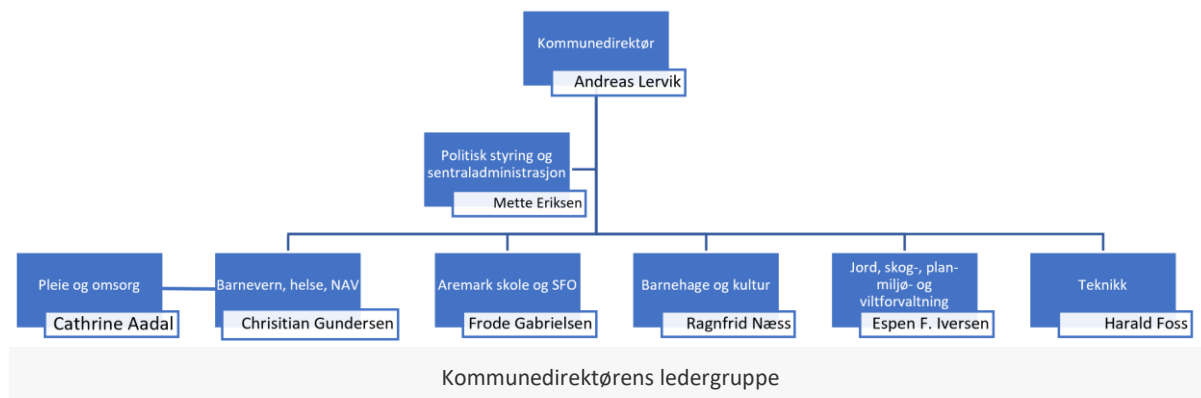
kunne skjerme annen aktivitet. I vårt arbeide med tenke annerledes og mer nyskapende, har vi fått gode resultater som for eksempel Levende Aremark, vi skal fortsette å jobbe sånn.

De siste årene har det blitt iverksatt flere tiltak for å få en økt trivsel. Vi jobber nå med mer samarbeid på tvers og økt fokus på endring, slik at kommunens ansatte kan løse flere oppgaver bedre. Følgende områder videreføres og vil ha fortsatt fokus i planperioden:

Ledelse: Det er et mål at man jobber selvstendig innenfor egne virksomheter, lederne vil få mulighet til å være ledere, samtidig så må vi løse oppgaver sammen som en stor enhet. Videre er det viktig at lederne leder etter samme prinsipper. Det vil derfor bli lagt opp til utvidede ledersamlinger med fokus på hvordan man bedriver ledelse og lederoppfølging for den enkelte. Fokus for det hele vil være fra "meg til OSS"

Personal: Aremark kommune er en stor arbeidsgiver med sine ca 120 årsverk, fordelt på opp mot 170 medarbeidere. I en slik organisasjon oppstår det med jevne mellomrom behov for lederstøtte på personal/HR-området. Det er da av vesentlig betydning å ha HR-ressurser som kan bistå og som vet hvordan saker skal håndteres. Kommunens personalrådgiver skal få anledning til å holde seg oppdatert på utviklingen på HR-området. Personalrådgiver deltar i dag i et fagnettverk i SmartKom samarbeidet. Dette skal videreføres.

Organisasjonsutvikling: Vi i dag en organisasjon som jobber relativt bra sammen for å løse de oppgaver og utfordringer. Dette er det viktig å videreføre og forsterke. Vi er avhengig av å ha en god trivsel i organisasjonen. Dette er en nøkkelfaktor for at vi skal kunne levere tjenester som i dag og samtidig som vi skal få til mer samarbeid på tvers og økt fokus på endring og omstilling i organisasjonen. Kommunedirektøren vil sikre dette igjennom fortsatt «lagbygging». Fokus vil være fra "meg til OSS"

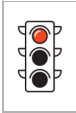

Økonomiske måltall

Aktuelle bærekraftsmål kan være;

Økonomiplan for 2024-2027

I et langsiktig økonomisk perspektiv, er det viktig å ha økonomiske måltall å styre etter. Kommunestyret skal i henhold til ny kommunelov gjeldende fra 1. januar 2020, vedta slike økonomiske nøkkeltall som vil være styrende for fremtidige budsjetter og økonomiplaner. I Aremark følger vi disse måltallene:

Mål	Faktisk	
Aremark kommune skal som minimum ha et netto driftsresultat på 1,75 prosent. Et langsiktig mål er netto driftsresultat på 2,5 prosent.	I dette forslaget er tallet -1,5 %	
Egenkapitalandelen bør avspeile risikoen i investeringsprosjektet, men på lengre sikt bør utgangspunktet være en egenfinansieringsgrad på 30,0 prosent.	I dette forslaget er tallet 11,6 %	
Et langsiktig mål er disposisjonsfond som utgjør minimum 5,0 prosent av brutto driftsinntekter.	I dette forslaget er tallet 11,7 %	
Et langsiktig mål er at rentebærende netto lånegjeld til investeringsprosjekter ikke overstiger 120 prosent av brutto driftsinntekter. Dette fordeles med 50% til investeringer i selvkostområdene og 70% til øvrige investeringer.	I dette forslaget er tallet 97,9 %	

Budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024–2027 tilfredsstillende ikke alle disse målsetningene. Når det gjelder netto driftsresultat er vi i dette forslaget et stykke unna måltallene. Det må derfor jobbes for å minske dette gapet i løpet av økonomiplanperioden. Samtidig viser både netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter og disposisjonsfondet gode tall. Vi nå tilstrebe å videreføre disse.

Investeringer og finansiering

Kommunedirektørens forslag til investeringer med finansiering for budsjettåret 2024 og for perioden 2025 – 2027 fremgår av bevilgningsoversikter drift og investering. I økonomiplanen framstilles de

investeringstiltak som administrasjonen planlegger etter. Vedtak om gjennomføring av investeringstiltak skjer gjennom bevilgning av midler til tiltak, som del av budsjett- og tertialsak eller som vedtak i særskilte saker. Budsjettet for 2024 er bindende for gjennomføring av tiltak, mens økonomiplan 2025-27 er bindende for videre planlegging.

For nærmere beskrivelse og omtale av investeringene vises det til dokumentets tekstdel for de forskjellige rammeområdene.

Med dagens inntektsnivå ser kommunedirektøren at investeringsnivået og opplåningen isolert sett er på et høyt nivå. Årsaken til at kommunedirektøren likevel tilrår disse investeringene er at en del av investeringene er på vann og avløp som er et selvkostområde.

Økonomiske rammebetingelser

Kommunesektorens inntekter i 2024

Det er lagt til grunn de forutsetninger som er inntatt i regjeringen Støre sitt forslag til statsbudsjett for 2024. Det er videre benyttet KS sin prognosemodell for å anslå forventet rammetilskudd. I statsbudsjettet for 2024 legges det opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 6,4 milliarder kroner i 2024, tilsvarende 1,3 prosent. For kommunene isolert utgjør veksten 5,1 milliarder kroner. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2023 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023. Den samlede kompensasjonen på 3,2 mrd. kroner før økt prisvekst mv., som ble vedtatt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023, er inkludert i nivået. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst på 4,3 pst. Skatteanslaget bygger på en forventning til sysselsettingsvekst på 0,1 prosent og 4,9 prosent årslønnsvekst fra 2023 til 2024.

Veksten i frie inntekter i 2024 må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen og merutgifter knyttet til pensjon. Beregninger utført av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) viser merutgifter for kommunesektoren i 2024 på 4,6 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette er det anslått at om lag 3,9 mrd. kroner må finansieres av de frie inntektene. De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet skole, barnehage og omsorgstjenesten med uendret standard og produktivitet i tjenestene.

I kommuneproposisjonen for 2024 ble det anslått en vekst på om lag 1,2 mrd kroner i kommunesektorens samlede pensjonskostnader utover anslått lønnsvekst i 2024. Med oppdaterte beregninger anslås det nå en økning i de samlede pensjonskostnadene på om lag 2 mrd. kroner i 2024.

Kommunesektorens handlingsrom anslås å øke med om lag 0,5 mrd. kroner i 2024. Da er det tatt hensyn til merutgifter som følge av den demografiske utviklingen på 3,9 mrd. kroner, økning i de samlede pensjonskostnadene på 2 mrd. kroner.

Regjeringens budsjettopplegg innebærer at kommunesektoren får noe økt handlingsrom, men det er fortsatt nødvendig å prioritere og sikre god ressursbruk. Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,3 prosent. Årslønnsveksten fra 2023 til 2024 i kommunesektoren anslås til 4,9 pst. (utgjør i underkant av 60 % av deflatoren), mens den kommunale prisveksten ut fra dette kan anslås til 3,4 pst.

Statsbudsjettets virkninger for Aremark kommune i 2024

Kommunesektoren sine inntekter er satt sammen av frie og bundne inntekter. De bundne inntektene består hovedsakelig av øremerkede tilskudd, gebyr og egenbetalinger, som er knyttet til spesifikke kommunale tjenester. De frie inntektene er inntekter som kommunene har fri råderett over, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter, og inntektssystemet fordeler disse inntektene til kommuner og fylkeskommuner.

Innenfor kommunesektoren sine frie inntekter skal skatteinntektene utgjøre om lag 40 prosent. Den overordnede målsettingen med inntektssystemet er å utjevne kommunenes økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for et likeverdig tjenestetilbud til innbyggere over hele landet.

Distriktstilskudd Sør-Norge skal ivareta kommuner i Sør-Norge med en svak samfunnsmessig utvikling. Tildelingen av distriktstilskudd Sør-Norge tar utgangspunkt i distriktsindeksen, som er et uttrykk for graden av distriktsutfordringer i en kommune. Indeksen bygger på indikatorer for sentralitet, reiseavstand, befolkningstetthet, befolkningsstruktur og -utvikling, status for arbeidsmarkedet og inntektsnivå. Tilskuddet blir tildelt kommuner i Sør-Norge som;

- har under 3 200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 eller lavere
- har hatt ei gjennomsnittlig skatteinntekt per innbygger de siste tre åra som er lavere enn 120 prosent av gjennomsnittet i landet.

Aremark kommune sin distriktsindeks for 2024 er satt til 33 (endret fra 34 i 2018). Dette gir kommunen et småkommunetillegg på kroner 6 526 000. I tillegg er kommunen tildelt kroner 500 000 i skjønntilskudd.

Inntektsgarantiordningen (INGAR) utgjør for 2024 et redusert tilskudd på kroner 99 000.

Endring i frie inntekter i statsbudsjettet (rammetilskudd, inntektsgarantiordningen INGAR, småkommunetillegg og skjønnsmidler) viser at disse øker med totalt 4 368 mill. kroner i forhold til oppgavekorrigerte frie inntekter 2023. Dette utgjør en økning på 3,8 prosent (gjennomsnitt for Østfold er 5,0 prosent), mens pris- og lønnsvekst i kommunal sektor er beregnet til 4,3 prosent.

Aremark kommune har hatt en økning i innbyggertall fra 1 318 i 2022 til 1 350 pr 01.07.23. Det gir en økning i innbyggertilskuddets del av rammetilskuddet.

Driftsbudsjettet for 2024 vil være utfordrende, men gir fortsatt et forsvarlig servicenivå til innbyggerne. Det vises for øvrig til de respektive rammeområdene i budsjettet.

[1] <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Utvalgte nøkkeltall

Hovedtall i budsjettet	Handlingsregel
Totale driftsinntekter	181 530
Totale driftsutgifter	184 403
Netto driftsresultat	2 735
Driftsresultat i prosent av driftsinntekter	-1,5 %
Antall innbyggere	1 324
Renteutgifter	6 334
Netto lånegjeld	177 769
Avdrag	7 850
Eiendomsskatt	6 538
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	5,8 %
Disposisjonsfond	21 196
Årlige investeringer	24 283
Andel lånefinansiering	88,4 %

Utvikling i økonomiske nøkkeltall

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	10,2 %	12,8 %	21,1 %	14,3 %	8,9 %	19,4 %
Økonomi						
Frie inntekter i kroner per innbygger *) **)	70 640	68 692	65 374	65 115	63 821	68 075
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	6,3 %	2,8 %	-1,9 %	-0,7 %	1,7 %	2,4 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	94,4 %	92,1 %	76,9 %	90,6 %	124,9 %	74,8 %

Teoretisk innsparingspotensial

Tjeneste	Indikator	Aremark	Marker	Rakkestad	Halden	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Innbyggere i målgruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	15 248	15 185	17 340	15 788	Åmli	15 210	18 623	1 329	-4,6	-22,9
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	25 921	19 460	23 635	20 478	Tolga	17 001	22 807	1 329	5,8	16,9
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	5 918	6 249	4 603	2 322	Iveland	1 182	3 396	1 329	2,9	36,6
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	10 064	10 732	9 771	9 892	Rendalen	7 957	11 690	1 329	-1,5	-11,4
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	2 846	3 689	4 012	3 633	Aremark	2 846	4 109	1 329	-2,9	-75,9
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	3 664	2 552	3 551	3 986	Grane	818	3 114	1 329	0,6	11,7
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	3 015	2 202	2 159	2 250	Hægebostad	1 225	3 938	1 329	-1,2	-30,6
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	1 913	1 948	714	717	Værøy	-235	1 805	1 329	0,1	5,6
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)	6 805	6 872	5 338	6 482	Hægebostad	4 931	7 686	1 329	-2,3	-25,1
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	1 674	1 302	998	1 248	Tolga	1 331	2 153	1 329	-0,6	-28,6
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	-328	-135	49	45	Åmli	-790	1 024	1 329	-1,8	0
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	955	1 044	1 218	680	Værøy	578	2 559	1 329	-2,1	-168,0
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	543	670	-138	-259	Fyresdal	-25 967	-4 364	1 329	6,5	903,7
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	1 425	1 063	752	447	Iveland	874	1 559	1 329	-0,2	-9,4
Landbruk	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Landbruk (B)	134	119	77	136	Værøy	0	121	1 329	0,1	54,4

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Plangrunnlaget

Hovedmål for kommunen

- Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark
- Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden
- Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune

Mål for kommunen

Hovedmål

Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark

Delmål

Lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre

Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering

Moderat, sunn befolkningsvekst

Opprettholde et godt tjenestetilbud

Senke terskelen for deltakelse i samfunnet

Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter

Unge og eldre uten førerkort skal kunne komme seg til aktiviteter og sosiale arenaer uten å bli kjørt

Utjevne sosiale forskjeller i helse

Utvikle attraktive boligformer som skiller seg ut

videreutvikle tettstedet med flere møteplasser og økende aktivitetstilbud

Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden

Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor

Moderat, sunn befolkningsvekst

Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter

Utvikle attraktive boligformer som skiller seg ut

Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune

Balanse i befolkningssammensetning

Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor

Miljøvennlig boliger

Utvikle alternativer til individuell transport

Videreutvikle tettstedet med flere møteplasser og økende aktivitetstilbud

Strategier

Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet

Strategi	Hovedmål	Delmål	Område
Gjøre det lett for nyinnflyttere å etablere nettverk	Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden	Moderat, sunn befolkningsvekst	Folkehelse, oppvekst
Bygge en levende, attraktiv bygd med gode møteplasser	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Moderat, sunn befolkningsvekst	Hele kommunen
Ha et attraktivt skole- og barnehagetilbud med god kvalitet	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Moderat, sunn befolkningsvekst	Skole, barnehage
Tilrettelegge for pendling og hjemmekontor	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Moderat, sunn befolkningsvekst	Næring
Legge opp til økt interaksjon mellom lokale aktører	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor	Næring ,kultur
Etablere kontorfellesskap for pendlere og gründere	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i	Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor	Næring

Økonomiplan for 2024-2027

	at Aremark er en liten og oversiktlig kommune		
Legge til rette for foredling av lokale råvarer	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor	Næring, kultur
Satse videre på Haldenkanalen	Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden	Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor	Næring, kultur
Bygge opp et tilbud av varierte boligtyper og tomter	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Utvikle attraktive boligformer som skiller seg ut	Næring, plan
Reservere område i arealdelen til økolandsby i tilknytning til sentrumsplanområdet på Fosby	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Utvikle attraktive boligformer som skiller seg ut	Plan

Kulturliv, idrett, tjenestetilbud og tettstedsutvikling

Strategi	Hovedmål	Delmål	Område
Tilby barne- og ungdomsaktiviteter i forlengelse av skoledagen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Opprettholde et godt tjenestetilbud	Skole, kultur

Økonomiplan for 2024-2027

Effektivisere og forbedre gjennom samlokalisering	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Opprettholde et godt tjenestetilbud	Næring, kultur
Dra nytte av vekselvirkninger mellom virksomheter i kommunen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Opprettholde et godt tjenestetilbud	Næring, kultur
Strategisk lokalisering av funksjoner	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Opprettholde et godt tjenestetilbud	Næring
Utvikle nye boligtyper som alternativ til omsorgsplasser	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Opprettholde et godt tjenestetilbud	Sykehjem, næring
Styrke kulturlivet som arena og møteplass	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Videreutvikle tettstedet med flere møte- plasser og økende aktivitetstilbud	Kultur
Stimulere til ildesjel- engasjement og løfte frem ildsjelene	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen.	videreutvikle tettstedet med flere møte- plasser og økende aktivitetstilbud	Kultur
Samlokalisere funksjoner med høy besøks- frekvens	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i	Videreutvikle tettstedet med flere	Næring, kultur

Økonomiplan for 2024-2027

	at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	møte- plasser og økende aktivitetstilbud	
Støtte selvgrodde miljøer	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering	Næring, kultur
Helårs trimløype	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Utvide og ferdigstille lysløypesløyfe rundt skoleområdet	Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Tilrettelegging av sykkeltraséer, fokus på Ankerfjella og Østkroken	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Ny skytebane i Gravdalen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Ny kunstgressbane på Aremark Stadion	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur

Økonomiplan for 2024-2027

	gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark		
--	--	--	--

Samferdsel, transport og infrastruktur

Strategi	Hovedmål	Delmål	Område
Fortsette å bygge ut gang- og sykkelveier	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Teknikk
Etablere nye forbindelser mellom Flatebyåsen og Fosbyåsen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Unge og eldre uten førerkort skal kunne komme seg til aktiviteter og sosiale arenaer uten å bli kjørt	Teknikk
Jobbe for et bedre kollektivtilbud	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Politisk
Legge opp til kompakt bebyggelsestruktur i sentrum	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Plan, politisk
Lokalisere kommunale tjenestetilbud i sentrum	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Plan

Økonomiplan for 2024-2027

	for barn og unge i Aremark		
Forbedre høy kapasitets internett- og telefondekning	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering	Plan, politisk, næring
Tilrettelegge for småskala vindkraft og vurdere vindkraft i Kollerødfjella	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering	Næring, politisk
Samlokalisere funksjoner med høy besøks- frekvens	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering	Næring, kultur
Støtte selvgrodde miljøer	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering	Næring, kultur

Oppvekst, levekår og folkehelse

Strategi	Hovedmål	Delmål	Område
Jobbe for et bedre kollektivtilbud	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Teknikk, politisk

Økonomiplan for 2024-2027

	for barn og unge i Aremark		
Legge opp til kompakt bebyggelsestruktur i sentrum	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Plan, politisk
Lokalisere kommunale tjenestetilbud i sentrum	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Plan, politisk
Sysselsette arbeidsledige og utføre i aktivisering av eldre	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Helse
Arbeide for å videreføre Aremark som MOT-kommune	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Senke terskelen for deltakelse i samfunnet	Politisk
Tilby aktiviteter i forlengelse av skoledagen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Utjevne sosiale forskjeller i helse	Skole, kultur
Bruke nøytrale arena, som for eksempel bibliotek	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av	Utjevne sosiale forskjeller i helse	Hele kommunen

Økonomiplan for 2024-2027

	befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark		
Skreddersy tiltak for den enkelte	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Utjevne sosiale forskjeller i helse	Hele kommunen
Oppmuntre til bokollektiv i arealplanlegging og reguleringsplaner	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre	Plan, politisk
Kommunen foretar strategiske oppkjøp av tomter	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre	Politisk, næring
Kommunen engasjerer seg i prosjekt- og eiendomsutvikling og undersøker samarbeid med Husbanken	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre	Politisk, næring
Helårs trimløype	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur

Økonomiplan for 2024-2027

Utvide og ferdigstille lysløypesløyfe rundt skoleområdet	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
BMX-bane og motorsportbane legges inn i arealdelen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Tilrettelegging av sykkeltraséer, fokus på Ankerfjella og Østkroken	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Ny skytebane i Gravdalen	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur
Ny kunstgressbane på Aremark Stadion	Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen. Vi vil at det skal være spesielt gode oppvekstvilkår for barn og unge i Aremark	Tilrettelegge for sport og fritidsaktiviteter	Kultur

Bærekraftig utvikling

Strategi	Hovedmål	Delmål	Område
----------	----------	--------	--------

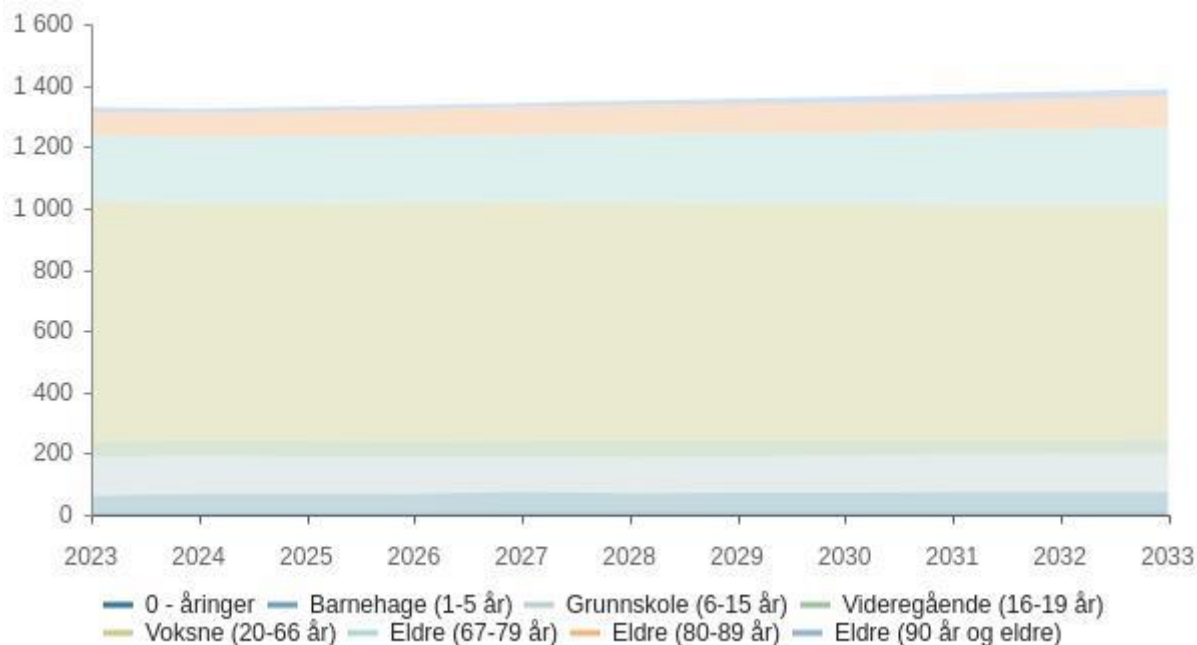
Økonomiplan for 2024-2027

Boattraktivitet gjennom å være en levende bygd	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Balanse i befolkningssammensetning	Plan, politisk
Næringsattraktivitet	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Balanse i befolkningssammensetning	Næring
Større andel boliger i sentrale områder (Fosby og Strømsfoss) og gode gang og sykkelveier	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Utvikle alternativer til individuell transport	Plan
Tilby aktiviteter i forlengelsen av skoledagen	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Utvikle alternativer til individuell transport	Kultur, skole
Digitale løsninger for samkjøring og kollektivtransport	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Utvikle alternativer til individuell transport	Politisk
Eventuelle pilotprosjekter i kommunal regi	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Miljøvennlig boliger	Plan, politisk
Tilrettelegge for småskala vindkraft gjennom bestemmelser	Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Aremark er en liten og oversiktlig kommune	Miljøvennlig boliger	Plan, politisk

Befolkningsutvikling

Demografi

Befolkningsprognose

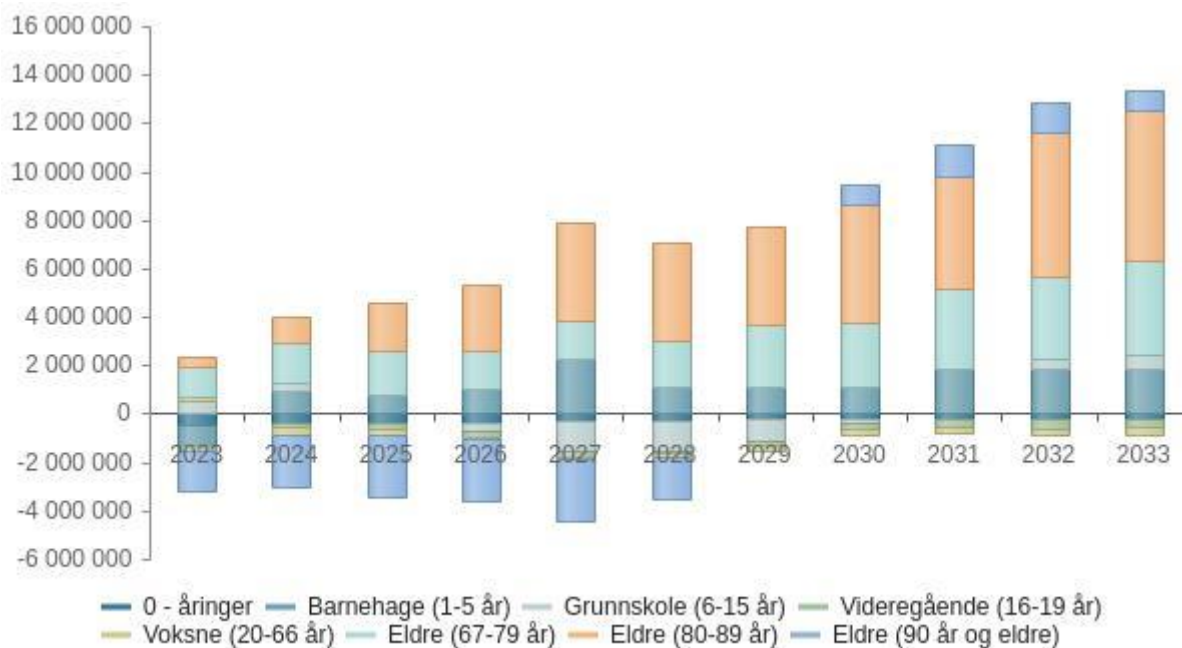
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0 - åringar	9	10	10	10	11	11	12	12	12	12	12
Barnehage (1-5 år)	53	58	58	59	64	60	60	60	63	63	63
Grunnskole (6-15 år)	125	124	122	120	115	115	117	121	122	124	125
Videregående (16-19 år)	52	52	51	50	51	56	53	50	46	42	46
Voksne (20-66 år)	787	769	771	780	779	777	770	769	767	769	764
Eldre (67-79 år)	212	218	222	217	217	223	233	234	244	246	254
Eldre (80-89 år)	75	78	82	86	92	92	92	96	95	101	102
Eldre (90 år og eldre)	16	15	14	14	14	16	20	22	23	23	22
Total	1 329	1 324	1 330	1 336	1 343	1 350	1 357	1 364	1 372	1 380	1 388

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 10

Demografiutgifter

Økonomiplan for 2024-2027

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totalt
0 - åringar	-448 950	89 790	0	0	89 790	0	89 790	0	0	0	0	-179 580
Barnehage (1-5 år)	-827 480	1 772 918	-165 496	255 286	1 276 430	-1 186 640	0	0	765 858	0	0	1 890 876
Grunnskole (6-15 år)	543 255	-181 085	-362 170	-362 170	-905 425	0	362 170	724 340	181 085	362 170	181 085	543 255
Videregående (16-19 år)	-224 464	9 580	-19 436	-29 016	17 520	133 584	-77 468	-69 804	-104 568	-104 568	98 820	-369 820
Voksne (20-66 år)	161 510	-470 352	6 102	226 944	1 582	-51 982	-141 412	-584	-16 056	57 284	-95 998	-322 962
Eldre (67-79 år)	1 210 642	382 308	254 872	-318 590	0	382 308	637 180	63 718	637 180	127 436	509 744	3 886 798
Eldre (80-89 år)	426 498	639 747	852 996	852 996	1 279 494	0	0	852 996	-213 249	1 279 494	213 249	6 184 221
Eldre (90 år og eldre)	-1 702 448	-425 612	-425 612	0	0	851 224	1 702 448	851 224	425 612	0	-425 612	851 224
Total	-861 437	1 817 294	141 256	625 450	1 759 391	128 494	2 572 708	2 421 890	1 675 862	1 721 816	481 288	12 484 012

Investeringer i økonomiplanen

Investeringstabell for kommunen samlet

Andre investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2024-27
	2024	2025	2026	2027	
Aremark skole og SFO					
IT-utstyr Aremark skole	188	188	188	188	750
Sum Aremark skole og SFO	188	188	188	188	750
Barnevern, helse og NAV					
Oppgradering IT-system barnevern	350	0	0	0	350
Sum Barnevern, helse og NAV	350	0	0	0	350

Pleie og omsorg

Økonomiplan for 2024-2027

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Biler omsorgstjenesten	900	0	0	0	900
Oppgradering IT-systemer pleie og omsorg	350	0	0	0	350
Sum Pleie og omsorg	1 250	0	0	0	1 250

Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning

Brygge Tolsby	0	750	0	0	750
Sum Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning	0	750	0	0	750

Teknikk

Aremark rådhus - ventilasjon	7 500	0	0	0	7 500
Aremark treningssenter og fritidstilbud	812	0	0	0	812
Bryggeanlegg Fladebygrenda	100	900	0	0	1 000
Fosbykollen - rehabilitering sykehjem og kjøkken	625	12 500	6 250	0	19 375
Fosbykollen sykehjem - heis	625	0	0	0	625
Furulund - inventar og utstyr	0	150	0	0	150
Furulund - kafe	175	0	0	0	175
Furulund - oppgradering bad	188	438	0	0	625
Furulund - oppgradering brannteknisk	188	0	0	0	188
Helsesenter - ventilasjon	125	0	0	0	125
Kjøp av boliger	0	10 000	0	0	10 000
Kommunale vegger	0	1 250	0	0	1 250
Kommunale vegger - vegglys	625	0	0	0	625
Nødstrømsaggregat	0	1 875	0	0	1 875
Oppgradering omsorgsboliger	250	250	250	250	1 000
SD-anlegg	125	125	125	0	375
Sommero Industrifelt - grunnarbeider	150	0	0	0	150
Utvikling Sommero 2	500	1 500	0	0	2 000
Sum Teknikk	11 988	28 988	6 625	250	47 850

Vann, avløp og renovasjon

Tjenestebiler teknisk	300	0	0	0	300
Sum Vann, avløp og renovasjon	300	0	0	0	300

Brann og feiing

Økonomiplan for 2024-2027

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Brannstasjon - oppgradering strøm og trykkluft	188	0	0	0	188
Sum Brann og feiing	188	0	0	0	188
Sentrale ansvar					
KLP- egenkapitalinnskudd	400	400	400	400	1 600
Sum Sentrale ansvar	400	400	400	400	1 600
Sum	14 662	30 325	7 212	838	53 038

Selvkost

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Vann, avløp og renovasjon					
Avløp - vannmålere	100	100	0	0	200
Pumpestasjoner	150	150	0	0	300
Renovasjonsordning	450	0	0	0	450
Reservevann	150	0	0	0	150
Skodsberg renseanlegg - teknisk anlegg	170	0	0	0	170
Utsifting ledningsnett vann-etermittledning	3 900	3 900	3 900	3 900	15 600
Vann - jordklorid	200	0	0	0	200
Vann - sonemålere vann-nettet	300	150	0	0	450
Vann - vannledning over fylkesvegen	250	200	200	200	850
Vann og avløp - rehabilitering kummer	150	0	0	0	150
Vannmålere	2 000	0	0	0	2 000
Vanntårn/høydebasseng	0	0	0	6 000	6 000
Vannverk - tekniske anlegg	200	0	0	0	200
VA-Strømsfoss	2 000	0	0	0	2 000
Sum Vann, avløp og renovasjon	10 020	4 500	4 100	10 100	28 720
Sum	10 020	4 500	4 100	10 100	28 720

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	24 283	34 425	10 913	10 538
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	400	400	400	400
Sum finansieringsbehov	24 683	34 825	11 313	10 938
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 465	-3 505	-1 363	-88
Tilskudd fra andre	0	0	0	0

Økonomiplan for 2024-2027

Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-21 818	-30 920	-9 550	-10 450
Videreutlån	600	600	600	600
Bruk av lån til videreutlån	-600	-600	-600	-600
Avdrag på lån til videreutlån	200	200	200	200
Mottatte avdrag på videreutlån	-200	-200	-200	-200
Overføring fra drift	-400	-400	-400	-400
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	-24 683	-34 825	-11 313	-10 938
Sum finansieringsbehov	24 683	34 825	11 313	10 938
Sum finansiering	-24 683	-34 825	-11 313	-10 938
Udekket finansiering	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	21 592	19 751	19 939	24 283	34 425	10 913	10 538
Tilskudd til andres investeringer	19	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	360	400	400	400	400	400	400
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum	21 970	20 151	20 339	24 683	34 825	11 313	10 938
investeringsutgifter							
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 564	-2 630	-2 668	-2 465	-3 505	-1 363	-88
Tilskudd fra andre	-109	-7 000	-7 000	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-4 008	-5 500	-5 500	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-15 289	-4 621	-4 621	-21 818	-30 920	-9 550	-10 450
Sum	-21 970	-19 751	-19 789	-24 283	-34 425	-10 913	-10 538
investeringsinntekter							
Videreutlån	0	600	600	600	600	600	600
Bruk av lån til videreutlån	0	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Avdrag på lån til videreutlån	1 434	200	200	200	200	200	200
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 160	-200	-200	-200	-200	-200	-200

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Netto utgifter videreutlån	274	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	-400	-550	-400	-400	-400	-400
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-274	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-274	-400	-550	-400	-400	-400	-400
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Politisk styring og sentraladministrasjon								
Politisk styring og sentraladministrasjon	239	0	0	0	0	0	0	0
Sum Politisk styring og sentraladministrasjon	239	0	0	0	0	0	0	0
Barnehage og kultur								
Sum Barnehage og kultur	0	0	0	0	0	0	0	0
Aremark skole og SFO								
Aremark skole og SFO	0	0	188	188	188	188	188	750
Sum Aremark skole og SFO	0	0	188	188	188	188	188	750
Barnevern, helse og NAV								
Barnevern, helse og NAV	0	0	0	350	0	0	0	350

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Sum Barnevern, helse og NAV	0	0	0	350	0	0	0	350
Pleie og omsorg								
Pleie og omsorg	360	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Sum Pleie og omsorg	360	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning								
Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning	0	0	0	0	750	0	0	750
Sum Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning	0	0	0	0	750	0	0	750
Teknikk								
Teknikk	16 841	14 901	14 901	11 988	28 988	6 625	250	47 850
Sum Teknikk	16 841	14 901	14 901	11 988	28 988	6 625	250	47 850
Vann, avløp og renovasjon								
Vann, avløp og renovasjon	1 274	4 850	4 850	10 320	4 500	4 100	10 100	29 020
Sum Vann, avløp og renovasjon	1 274	4 850	4 850	10 320	4 500	4 100	10 100	29 020
Brann og feiing								
Brann og feiing	2 877	0	0	188	0	0	0	188
Sum Brann og feiing	2 877	0	0	188	0	0	0	188
Investeringer i varige driftsmidler	21 592	19 751	19 939	24 283	34 425	10 913	10 538	80 158

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Trykkavløp Buer - vann F 345 og avløp F 353	19	0	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	19	0	0	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2024-2027

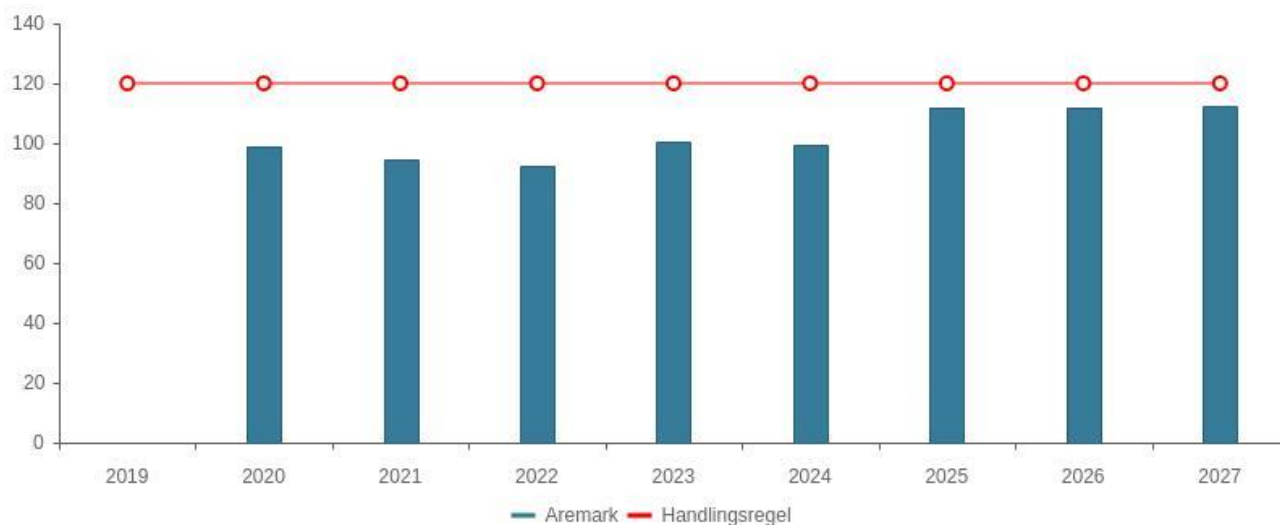
	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
KLP- egenkapitalinnskudd	360	400	400	400	400	400	400	1 600
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	360	400	400	400	400	400	400	1 600

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

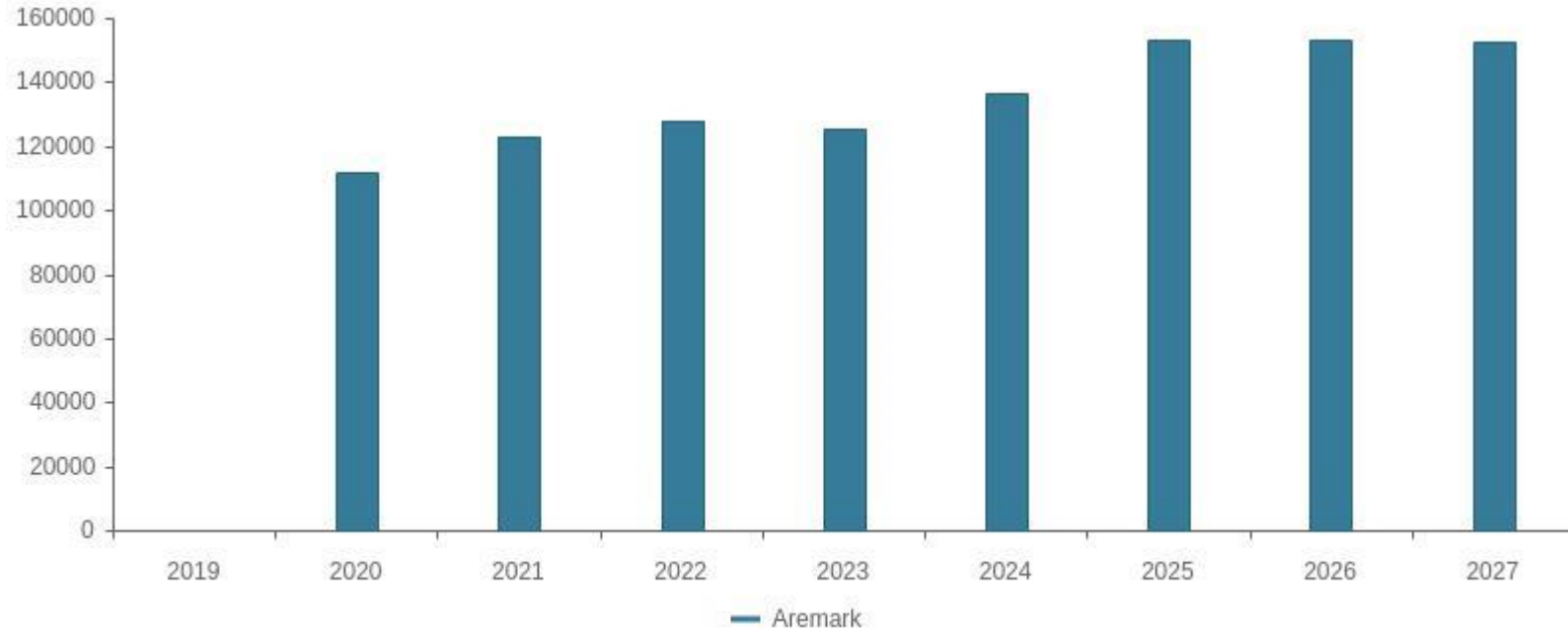
	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1- 4	21 970	20 151	20 339	24 683	34 825	11 313	10 938	81 758

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremerk	0,0 %	98,9 %	94,4 %	92,4 %	100,6 %	99,6 %	111,7 %	112,2 %	112,3 %
Handlingsregel	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremerk	0	111 868	122 815	127 772	125 501	136 524	153 239	153 007	152 865

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	-68 403	-70 226	-75 172	-76 726	-77 226	-77 728
Inntekts- og formuesskatt	-42 226	-40 223	-43 484	-43 484	-43 484	-43 484
Eiendomsskatt	-3 816	-5 939	-6 538	-6 538	-6 538	-6 538
Andre generelle driftsinntekter	-7 265	-6 871	-6 917	-5 787	-5 524	-5 524
Sum sentrale inntekter	-121 710	-123 259	-132 111	-132 535	-132 772	-133 274

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Politisk styring og sentraladministrasjon	16 762	16 621	17 009	18 254	18 154	18 154
Barnehage og kultur	8 928	10 892	12 886	12 811	12 811	12 811
Aremark skole og SFO	15 313	15 557	16 453	16 531	16 531	16 531
Barnevern, helse og NAV	16 805	15 478	19 847	18 359	17 896	17 696
Pleie og omsorg	42 628	43 779	46 247	46 573	46 573	46 573
Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning	3 111	4 829	5 381	5 381	5 381	5 381
Teknikk	9 002	12 243	11 940	12 287	12 287	12 287
Vann, avløp og renovasjon	-5 695	-6 360	-7 589	-8 101	-7 657	-7 657
Brann og feiing	2 009	2 033	2 188	2 203	2 203	2 203
Sentrale ansvar	0	0	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	108 862	115 070	124 362	124 298	124 180	123 980

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Renteinntekter		-206	-500	-500	-500	-500
Utbytte og eieruttak		-2 809	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Renteutgifter	3 742	5 538	6 334	6 133	5 818	5 818
Avdrag på lån	7 006	7 640	7 850	7 870	8 940	9 570
Netto finansinntekter/finansutgifter	7 733	9 477	10 484	10 303	11 058	11 688
Finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	7 733	9 477	10 484	10 303	11 058	11 688
Motpost avskrivninger	-9 902	-	-10 621	-11 878	-12 538	-12 902
		10 571				

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Overføring til investering	0	400	400	400	400	400
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-765	-1 022	-1 636	-1 536	-1 536	-1 536
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	5 879	-625	-1 500	-931	-1 330	-1 258
Netto avsetninger	5 114	-1 247	-2 735	-2 066	-2 466	-2 394
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	0	0	0	0	0	0
Totale avsetninger	5 114	-1 247	-2 735	-2 066	-2 466	-2 394

Økonomisk utvikling i planperioden

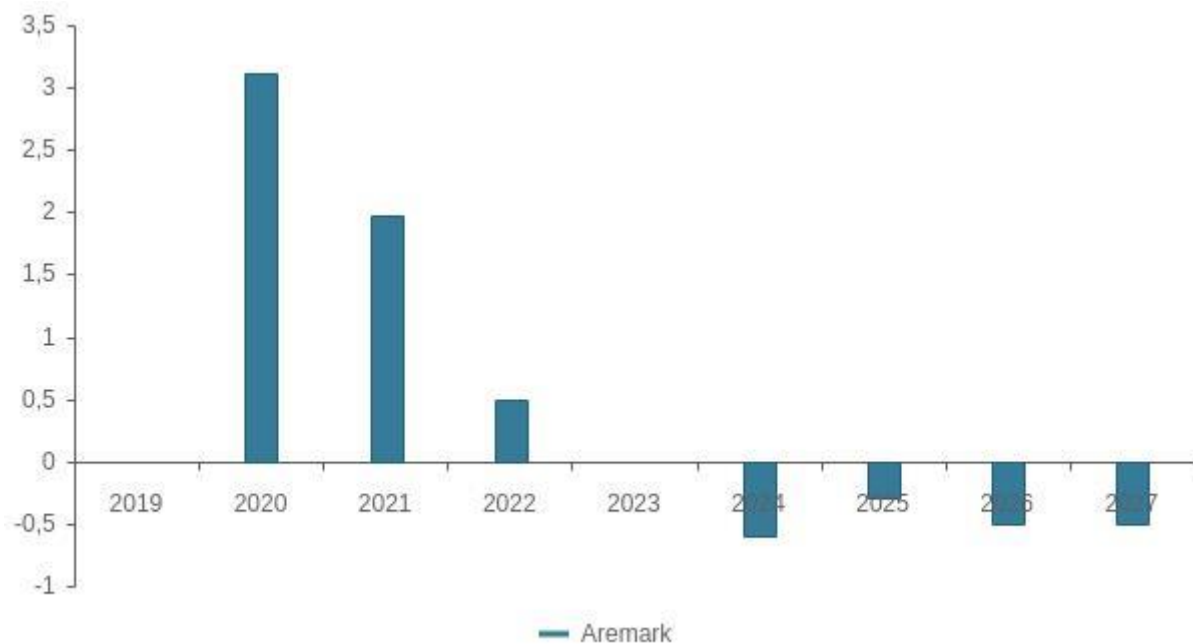
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2024-2027

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremark	0,0 %	5,7 %	6,3 %	2,8 %	-0,7 %	-1,5 %	-1,1 %	-1,4 %	-1,3 %
Handlingsregel	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

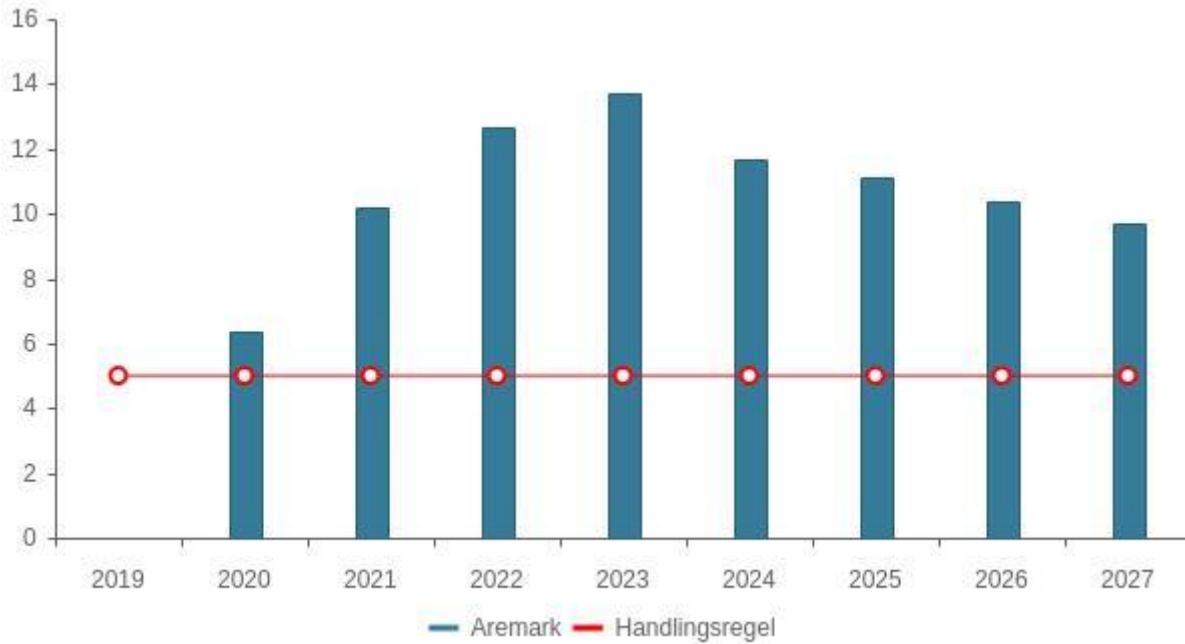
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremark	0,0 %	3,1 %	2,0 %	0,5 %	0,0 %	-0,6 %	-0,3 %	-0,5 %	-0,5 %

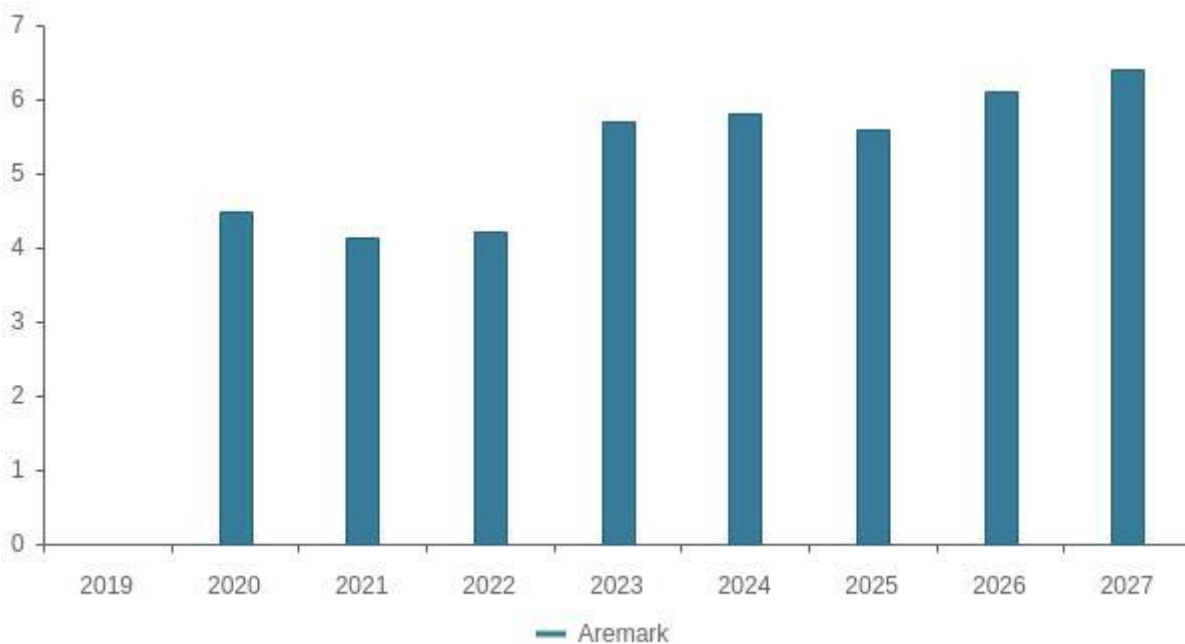
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2024-2027

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremark	0,0 %	6,4 %	10,2 %	12,7 %	13,7 %	11,7 %	11,1 %	10,4 %	9,7 %
Handlingsregel	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Aremark	0,0 %	4,5 %	4,1 %	4,2 %	5,7 %	5,8 %	5,6 %	6,1 %	6,4 %

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2024-2027

	Budsjett 2023	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Sum inntekter	-164 725	-181 530	-182 466	-182 259	-182 761
Sum utgifter	167 065	184 403	186 107	186 205	186 369
Brutto resultat	2 341	2 872	3 642	3 946	3 608
Netto finansutgifter og inntekter	9 477	10 484	10 303	11 058	11 688
Motpost avskrivninger	-10 571	-10 621	-11 878	-12 538	-12 902
Netto resultat	1 247	2 735	2 066	2 466	2 394
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-1 247	-2 735	-2 066	-2 466	-2 394
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,8 %	-1,5 %	-1,1 %	-1,4 %	-1,3 %

Kommunens tjenesteområder

Politisk styring og sentraladministrasjon

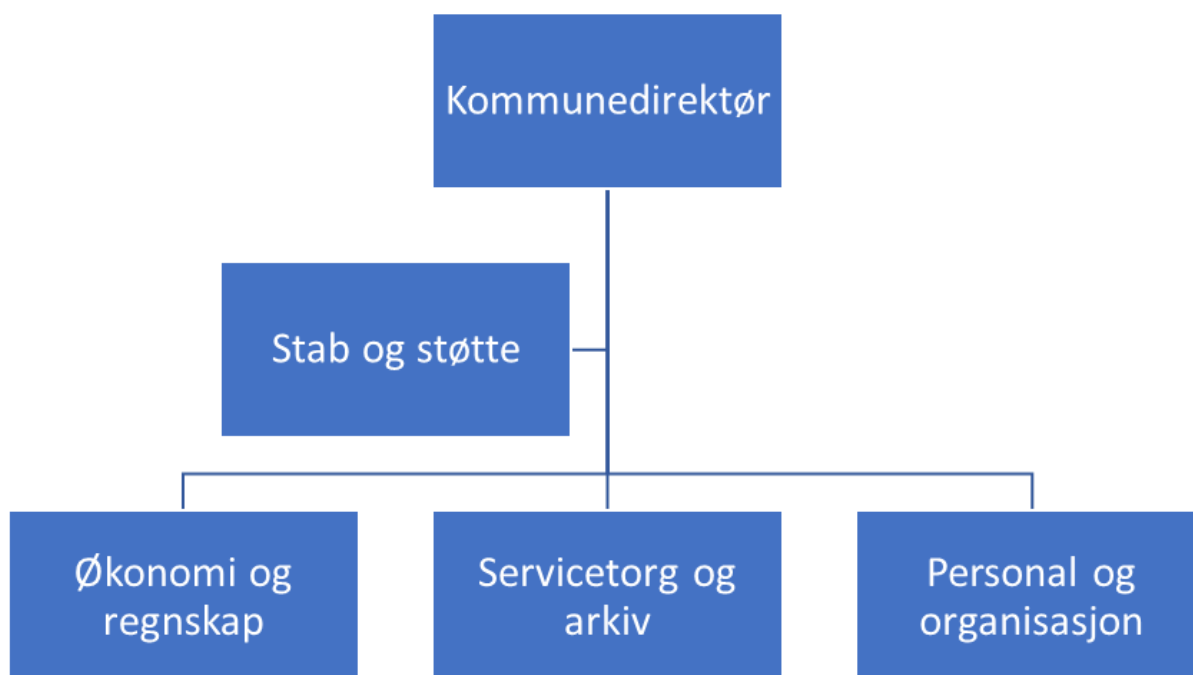
Tjenester og oppgaver

Virksomheten er organisert innenfor følgende områder:

Politisk ledelse, revisjon, valg og andre utvalg.

Sentraladministrasjonen, beredskap, vigsler, tannlege og reserverte tilleggsbevilgninger.

Organisering

Tjenesteområder

Politisk ledelse omfatter kommunestyret, formannskap, utvalg, ordfører og varaordfører.

Revisjon omfatter utgifter til kontrollutvalg, Viken Kontrollutvalgssekretariat og Østre Viken Kommunerevisjon.

Valg omfatter utgifter i forbindelse med kommune- og fylkestingsvalg, samt stortingsvalg.

Andre utvalg Aremark ungdomsråd (ARUNG), rådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, m.fl.

Sentraladministrasjonen omfatter kommunedirektørens kontor, arkiv, økonomiavdeling, eiendomsskattekontor, IT, interkommunalt samarbeid, tilskudd til menighetsrådet, lærlinger og fellesutgifter.

Beredskap omfatter kommunens overordnede beredskapsarbeid i henhold til vedtatt beredskapsplan.

Vigslar omfatter kommunens oppgaver knyttet til vigslar. Oppgaven ble overført kommunene fra og med 1.1.2018.

Tannlege i henhold til kommunestyrevedtak fra 14.12.17 er Aremark tannlegekontor etablert.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Å være en liten kommune i Norge i dag er til dels krevende, i hvert fall når man har en økonomisk tilnærming. En liten kommune skal levere de samme ytelser til innbyggerne som en stor kommune, og overføringene til å utføre disse oppgavene er knappe. Det må derfor jobbes videre med samarbeidsstrategier med våre nabokommuner og å sammenligne seg mot kommuner vi er sammenlignbare med. Dette vil også kunne føre til endringer i egen organisasjon. Vi må ikke bare se på kjøp av tjenester fra andre kommuner, men også gjøre vurderinger om Aremark også kan tilby tjenester til andre. I tilfeller hvor vi faktisk skal tilby en tjeneste, så vil vi måtte tilpasse oss det, også med tanke på nyansettelser.

Mål for perioden

Sentraladministrasjonen skal legge til rette for:

- At organisasjonen skal fremstå som en effektiv, rasjonell, robust, omstillingsorientert og samlet enhet.
- Å videreutvikle effektiv og hensiktsmessig forvaltning av kommunens økonomiske og menneskelige ressurser.
- Å gi innbyggerne best mulig tjenester, informasjon og service.
- Fortsatt fokus på antall lærlinger og fagområder for disse.
- Arbeidet med internkontrollsystem HMS og tjenester.

Følgende forhold bør ha fokus i planperioden:

- Arbeide mot å ha heltidsarbeid som norm for driften i hele Aremark kommune.
- Økt digitalisering og videreføring av SmartKom samarbeidet.

Økonomiplan for 2024-2027

- Arbeide for en personalpolitikk som fremmer rekruttering, har fokus på HMS og kompetanseutvikling.
- Arbeide systematisk og planmessig med sykefraværsoppfølgingen i Aremark kommune.
- Lederutvikling er satt på dagsorden og eget lederutviklingsprogram ble påbegynt i 2022.
- Ha tett oppfølging med/av investeringsprosjektene i kommunen.
- Aremark kommune har mange følgere på sine Facebook-sider, og oppdaterer sidene jevnlig (Aremark kommune, Aremark Frivilligsentral, Bruktstua, Levende Aremark m.m.).
- Det er økende fokus på beredskap og beredskapsplaner. Dette arbeidet vil fortsette i 2024.
- Bolig og næringsattraktivitet er et viktig arbeid i perioden. Det må derfor legges til rette for ny næringsutvikling i kommunen, samtidig som at det må lages gode leve og oppvekstområder i kommunen.
- Videre må det tilrettelegges for et godt samarbeid på tvers av sektorene. Vårt næringsarbeid vil være viktig i så måte.

Nye tiltak

De siste årene har det blitt igangsatt og gjennomført flere IT-prosjekter. Dette er et område som stadig er i utvikling, slik at dette arbeidet er en kontinuerlig prosess.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Politisk styring og sentraladministrasjon	16 627	16 903	17 403	18 648	18 548	18 548
Sum	16 627	16 903	17 403	18 648	18 548	18 548

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Politisk styring	1 967	2 187	2 331	2 431	2 331	2 331
Kontroll og revisjon	768	815	860	860	860	860
Administrasjon	11 392	9 969	10 980	10 980	10 980	10 980
Pensjon	57	35	35	35	35	35
Premiefond	-1 494	-2 282	-3 423	-2 282	-2 282	-2 282
Diverse fellesutgifter	76	2 620	2 786	2 786	2 786	2 786
Interne serviceenheter	0	651	773	773	773	773
Annet forebyggende helsearbeid	57	70	50	50	50	50
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	23	26	27	27	27	27
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	67	7	7	11	11	11
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	871	480	480	480	480	480
Beredskap mot branner og andre ulykker	14	30	204	204	204	204
Naturforvaltning og friluftsliv	356	100	100	100	100	100
Den norske kirke	1 894	2 194	2 194	2 194	2 194	2 194
Sum	16 627	16 903	17 403	18 648	18 548	18 548

Kostra-analyse

Økonomiplan for 2024-2027

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	10,2 %	12,8 %	21,1 %	14,3 %	8,9 %	19,4 %
Netto driftsutgifter per innbygger (100) politisk styring (B) *) **)	868	761	681	627	224	775
Netto driftsutgifter per innbygger (110) kontroll og revisjon (B) *) **)	200	308	290	210	84	248
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *) **)	5 076	4 984	4 478	3 469	4 887	5 379
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B) *) **)	5 826	6 805	6 872	5 338	6 482	7 686
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)	662	635	603	132	191	1 321
Økonomi						
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	10,2 %	12,8 %	21,1 %	14,3 %	8,9 %	19,4 %
Frie inntekter i kroner per innbygger *) **)	70 640	68 692	65 374	65 115	63 821	68 075
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	6,3 %	2,8 %	-1,9 %	-0,7 %	1,7 %	2,4 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	94,4 %	92,1 %	76,9 %	90,6 %	124,9 %	74,8 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Barnehage og kultur

Tjenester og oppgaver

Rammeområdet omfatter barnehage, barnehager i andre kommuner, Frivilligsentral, Bruktstua, kultur, ungdomstilbud og bibliotek.

Barnehagen gir tilbud til alle barn bosatt i Aremark kommune som måtte ønske det. Den følger lov om barnehager og rammeplan for barnehager.

Frivilligsentralen i Aremark organiserer det frivillige arbeidet i kommunen. Bruktstua er Frivilligsentralens gjenbruksbutikk ved Furulund.

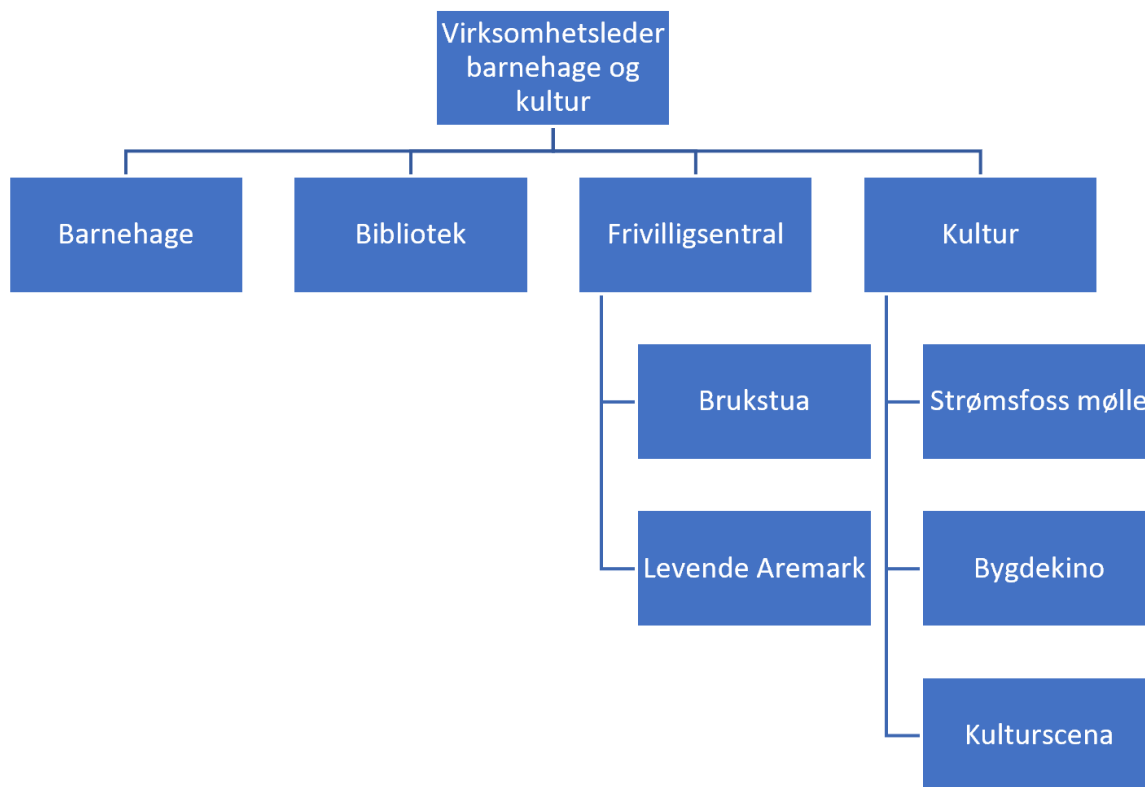
Kultur deler ut tilskudd til frivillige i kommunen og har ansvaret for Bygdekinoen. I tillegg organiseres Den Kulturelle spaserstokk under kultur. Kultur er også med å arrangere/støtter diverse arrangement i kommunen.

Strømsfoss Mølle leies også i 2024 ut til en gallerist.

Det gis et tilbud til ungdom gjennom Frivilligsentralen, dette tilbudet heter Levende Aremark. Levende Aremark organiserer et bredt tilbud til ungdommene i bygda, både gjennom frivillige, organisasjoner og andre gratis tilbud utenfor bygda.

Aremark folkebibliotek gir et tilbud etter bibliotekloven og er kombinert med skolebiblioteket ved Aremark skole.

Organisering

Tjenesteområder

Aremark barnehage

Aremark barnehage er en tre-avdelings barnehage. Det er to avdelinger for barn i alderen tre til fem år og en småbarnsbase for barn i alderen ett til tre år som ved behov kan deles i to avdelinger, totalt plass til 72 barn.

Virksomhetsleder/styrer har 100 prosent stilling. Virksomhetsleder har ansvar for flere områder. Det er derfor tilsatt en styrerassistent i 50% administrativ stilling. Fra 1. januar har barnehagen i tillegg 13 fast ansatte fordelt på 11,8 årsverk. Barnehagen må også midlertidig ansette flere på grunn av §§ 31 og 37 i barnehageloven. i tillegg for vi i perioder flere barn inn i barnehagen og må derfor dekke opp bemanningsnormen og pedagognormen.

Barnehagen er en øvingslærer barnehage og tar imot barnehagelærerstudenter fra Høgskolen i Østfold.

Barnehagen tilbyr stor fleksibilitet med 60 prosent, 80 prosent og 100 prosent plasser.

Hovedopptak av barn foretas én gang pr år med søknadsfrist 1. mars. Så sant barnehagen har mulighet tas det inn barn fortløpende gjennom hele året. Barn uten barnehageplass som fyller ett år senest i november det enkelte år har lovfestet rett til plass i hovedopptaket.

Frivilligsentralen og Brukstua

Aremark har en godt etablert Frivilligsentral som lever av lokalt engasjement og kontakt mennesker mellom. Kommunen stiller ulike bygg til disposisjon for aktivitetene. Frivilligsentralen skal i 2024 være lokalisert i nye lokaler ved idrettshallen og på biblioteket.

De faste aktivitetene som Trivselsklubb og seniornett er tenkt videreført i 2024. Frivilligsentralen er tilgjengelig med hjelp for de som måtte ønske å starte nye aktiviteter. De bistår også med å organisere TV-aksjonen og juleveiåpning. I tillegg organiserer sentralen et ungdomstilbud i Aremark som kalles Levende Aremark, med forskjellige fritidsaktiviteter for ungdommer etter deres eget ønske.

Bruktstua ligger under Frivilligsentralen, men er selvgående. De har vist seg å være en positiv møteplass. Aktiviteten her videreføres i 2024.

Kultur og Strømsfoss Mølle

Kultur omfatter tildeling av kulturmidler til idrett, lag og foreninger, kultur-/idrettspris, det er videreført noen midler til større arrangementer som kommunen arrangerer, museumsstøtte og bygdekino. Bygdekinoen kommer med filmfremvisning ca. 5 – 6 ganger pr år. Fremvisningen er digitalisert og kan også kjøre 3D visninger.

Aremark Ungdomsklubb

Frivilligsentralen har siden høsten 2021 organisert et bredt tilbud til ungdommene gjennom frivillighet. De har etter egne ønsker hatt klubbkvelder, kurs, workshops, div. aktiviteter og turer med og uten overnatting.

Aremark folkebibliotek

Biblioteket er en lovpålagt tjeneste som skaper tilhørighet i lokalsamfunnet og sikrer innbyggerne fri tilgang til alle typer medier, digitale ressurser og tilgjengelig teknologi. Gjennom aktiv formidling fremmes opplysning, utdanning og kulturell aktivitet. Biblioteket er samfunnets åpne rom og tilbyr opplevelser, leseinspirasjon og kunnskapsformidling. Det er en møteplass som skaper delaktighet og samørighet. Aremark biblioteket har en mediesamling på ca 12.000 titler, inkludert bøker, e-bøker, tidsskrifter, lydbøker, e-lydbøker og filmer.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Aremark barnehage

Det er lovfestet at alle barnehager skal ha en grunnbemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Barna regnes som over tre år fra og med august det året de fyller tre år. Pedagognormen sier at det minst skal være en pedagogisk leder per syv barn når barna er under tre år, og en pedagogisk leder per 14 barn når barna er over tre år. Ett barn over pedagognormen utløser en ekstra pedagogisk leder. Aremark barnehage innfrir disse kravene med midlertidig ansettelse.

I Aremark barnehage har vi kjent pr oktober 2023 i løpet av første halvdel 2024, 26 barn under tre år og 29 barn over tre år. Det legger beslag på til sammen 78,6 plasser da barn under tre år opptar to plasser.

Aremark kommune er en liten kommune, men vi ser likevel at barnetallene i kommunen stiger spesielt for 2023 kullet. Barnehagen må ta i mot alle barn som bor i kommunen og ønsker plass i barnehagen

vår. Dette medfører at barnehagen har en utfordring med ansatte. Det er de siste årene stadig vært tilsatt personell midlertidig for å kunne dekke opp både pedagognormen og bemanningsnormen. Våren 2024 må det tilsettes midlertidig 2,3 stillinger for å kunne dekke opp både bemanningsnormen og pedagognormen. I tillegg til dette må det også tilsettes ekstra ressurser midlertidig for å kunne følge opp enkelt barn i ca en full stilling.

Bemanningsnormen tar ikke hensyn til åpningstid, noe som gjør at vi store deler av åpningstiden ikke har full bemanning. I løpet av en 10,25 timers åpningstid har vi 3 ansatte på 18 barn. På småbarnsavdeling er det 3 ansatte på 9 barn. De jobber 7,5 time hver. Minst den ene på avdelingen skal være pedagog og jobber da i gjennomsnitt 6,45 timer om dagen, pga plantid. I tillegg skal alle ha 30 minutters pause. Det vil si at på en dag uten møter har vi full bemanning i 3,75 timer. Da er det ikke trukket fra møter som foreldresamtaler, avdelingsmøter, ped.leder møter, medbestemmelsesmøter, medarbeidersamtaler, arbeidsgrupper, tverrfaglige møter og andre samarbeidsmøter. Gjennomsnitt oppholdstid for barn er ca 8 timer om dagen. Dette medfører en slitasje på de ansatte noe som gjenspeiler seg i sykefravær.

Barnehageloven stiller krav om trygt og godt barnehagemiljø. Det er nulltoleranse mot mobbing og andre krenkelser. Barnehagen pålegges også å forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna. Dette innebærer at barnehagen nå må utarbeide en ny plan for trygt og godt barnehagemiljø. Dette arbeidet er godt i gang gjennom at vi har deltatt i Læringsmiljøprosjektet, vi har satt ned en arbeidsgruppe og inngått et samarbeid med Høgskolen gjennom regional kompetanseheving.

Rammeplanen stiller høye krav til innholdet i barnehagen – dette bidrar til å kvalitetssikre arbeidet som gjøres. Kravet til det pedagogiske arbeidet i rammeplanen er tydelig. Den setter et spesielt høyt krav til pedagogene, noe som krever kompetanseheving og bedre rammevilkår.

Tabell med fødselstall de siste årene

2018	2019	2020	2021	2022	2023
11	9	9	15	14	13

*pr. oktober 2023

Det er budsjettet med de nasjonale maksimumssatsene for en full plass i Aremark barnehage. I tillegg betales matpenger à 500 kroner pr måned pr 1.januar 2024. Fra 1. august 2024 er maksimumsprisen for Aremark kommune satt til kr 1500,-.

I henhold til bestemmelsene i opplæringsloven kan barn ha rett til spesialpedagogisk hjelp. I de tilfeller hvor bestemmelsene trer i kraft skal det gis fratrukket i foreldrebetalingen. Det kan søkes om redusert foreldrebetaling, og gratis kjernetid for 2-, 3-, 4- og 5 åringer, dersom maksimalprisen for et barnehageår utgjør mer enn 6% av husholdningens samlet person- og kapitalinntekt. Det gis også søsken moderasjon med 30% for det andre barnet, for det tredje barnet og oppover gis det 100% reduksjon.

Frivilligsentralen og Bruktstua

De frivillige skaper aktiviteter som gir bedre folkehelse, men det er en utfordring i et lite lokalsamfunn å rekruttere nye frivillige og brukere. Det er derfor viktig å bygge opp et nettverk også med lag og foreninger.

Frivilligsentral videreføres i samme form i 2024. Bruktstua drives uavhengig av kommunen.

Kultur og Strømsfoss Mølle

Kulturscena er nå i stor grad ferdigstilt med nye scenetepper, lys, lyd og lerret.

Aremark Ungdomsklubb

Det arbeides med å få de frivillige til å drifte ungdomstilbudet gjennom Frivilligsentralen og Levende Aremark.

Aremark folkebibliotek

Aremark bibliotek ønsker å fortsette det gode tilbudet det i dag har, og videreutvikle dette i tett samarbeid med annen kultursatsing.

Biblioteket trenger å øke bokbudsjettet for å kompensere den generelle prisøkningen, samt reduksjonen i skolebibliotekbudsjettet, slik at barn og unge får det utvalget og tilbudet de har krav på som f.eks til Sommerles.

i tillegg til dette ser vi at det er økte krav om digitale lisenser og løsninger som koster penger, feks e-bok og e-lydbøker.

Mål for perioden

Aremark barnehage sto ferdig renoverert og utbygd høsten 2021. Dette har gitt oss mulighet til å kunne organisere barnehagen på en annen måte der avdelingene kan samarbeide på tvers ved fravær, aktiviteter og slik at vi kan ha flest ansatte i tidsrom der det er flest barn.

Barnehagen må i samarbeid med foreldrene utvikle en tydelig profil. Foreldrene har et ønske om at barnehagen skal bruke det Aremark har å tilby. Tanken er derfor å profilere barnehagen som en virksomhet som ivaretar Aremark sine verdier, at vi har stort fokus på dyrehold, landbruk og skog. Dette kommer frem i den ny renoverte barnehagen.

Barnehagen har sammen med skolen vært med i Læringsmiljøprosjektet. Ut fra dette arbeidet har barnehagen satset videre på Circle of Security (CoS) og Trygghetssirkelen. Cos er i utgangspunktet en foreldreveilednings metode som går på trygghet, men det handler også om hvordan de som arbeider med barn møter dem. Våren 2023 fikk også foreldrene tilbud om et foreldremøte med dette som tema. Det er fra høsten 2023 inngått en 2 årig avtale med ReKomp (regional kompetanseheving) om trygt og godt barnehagemiljø, som er en videreføring av det arbeidet vi har gjort tidligere.

Barnehagen har også et samarbeid med Høgskolen i Østfold gjennom at vi i 2022 ble en fullverdig øvingslærerbarnehage. Dvs at barnehagen får studenter fra Høgskolen og får være med på samlinger, forelesninger og kurs i regi av Høgskolen.

For å følge opp rammeplan for barnehager, har barnehagen et spesielt fokus på Livsmestring og helse. Arbeidet med trygt og godt barnehagemiljø er en del av dette. Tidlig innsats er grunnleggende i alt folkehelsearbeid. «Sjumilsteget» er også en del av arbeidet vi har gående for ett tettere samarbeid på tvers av virksomhetene i et folkehelseperspektiv. Kommunen har opprettet et tverrfaglig team, hvor ulike tjenester i kommunen samarbeider.

Arbeidet med en overordnet kommunal barnehageplan er høsten 2023 ferdigstilt. Hovedtillitsvalgte fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet, barnehagemyndigheten, styrerassistent og virksomhetsleder barnehage og kultur har vært med i dette arbeidet.

Tjenestemål i planperioden er å fortsette å utvikle Frivilligsentralen og Bruktstua på en slik måte at det er et samlende treffpunkt i bygda. Frivilligsentralen jobber i planperioden videre med muligheten for å kunne organisere frivillige til å drifte ungdomstilbudet. Sammen skal vi bidra til gode kulturelle opplevelser for små og store i Aremark.

Strømsfoss mølle leies også i 2024 ut til en gallerist til selvkost. Dette vil bidra til et høyt aktivitetsnivå i Strømsfoss også framover.

I lys av kommunes behov er det ønskelig å fortsette med et ungdomstilbud på frivillig basis. Det er et tilbud til ungdom som er lokalisert og tilknyttet et treningssenter på Idrettshallen. For å kunne fortsette med å gi et gratis aktivitetstilbud til ungdommene må det nå settes av midler til dette. Tidligere år er det kommet inn midler fra Gjensidigestiftelsen. Det er ingen garanti for at vi denne runden vil få støtte fra dem da deres tidligere bidrag kun er for å igangsette og ikke til videre drift.

Aremark biblioteket arrangerer forfatterbesøk, bokpresentasjoner, teater, Sommerles og foredrag som vekker nysgjerrighet, gir innsikt og utgangspunkt for samtaler.

Nye tiltak

Det er søkt om spillemidler til å oppgradere, samt videreføre lysløypa. Dette arbeidet vil få oppstart når man vet når man får spillemidler. Det legges opp til grunneiermøter i 2024 med tanke på å avtalefeste en forlengelse av lysløypa.

Barnehagen trenger å fornye store deler av sitt IT utstyr, noe som ble påbegynt i 2023 med utbytte av pcene til pedagogene. Flere av telefonene og IPadene er opptil 8 år gamle, disse brukes i det daglige arbeidet med blant annet foreldrekontakt.

Det trengs også å bytte ut et huskestativ på uteområdet, og en oppgradering på noen av de andre lekeapparatene.

Kulturscena trenger et garderobesystem i lobbyen, og spill på toalettene. Det må også kjøpes inn 2 skjermvegger til bruk for bygdekinoen, for lyddemping av maskineriet.

I budsjettet til biblioteket må det tas høyde for økte transportutgifter, noe nytt inventar og nytt biblioteksystem.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Barnehage og kultur	9 107	10 529	12 650	12 575	12 575	12 575
Sum	9 107	10 529	12 650	12 575	12 575	12 575

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Førskole	7 886	8 304	10 767	10 788	10 788	10 788
Førskolelokaler og skyss	66	42	44	44	44	44
Aktivitetstilbud barn og unge	5	0	51	51	51	51
Bibliotek	920	912	1 101	1 001	1 001	1 001
Kino	30	44	26	26	26	26
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	856	1 227	661	665	665	665
Sum	9 107	10 529	12 650	12 575	12 575	12 575

Kostra-analyse

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	8,1 %	8,0 %	11,7 %	11,5 %	13,3 %	9,4 %
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner *)	3 518	3 015	2 202	2 159	2 250	3 938
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *) **)	174 343	196 707	227 635	194 848	199 644	234 251
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B) *) **)	10 181	10 064	10 732	9 771	9 892	11 690
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B) *) **)	3 518	3 015	2 202	2 159	2 250	3 938
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr) *)	84,3	92,5	87,4	87,4	112,2	101,1

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Aremark skole og SFO

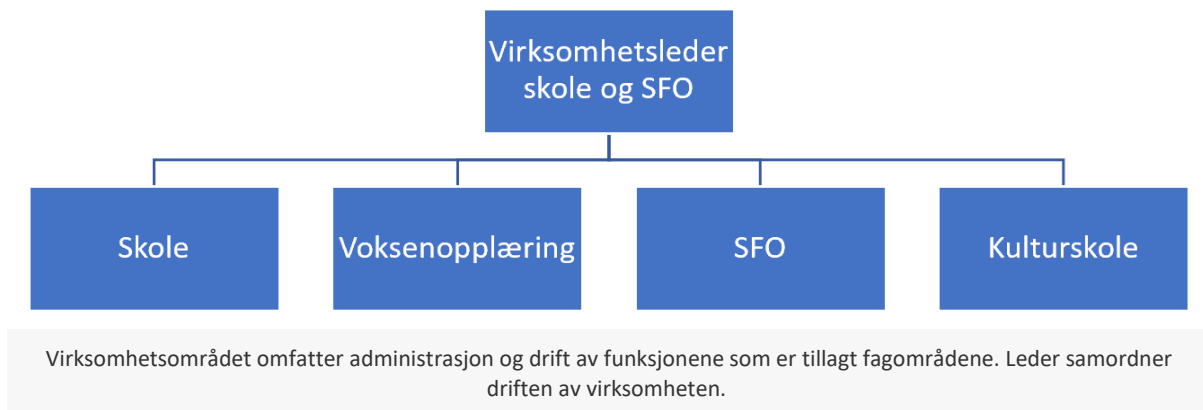
Tjenester og oppgaver

Rammeområdet omfatter grunnskole med skolefritidsordning, kulturskole, voksenopplæring og Strømsfosskiosken. Voksenopplæring gis til voksne som har rettigheter etter aktuell lovgivning. Tjenesten drives nå av Aremark kommune, men ved endring i elevgrunnet kan det være aktuelt å kjøpe tjenesten fra annen kommune.

Den obligatoriske grunnskolen gir opplæring etter opplæringsloven med tilhørende forskrifter og annet aktuelt lovverk og retningslinjer. Aremark kommune tilbyr skolefritidsordning ved Aremark skole.

Kulturskolen skal tilby opplæring til de som ønsker det, utover det grunnskolen kan tilby, i estetiske fag. Kommunen kjøper nå inn undervisningstjenesten på kulturskolen og vi har doblet antall elever. Dette skjer hovedsakelig fordi vi kan med den nye ordningen tilby flere aktiviteter. Kjøpskontrakten av undervisningstjenesten legger vekt på trivsel før ferdigheter. Evaluering av ordningen gjør at vi prøver lik organisering noen år til. For skoleåret 2023/24 tilbyr kulturskolen dans, sang, piano, gitar og trommer. Vi hadde også muligheter for teater, men her ble det for få søkere.

Organisering

Tjenesteområder

Aremark skole

Skolen gir opplæring etter opplæringsloven med tilhørende forskrifter, og annet aktuelt lovverk og retningslinjer.

Aremark SFO

Aremark kommune tilbyr også skolefritidsordning ved Aremark skole.

Aremark Kulturskole

Kulturskolen skal tilby opplæring til de som ønsker det, utover det grunnskolen kan tilby, i estetiske fag. Skoleåret 2021/22 gikk kommunen fra å ha fast ansatte til å kjøpe kulturskoleopplæringen. Det er en prioritert oppgave å få denne nye løsningen opp å gå. Målet må være at elevene får et bedre tilbud og møter en minst like god kulturskole framover som de gjorde med faste ansatte.

Aremark voksenopplæring

Aremark kommune driver selv voksenopplæring nå, men vil kjøpe det av andre ved behov. Hvilket behov det er for voksenopplæring avhenger først og fremst av antall elever.

Strømsfosskiosken

Denne drives på oppdrag fra år til år. Så langt har kommunen holdt kiosken åpen to somrer.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Skoleåret 2023/24 blir det tredje året aldersblandingen. Skolen har da prøvd ut forskjellige måter å organisere undervisningen på. Vi vil etter dette skoleåret ha god kompetanse på aldersblandet undervisning. Det var 131 elever ved GSI-innsamlingen for høsten 2023 .

Både på barne- og ungdomstrinn er det bestemmelser for hvor mange studiepoeng lærere må ha for å undervise i de forskjellige fagene. Det må legges stor vekt på rekrutteringsprosessen når det oppstår ledige stillinger de kommende årene, slik at Aremark kommune både kan trekke til seg og holde på god kompetanse. De lærerne som har jobbet i flere år, men som etter nye regler må utvide sine studiepoeng for å få godkjent kompetanse, må innen 2025 ha tatt den nødvendige videreutdanningen. Det er da etter ordningen «Kompetanse for kvalitet» der staten har forskjellige gode stipendordninger

Alle elever i skolen har rett til et trygt og godt skolemiljø. Miljøet skal være så godt at den enkelte elevs helse, trivsel og læring utvikler seg positivt. Denne rettigheten er lovfestet i Opplæringsloven kapittel 9A.

Aktivitetsplikten utløses dersom en elev ikke har det trygt og godt på skolen, uavhengig av årsak.

Aktivitetsplikten omfatter 5 delplikter:

- Plikt til å følge med
- Plikt til å gripe inn
- Plikt til å varsle
- Plikt til å undersøke
- Plikt til å iverksette tiltak og evaluere.

Dette krever en stedlig ledelse som kan fokusere på og ha ressurser til å lede dette arbeidet.

Viktige styringssignaler framgår av dokumentene NOU 2015:2 «Å høre til» - virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø og Stortingsmelding 21(2016-2017): Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen.

Økonomi

Elevtallet ved Aremark skole har gått opp noe dette året, men ville ikke gjort det uten flyktninger fra Ukraina. Lavere årskull på vei inn enn ut gjør at prognosen for de neste årene viser nedgang. Dette fører til at hver elev i gjennomsnitt blir dyrere, gitt at alle andre rammefaktorer holdes stabile. I ansvarsområdet er det en betydelig reduksjon i ressurser de siste 2-3 årene til lønn for ansatte i grunnskole. Det er avgjørende nødvendig at muligheter for samarbeid mellom årstrinn utnyttes i aktuelle fag. Aldersblandet skole er derfor innført fra skoleåret 2021/22. Lønnsinnsparingene som ble gjort ved innføring av aldersblandet undervisning rammet ikke fagene norsk, engelsk og matematikk. Disse tre fagene vil nå med budsjettet for 2024 også få redusert lærertetthet. Skolen vil fortsatt holde seg innenfor lærernormen, men undervisningsgruppene bør ikke være mindre enn 10 - 15 elever på 1. - 4.trinn og 15 - 20 elever på 5. - 10.trinn.

Det er idag 131 elever på Aremark skole. Framtidig prognose pr nå peker på færre elever.

SKOLEÅR	ELEVER INN (1.TRINN)	ELEVER UT (10.TRINN)	ANTALL ELEVER TOTALT
2024/25	11	15	127
2025/26	7	16	118
2026/27	8	21	105
2027/28	14	14	105
2028/29	11	9	107
2029/30	13*	9	109

*Antall fødte pr oktober 2023.

Skal rammeområdet oppnå ønsket utvikling og gode resultater er det viktig med en bevissthet om at dette krever både ressurser til og tydelige mandater for ledelse og ledelsesnivåer. Skolen har over år hatt et betydelig innslag av gjesteelever fra andre kommuner. Dette er økonomisk krevende, dersom gjesteelever flytter ut av kommunen på kort varsel og inntektene uteblir.

SFO drives med en betydelig kostnad grunnet få elever. Store kommuner driver ofte SFO til selvkost.

På kulturskolen betaler man for tjenesten, men det blir likevel en nettokostnad pr undervisningstime. Dette gjør at kostnaden for kommunen blir større ved flere elever.

Mål for perioden

Aremark skole ønsker å bidra med sitt til det grønne skiftet gjennom bevisstgjøring av klimasituasjonen og handling deretter. Digitale arbeidsmetoder fremmes for å øke inkludering og mangfold i samarbeid med elever utenfor Aremark. Samarbeid med elever fra andre land kan øke språkutviklingen. Opplæringen i engelsk kan dra nytte av praktisk trening for å øke forståelsen av tverrfaglige temaer som livsmestring, demokrati og medborgerskap.

De sosiale programmene «RØRE», «MOT», «Young mentor» og «Mitt valg» er særskilte innsatser som skal være med på å bygge plattformen i forbedringsarbeidet for et inkluderende læringsmiljø og god helse. Skolen skal også jobbe for økt trafiksikkerhet i henhold til kommunens arbeid med dette temaet.

Oppfølgingsordningen er nå ferdig og vi fortsetter med målene som ble satt i løpet av de tre årene. Hovedmålet er elevenes faglige utvikling. Under dette ligger følgende tre delmål: Elevene opplever økt medvirkning, forbedre elevenes arbeidsmetoder/ studieutvikling og vurderingspraksis med vurderingskriterier som elevene er trygge på.

Skolemiljøutvalget/samarbeidsutvalget er slått sammen og skal ha en koordinerende rolle i arbeidet med det helhetlige læringsmiljøet. I dette utvalget har elevene og foreldrene flertall.

Grunnleggende ferdigheter i lesing med vekt på tidlig innsats: Skolen samarbeider med barnehagen med bakgrunn i metodikken innenfor «språkløyper», herunder overgang barnehage/skole. Skolen har vedtatt en leseplan der det er tatt inn en tiltaksplan for hvert årstrinn i lesing. Denne følges opp av ledelsen. Elever som trenger det, skal få hjelp på de laveste trinnene i sin leseopplæring.

Det digitale klasserommet: Samtlige lærere i Aremark skal bli trygge i å benytte digitale hjelpemidler i undervisningen. Lærerne har vært gjennom etterutdanning i bruk av IKT. Skoleleder og nye lærere som tilsettes, har IKT innebygd i sin utdanning, og skolen bruker mulighetene dette gir til utveksling av kunnskap slik at skolen utvikles som lærende organisasjon. Alle elever fra 3. til 10.trinn har hver sin PC. Det budsjetteres med at alle elever på 3. og 7.trinn får nye pc'er til låns ved oppstart av skoleåret. Pc'enes levetid beregnes til 4 år. Elevene er daglig brukere av pedagogiske programmer i opplæringen. Skolen har også de siste årene bygd opp et eget spesialrom for programmering.

Fylkeskommunen samarbeider med kommunen for å gjøre overgangen til videregående skole best mulig. Målet er at flest mulig elever fullfører og består videregående opplæring.

Det er et prioritert område å tydeliggjøre skoleeierleddet. I følge opplæringslovens § 13-1 skal kommunen ha skolefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen over skolenivå. Et tydelig administrativt skoleeierledd er viktig som et grunnlag for at politikerne som skoleeiere også kan settes i stand til å fylle sin rolle. Politikere som aktive skoleeiere vil være en drivkraft i det systematiske forbedringsarbeidet med opplæringens kvalitet, både faglig og sosialt.

Mål	Kort sikt	Ansvarlig	Lang sikt	Ansvarlig
Kvalitetsutviklingen i skolen <ul style="list-style-type: none"> • Tidlig innsats gjøres til et langvarig utviklingsarbeid for skolen • Satsingsområdene bør gjelde både lesing, skriving, regning og engelsk. • Arbeidet med sosial kompetanse videreføres etter resultater fra «Læringsmiljøprosjektet» og systematisk arbeid på alle nivåer i organisasjonen. Ansvarlig er skoleledelsen. 	Følge opp gjennom rapportering, budsjettarbeid og planarbeid	Kommunedirektør Virksomhetsleder (VL)	Systematisk oppfølging og evaluering av utviklingsarbeidet gjennom skolebasert evaluering	Levekårsutvalget og kommunestyre

<p>Følge retningslinjer for hvordan inspeksjon skal foregå for å oppdage og forebygge mobbing.</p> <p>Arbeid med læringsmiljø er tema på samarbeidstid for lærere og øvrige ansatte på skolen. Undersøkelsen «Spekter» gjennomføres 2 ganger årlig + «Elevundersøkelsen» for å avdekke evt. uønsket adferd eller ikke oppnådde mål</p>	<p>Retningslinjer er utarbeidet og vedtatt i skolemiljøutvalget og levekårsutvalget 2017</p>	<p>VL/Rektor (SMU/SU)</p>	<p>Personalgruppa drøfter jevnlig ulike problemstillinger. Møter i SMU/SU gjennomføres minst 4 ganger i året.</p>	<p>VL/Rektor SMU/SU</p>
<p>Skolen skal kjennetegnes av en enhetlig og god klasseledelse.</p>	<p>Mal for «Den Gode Timen»/lærings-sløyfa innarbeides i pedagogisk plattform som vedtatt i SMU 17.10.17</p>	<p>VL/Rektor SMU/SU</p>	<p>Praksis evalueres</p>	<p>VL/rektor SMU/SU</p>
<p>Flest mulig elever skal få et tilfredsstillende læringsutbytte av den ordinære undervisningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Som ledd i dette bør det i samarbeid med PPT gjøres en kartlegging av hvilke elever som vil komme til å ha rett til spesialundervisning gjennom hele grunnskoleløpet og hvilke elever som har forutsetninger for å kunne få tilfredsstillende utbytte av den 	<p>Anbefalingen drøftes i samarbeids møte med PPT</p>	<p>VL/Rektor</p>	<p>Praksis skal rettes mot sammenholdte klasser i størst mulig utstrekning.</p> <p>Alternative læringsarenaer skal utvikles for å ivareta flest mulig elever innenfor ordinær, tilpasset opplæring.</p>	<p>VL/Rektor PPT Levekårsutvalg SMU/SU</p>

Økonomiplan for 2024-2027

ordinære opplæringen.				
Alle som ønsker og trenger det, skal få tilbud om leksehjelp.		VL/Rektor	Organisering av leksehjelp i tråd med målsettingen i lovverket	Kommunedirektøren VL/Rektor Kommunestyret
Voksenopplæringstilbud gis når det er behov enten internt eller tjenesten kjøpes fra andre.		Kommunedirektør VL/Rektor Kommunestyre Levekårsutvalg		Kommunedirektør VL/Rektor Kommunestyre Levekårsutvalg

Kulturskolen: Det er ingen ansatte ved kulturskolen. Vi kjøper kulturskole-opplæringen fra private aktører. Dette gir et bredere og et mer fleksibelt tilbud. Vårt mål er at elevene får et bedre tilbud og møter en minst like god kulturskole som med faste ansatte. Vår utfordring er at vi har få søkere. Dette må det jobbes mer med.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aremark skole og SFO	15 822	16 193	16 908	16 986	16 986	16 986
Sum	15 822	16 193	16 908	16 986	16 986	16 986

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Grunnskole	14 716	14 606	14 771	14 842	14 842	14 842
Voksenopplæring	-485	0	-82	-82	-82	-82
Skolefritidstilbud	536	185	622	628	628	628
Skolelokaler	596	443	358	358	358	358
Skoleskyss	683	800	827	827	827	827
Kommunal næringsvirksomhet	73	42	44	44	44	44
Musikk- og kulturskoler	45	117	368	368	368	368
Sum	15 822	16 193	16 908	16 986	16 986	16 986

Kostra-analyse

Økonomiplan for 2024-2027

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter	24,3 %	18,1 %	18,1 %	22,0 %	22,3 %	21,6 %
Netto driftsutgifter per innbygger (223) skoleskyss (B) *) **)	420	497	612	878	581	583
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B) *) **)	18 118	15 248	15 185	17 340	15 788	18 623
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev)	219 185	203 007	136 130	152 180	135 387	199 144
Dekningsgrad						
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,9 %	9,4 %	6,1 %	6,8 %	10,2 %	9,3 %
Kvalitet						
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.- 10.årstrinn	12,2	13,9	14,2	12,6	14,0	9,4

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
IT-utstyr Aremark skole	188	188	188	188	750
Sum	188	188	188	188	750
investeringsprosjekter					

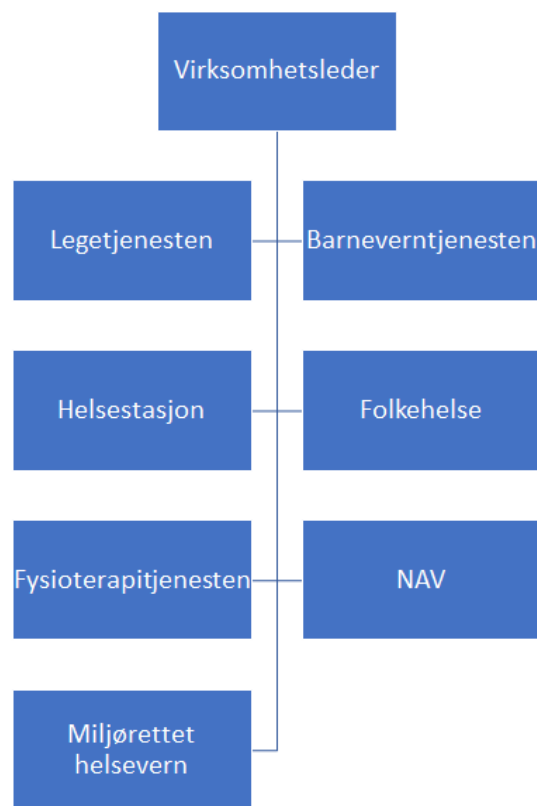
Barnevern, helse og NAV

Tjenester og oppgaver

Rammeområdet omfatter helsestasjonstjenesten, legetjenesten, miljørettet helsevern, fysioterapitjenesten, folkehelse, barneverntjenesten, NAV og folkehelse.

Organisering

Organiseringen av virksomheten har som formål å skape stor fleksibilitet og utnyttelse av ressursene slik at den enkelte medarbeiders kompetanse kan benyttes mellom fagområdene. Fagfeltet skal benytte både faglige og økonomiske ressurser på en slik måte at innbyggerne opplever å møte en helhetlig tjeneste. I tillegg skal den enkelte bruker få kvalitativt gode tjenester relatert til behov.

Virksomhetsområdet omfatter administrasjon og drift av funksjonene som er tillagt fagområdene. Leder samordner driften av virksomheten.

Tjenesteområder

Helsestasjonstjenesten

Tjenesten drives etter lov om kommunehelsetjenester og omfatter miljørettet helsevern, helsestasjonsvirksomhet, helsetjenester i skoler og opplysningsvirksomhet i henhold til lover og forskrifter. Jordmortjenester kjøpes av Halden Kommune.

Helsesøstertjenesten har et særlig ansvar overfor barn/unge, deres familier og nærmiljø. Ved helsestasjonen er det 1 årsverk og som det fremgår nedenfor, utøver en av fastlegene arbeid som lege i 20 prosent stilling ved helsestasjonstjenesten.

Legetjenesten

Tjenesten omfatter kommuneoverlege samt tre hjemler for fastlege, slik at legedekningen er tilfredsstillende for befolkningen. kommuneoverlegen dekker samfunnsmedisin, smittevern, samt ivaretagelse av folkehelsearbeidet i kommunen. Det er knyttet to legesekretærer til fastlege tjenesten i kommunen, dette utgjør til sammen 1,5 årsverk.

Miljørettet helsevern

Aremark kommune kjøper tjenester fra Sarpsborg kommune på dette området, og som tidligere nevnt utøver kommuneoverlegen arbeidet som smittevernlege i 10 prosent stilling.

Fysioterapitjenesten

Tjenesten omfatter tiltak innen forebyggende helsearbeid, helsestasjonsvirksomhet, skolehelsetjeneste, barnehage, opplysningsvirksomhet, behandling av sykdom, skade eller lyte, habilitering/rehabilitering, tilrettelegging av det fysiske miljøet for den enkelte, tekniske hjelpemidler, samt omsorg i og utenfor institusjon. Tjenesten kan grovt deles inn i forebyggende tiltak, undersøkelse og behandling, habilitering/rehabilitering og veiledning/undervisning.

Kommunalt driftstilskudd gis i dag til 0,5 årsverk for fysioterapeut, samt at kommunen har 0,5 årsverk for fastlønnet kommunefysioterapeut.

Folkehelse

Folkehelsearbeidet i kommunen skal drives etter Lov om folkehelsearbeid, formålet er å fremme folkehelse, herunder utjevne sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Folkehelse oppgaven utøves innenfor virksomhetsleders ansvarsområde, og ivaretas primært av kommuneoverlegen.

Kommunal folkehelse-komite består av kommunedirektørens ledergruppe, og kommuneoverlege.

Barneverntjenesten

Barnevernet gir tjenester gitt i medhold av lov om barneverntjenester og barneloven. Oppgavene omfatter undersøkelser og utredninger på bakgrunn av bekymringsmeldinger for barn og ungdom, saksforberedelser for fylkesnemnda for sosiale saker, iverksettelse av tiltak som støttekontakter, besøkshjem, fosterhjem, plasseringer i institusjon, oppfølging av vedtak, rådgivning, tilsyn og forebyggende tiltak for barn og ungdom. Det er en stor økning i barnefordelingssaker i kjølvannet av samlivsbrudd og vold i nære relasjoner. Dette er ressurskrevende og er et satsningsområde barneverntjenesten og sentrale myndigheter er opptatt av. Kommunenes politiske ledelse har blitt som følge av reformen blitt tillagt ansvar knyttet til barnevernets arbeid. Barnevernreformen som trådte i

kraft 01.01.2022 vil påføre tjenesten betydelige økonomiske belastninger, dette i form av opphør av statlige refusjoner til fosterhjem og institusjonsplasseringer. Opphør av øremerkede midler til tjenesten påvirker også den økonomiske utviklingen. Nødvendigheten av kjøp fra private tjenesteutøvere er også en situasjon som vil påvirke økonomien i 2024.

På barnevernområdet ser vi en utvikling som krever mer innsats og flere kostbare tiltak, samtidig er vi avhengige av å kjøpe flere eksterne tjenester, spesielt veiledning til fosterhjem, foreldreveiledning og juridisk bistand samt konsulent bistand i tunge og krevende saker. Dette påvirker den økonomiske situasjonen på området negativt. Barnevern er en uforutsigbar tjeneste, som påvirkes av omfattende og til tider kostbare tiltak. Barnevernreformen vil i tillegg pålegge kommunen flere og omfattende oppgaver, dette vil føre til større behov av ressurser på personalsiden og flere utgifter knyttet til nødvendige tiltak.

NAV

Halden kommune tar seg av de kommunale oppgavene knyttet til NAV. Aremark har inngått en samarbeids avtale om kjøp av tjenester fra NAV Halden.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

I 2024 vil vi videreføre arbeidet med en tverrfaglig tilnærming. Barnevern, psykiatri og rus har flere fellesnevner. Kommunens øvrige tjenester overfor barn og unge er også viktige samarbeidsparter. "tverrfaglig team" som ledes av barnevernet videreføres i 2024. Det skal være en høy bevissthet i organisasjonen om forhold som kan medføre tiltak fra barneverntjenestens side. Målet er tidlig innsats og at tiltak iverksettes tidligst mulig på rett nivå.

Lov om folkehelse stiller krav til kommunens folkehelsearbeid. Det kan søkes om midler fra år til år til spesifikke folkehelse prosjekter. Søknadsarbeidet i forhold til prosjektsøknader og regnskap er ressurskrevende. Kommuneoverlegen har et overordnet ansvar for folkehelsearbeidet i kommunen og vil ha fokus på dette arbeidet fremover.

Mål for perioden

Det overordnede målet for alle tjenestene i barnevern, helse og NAV vil i perioden være å levere, kostnadseffektive og gode tjenester i tråd med lovverk, forskrifter, krav og retningslinjer.

De ulike reformene som trer i kraft på flere av tjenesteområdene vil være toneangivende for utøvelsen av tjenestene til den enkelte bruker.

På noen av områdene vil dette by på store økonomiske utfordringer, med bakgrunn av bortfall av statelige refusjonsordninger, og tilskudd som blir implementert i rammestilskudd,

For NAV-Halden-Aremark vil følgende overordnede målsettinger ligge til grunn:

- Få flere i arbeid og færre på stønad.
- Gjøre det enklere for brukerne, og tilpasse forvaltningen til brukernes behov.
- Få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning.

Økonomiplan for 2024-2027

- Det arbeides målrettet med enkeltklienter for å få disse over på annen inntekt enn sosialstønad og fra passivitet til aktivitet.

I tillegg vil disse sakene ha særskilt fokus i 2024 og utover i planperioden:

- Et prioritert område i 2024 vil være kompetanseheving. Det vil foregå via våre kvalitetsutviklings-program, Veilederen og Compilo. Interne og eksterne kursholdere vil bli benyttet.
- I tillegg vil SmartKom-samarbeidet bidra med muligheter for kompetanseutveksling som nettverks-samlinger og skulder-til-skulder opplæring.
- Det vil i planperioden satses på økt samarbeid med frivillige, da særlig i forhold til sosiale aktiviteter.
- Sykefraværarbeidet eller nærværarbeidet vil ha et sentralt fokus i planperioden.
- Bistå tilflyttere i å bygge nettverk
- Bygge opp under en levende bygd med gode møteplasser.

Nye tiltak

I 2022 ble det iverksatt en ny barnevernreform, dette er en omfattende reform som pålegger kommunen flere ressurskrevende oppgaver, både økonomisk og på personalsiden. Aremark Kommunes barneverntjeneste jobber med å tilpasse tjenesten til reformen, slik at tjenestene inneholder det kvalitet og tilbud dette innebærer. Dette arbeidet videreføres i 2024, slik at vi leverer tjenester i tråd med reformen.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Barnevern, helse og NAV	16 721	15 478	19 883	18 395	17 932	17 732
Sum	16 721	15 478	19 883	18 395	17 932	17 732

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	833	705	1 096	1 098	1 098	1 098
Annet forebyggende helsearbeid	289	25	35	35	35	35
Diagnose, behandling, re-/habilitering	4 925	4 078	5 693	5 696	5 696	5 696
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 741	3 976	1 818	825	563	563
Barneverntjeneste	2 421	2 216	2 277	2 277	2 277	2 277
Barneverntiltak i familien når barnet ikke er plassert av barnevernet	443	367	210	210	210	210
Barneverntiltak utenfor familien når barnet er plassert av barnevernet	3 809	3 068	5 180	5 180	5 180	5 180
Introduksjonsordningen	507	0	2 186	1 686	1 486	1 286
Økonomisk sosialhjelp	1 922	1 043	1 388	1 388	1 388	1 388
Sum	16 721	15 478	19 883	18 395	17 932	17 732

Kostra-analyse

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)	10,4 %	6,6 %	12,8 %	7,3 %	11,7 %	10,5 %
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	35,8 %	37,0 %	33,0 %	35,1 %	34,0 %	41,9 %
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak *)	344 007	562 333	370 250	313 852	236 629	319 373
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B) *) **)	3 523	5 918	6 249	4 603	2 322	3 396
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) *)	538 504	806 600	484 000	559 694	433 280	495 764
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak *)	242 756	373 000	250 146	209 370	164 437	190 403
Dekningsgrad						
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	4,5 %	3,7 %	5,1 %	3,3 %	3,3 %	3,0 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år		3,2 %	4,0 %	5,7 %	4,6 %	3,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Oppgradering IT-system barnevern	350	0	0	0	350
Sum investeringsprosjekter	350	0	0	0	350

Pleie og omsorg

Tjenester og oppgaver

Rammeområdet omfatter Fosbykollen sykehjem, hovedkjøkken Fosbykollen, hjemmetjenester/hjemmesykepleie, styrket omsorg, omsorgslønn og støttekontakter, avlastningstiltak for unge med psykiske og fysiske funksjonshemninger, samt hjemmehjelp.

Rammeområdets hovedoppgave er å gi tjenestemottakerne tilfredsstillende og mest mulig likeverdige tilbud i tråd med BEON (beste effektive omsorgsnivå) uavhengig av bosted, inntekt og sosial status.

Aremark kommune skal sikre brukerne et forsvarlig og kvalitativt godt tilbud av helse - og omsorgstjenester. Tjenestene skal tilpasses gjennom å ivareta hensynet til endringer i befolkningens behov og særlig ivareta hensynet til de svakeste brukerne. Funksjonshemmede skal ha full deltakelse og likestilling i samfunnet.

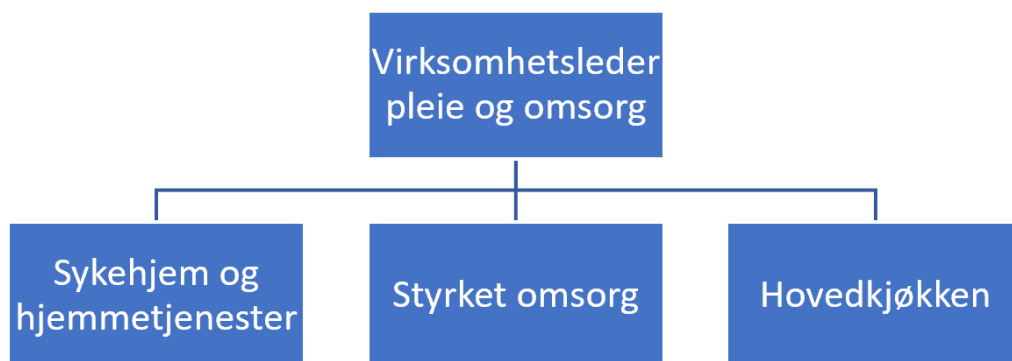
Tjenesteproduksjonen drives blant annet med hjemmel i helse og omsorgstjenesteloven, samt «Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten».

Målsettingen om å dreie fokus bort fra institusjonsomsorg og over mot hjemmebaserte tjenester har og har hatt en sentral plass i arbeidet. Omsorgs tunet Bergslund er under utvikling og målet om gode tilbud til målgruppen er på plass. Omsorgs tunet skal ivareta personer med spesielle behov, som trenger omfattende bistand. Den økonomiske belastningen knyttet til dette arbeidet har vært og er betydelig.

Det har i perioden vært rettet fokus mot tjenesteområdets økonomi og et behov for effektivisering og å redusere utgifter. Fokuset på kostnadseffektive tiltak videreføres i 2024, samtidig som leveranse av gode tjenester vil ha en sentral plass i arbeidet.

I mindre kommuner som Aremark er man avhengig av et nært samarbeid lederne imellom, slik at ressurser fordeles mest hensiktsmessig utfra den totale tjenestens behov. Aremark kommunes psykiatritjeneste er lagt under ledelse av leder sykehjem og hjemmetjenester. Dette for å skape en mer robust psykiatritjeneste og mulighet for et faglig fellesskap for kommunens medarbeidere. Utviklingen på psykiatriområdet krever mer personalressurs fremover, grunnet at behovet for slike tjenester hos befolkningen er økende.

Organisering

Virksomhetsområdet omfatter administrasjon og drift av funksjonene som er tillagt fagområdene. Leder samordner driften av virksomheten.

Tjenesteområder

Fosbykollen sykehjem

Sykehjemmet har 17 sykehjemsplasser, hvorav 13 er langtidsplasser og fire er korttidsplasser. Kommunale akutte døgnplasser (kjøpes av Sarpsborg kommune), demenskoordinator, kreftkoordinator, rehabilitering og ergoterapi (alle kjøpes av Halden kommune) ligger også under sykehjemmet.

Samarbeid med sykehuset: Samarbeidsavtalen mellom kommunene og Sykehuset Østfold (SØ) omfatter også et administrativt samarbeidsutvalg (ADMS). Utvalget har myndighet til å fatte bindende beslutninger på tvers av forvaltningsnivåene. Saksbehandling i Administrativt samarbeidsutvalg skjer i en to-trinns behandling: Først drøftes sakene og i påfølgende møte settes saken opp til beslutning. Beslutninger i Administrativt samarbeidsutvalg skjer gjennom konsensusprinsippet. Aremark er representert i utvalget av Kommunelegene i Halden. Kommuneoverlegen i Aremark deltar i for- møtene.

Sykehjemmet er bygningsmessig utformet slik at seks beboerrom ligger avskjermet fra sykehjemmets øvrige rom. De seks rommene er forbeholdt personer med demens. De siste årene har det vært satset på styrking av kompetanse og en helhetlig oppfølging av demensarbeid. Utredning og diagnostisering, planlegging, iverksetting og oppfølging av tiltak overfor personer med demens og deres pårørende utføres av vår demenskoordinator i samarbeid med kommuneoverlege og øvrige ansatte.

Virksomheten har delt tjenestene i sykehjem og hjemmetjenester. Hjemmetjenesten bør styrkes på en slik måte at Aremark kommune i økende grad kan ivareta brukerne lenger i deres egne hjem. Behovet for ytterligere styrking av hjemmetjenestene gjør seg allerede nå synlig og vil bli en nødvendighet fremover.

Virksomheten har kommet langt i å tenke sirkulasjon på korttids plassene ved sykehjemmet. Dette muliggjør at kommunen oftere har plasser til disposisjon ved meldte utskrivningsklare pasienter. Men det oppleves fra tid til annen at vi får overliggere i sykehus på grunn av plassmangel og en økning av USK plasser. Vi ser at vi får større utfordringer av behandlingskrevende pasienter som krever høyere kompetanse og, mer sofistikert utstyr. På bakgrunn av reformen "leve hele livet" jobbes det målrettet med kartlegging av omsorgsbehovet til den enkelte utskrivningsklare pasient, med tanke på muligheten til å bo hjemme å bli tilbudt tjenester der.

Det vil i budsjettåret 2024 bli en økende utfordring i forhold til personell med fagkompetanse, spesielt høyskoleutdanning. Det gir seg særlig utslag i forbindelse med ferieavvikling og ved sykdom. En konsekvens er økt bruk av vikar innleie og overtid og dermed økte utgifter knyttet til dette. Situasjonen forsøkes løst ved eventuell omgjøring av stillinger fra fagarbeidere til høyskolepersonell. Arbeidsgiver har fortløpende dialog med arbeidstakerorganisasjonene i disse spørsmålene. Kostnadseffektive og gode tjenester har fokus, i den forbindelse er det iverksatt flere tiltak for å redusere kostnadene. Innleie av vikarer er redusert til et minimum, fordeling av ressurser i hjemmetjeneste og sykehjem vil bli prioritert, samt fokus på nærværarbeid blir viktig.

Nattevakt bemanningen må økes slik at driften blir forsvarlig i forhold til antall brukere i hjemmesykepleien og sykehjemmet, tilstedeværelse av tre ansatte på natt til enhver tid bør være et minimum.

All saksbehandling forgår via GERICA. Alle tjenester og vedtak registreres og benyttes til rapportering.

Elektronisk meldingsutveksling er innført og virksomheten er nå knyttet til ulike legekontor, sykehuset Østfold og NAV. Virksomheten benytter elektroniske timelister via Visma Ressursstyring.

Hovedkjøkken Fosbykollen

Kjøkkenet omfatter drift og matproduksjon til:

- Sykehjemsbeboerne.
- Aremark barnehage.
- Eldre og funksjonshemmede utenfor institusjon i henhold til enkeltvedtak, herunder servering i Fosbykollen kantine og utbringning av varm mat til hjemmeboende.
- Ordinært kantinesalg for besøkende og kommunens ansatte.
- Salg av mat til arrangementer i kommunal regi.
- Hovedkjøkken bør øke personalressursen med en 100% merkantilstilling skal vi klare å møte de utfordringene lovverket pålegger oss i forhold til matproduksjon, samt økning av matproduksjon i forhold til reformene "leve hele livet" og "bo hjemme lenger".

Hjemmetjenester/hjemmesykepleie

Omfatter helse og omsorgstjenester til hjemmeboende.

Styrket omsorg

Omfatter lønns- og driftsutgifter til individuelle omsorgstiltak, herunder kjøp av aktivitetstilbud og spesialiserte tjenester. Ivaretar brukere med spesielle behov, og omfatter omsorgs-tunet Bergslund og brukere bosatt i ulike boliger utfor omsorgstunet, samt kjøp av spesielt tilpassede tjenester fra andre aktører. Brukerne omfatter personer med til dels store og omfattende bistandsbehov, døgkontinuerlig . Brukergruppen er avhengig av kompetent personell og bistand 24/7, 365 dager i året. Vi har også her utfordringer på rekrutterings siden. De utfordringene styrket omsorg står overfor både faglig og på personalsiden krever en økning på en stilling som ledende miljøterapeut.

Omsorgslønn, støttekontakter og avlastningstiltak

Omsorgslønn omfatter lønn til pårørende som ivaretar personer med omfattende omsorgsbehov. Erstatte delvis kommunale tjenester. Støttekontakter gis til personer med fysiske eller psykiske problemer med behov for hjelp til sosial omgang. Avlastningstiltak gjelder for unge med psykiske og fysiske funksjonshemminger.

Hjemmehjelp/hjemmesykepleie

Hjemmehjelp leverer praktisk bistand i hjemmet for de som har behov for det, grunnet funksjonsnivå, alder eller diagnoser. Hjemmetjenester omfatter hjemmeboende brukere med behov for praktisk bistand i hjemmet, hjemmesykepleie leverer spesialiserte tjenester til hjemmeboende pasienter med fysiske, psykiske og somatiske diagnoser. Reformen "leve hele livet" bidrar til at flere og dårlig fungerende eldre kan få bo hjemme lenger. Dette fører til nødvendigheten av et mer spesialisert tilbud og behov for mer spesialisert kompetanse i tjenesten. Rekruttering av kompetent personell er til enhver tid utfordrende og kostbart. Ergoterapitjenesten og fysioterapitjenester har en svært sentral plass i tjenesten og vi ser nødvendigheten av en økning av tilbudet, for å kunne levere tilfredsstillende og faglig

nødvendige tjenester til hjemmeboende brukere. Det bør opprettes et team bestående ergoterapeut, fysioterapeut og sykepleier med fokus på rehabilitering og habilitering i hjemmene.

Psykiatritjenesten

Hjemmetjenesten har ansvaret for psykiatritjenesten under rammeområde Pleie og omsorg. Med bakgrunn i et økende behov av psykiatritjenester bør tjenesten økes fra 50% stilling til en 100% stilling i 2024.

Psykiske problemer hos barn og unge øker og vil stille krav til økt innsats fra virksomheten, bruken av omfattende tiltak og veiledning er og blir en betydelig faktor.

Kommunepsykolog er en digital tjeneste Aremark kjøper fra ekstern leverandør, dette oppleves å fungere tilfredsstillende.

Stortinget har i Stortingsmelding 26 (2014-2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet* vedtatt et lovkrav om psykologtjeneste i norske kommuner som trådte i kraft 1. januar 2020. Aremark kommune kjøper digitale psykolog tjenester til sine brukere som har behov for dette. Tilbudet tilfredsstillende de lovkrav sentrale myndigheter har vedtatt.

Rus og psykisk helse: Etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Tilbudene skal primært bygges opp og gis i nærmiljøet - kommunene. Spesialisthelsetjenesten skal støtte opp om arbeidet i kommunene og gi tilbud om utredning og behandling av mer alvorlige tilstander. Regjeringen vil styrke tjenestetilbudet til mennesker med rusproblemer og eller psykiske lidelser. Vi vil arbeide for at alle mennesker skal få de beste muligheter til å mestre og til å leve det livet de selv ønsker – vi vil skape brukernes og pasientens helse- og omsorgstjeneste. Det gjelder ikke minst for rusavhengige og personer med psykiske lidelser og deres barn og pårørende. Dette krever flere og mer omfattende ressurser i fremtiden.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Virksomheten har gjennom 2023 jobbet målrettet med å redusere sykefraværet og øke nærværet. Dette arbeidet videreføres gjennom planperioden. Virksomheten har hatt et gjennomgående høyt sykefravær de siste årene, men har tett oppfølging med den enkelte sykemeldte. Den tette oppfølgingen fra virksomheten og et samarbeid med IA rådgiver fra NAV Halden/Aremark har bidratt til reduksjon i sykefraværet. BHT bidrar også i dette arbeidet, med oppfølgings samtaler og tilrettelegginga forslag.

Virksomheten står foran flere store utfordringer:

- Større krav til kompetanse hos kommunalt helsepersonell i forhold til behandling som videreføres i sykehjem eller i pasientens hjem. Terskelen for sykehusinnleggelse er høyere og kommunen må utføre flere spesialiserte oppgaver.
- Antall sykehjemsplasser anses å være tilstrekkelig pr nå, utviklingen sier at behovet for sykehjemsplasser vil øke både i form av ordinære sykehjemsplasser, plasser for heldøgns omsorg og plasser for demente. Det bør arbeides målrettet slik at pasientene kan bo lengst mulig hjemme, behovet for ergoterapi og fysioterapi er nødvendig for å kunne tilfredsstille denne gruppen. Kriterier for sykehjemsplass i Aremark kommune og omsorgstrappen legges til grunn for vurderingen av tjeneste. Men den demografiske utviklingen i Aremark kommune vil på sikt utfordre oss på dette området.

- Vedlikeholde og implementere prosedyrer og kvalitetsutvikling.
- Nye Gericamoduler LMP, henvisningsmodul og legejournal er på plass, dette for å tilfredsstillere kravene samfunnet har til digital utvikling tilpasset dagens pasient- og helseadministrasjon. Fortsatt vil det være behov for utvikling på det digitale området i kommunen og det vil jobbes målrettet for å få på plass tilfredsstillende systemer fremover.
- Pleie og omsorgssektoren i Aremark kommune vil i fremtiden stå ovenfor store utfordringer, spesielt utfordrende vil personalressursen utfordre oss.
- Bygningmessige utbedringer og tilpasninger vil bli nødvendig for å kunne møte utfordringene og behovet kommunen vil stå overfor på en tilfredsstillende måte

“Eldrebølgen” og behovet for spesialiserte tjenester til mennesker med spesielle behov, må ha en sentral plass i planleggingen av de ulike helsetjenestene fremover.

Styrket omsorg er en tjenestene som er meget ressurskrevende på både personal og økonomisiden, og belaster kommunens personalressurs og økonomi betydelig. Styrket omsorg må etter hvert tilby et dagtilbud til noen av brukerne, dette er under kartlegging og planlegging. Samtidig oppleves det utfordrende å rekruttere kompetent personell til tjenesten. Det er forventet et høyt aktivitetsnivå innen styrket omsorg framover og kommunedirektøren varsler allerede nå at det hefter stor usikkerhet til lønnskostnader for 2024. Disse kan forventes å økes betydelig i løpet av året.

Videre ser man en tendens til økende behov for avlastning for brukere med nedsatt funksjonsevne. Avlastningstiltak er kostbare, dette vil utfordre økonomien gjennom planperioden. Aremark kommune vil forsøke å legge til rette slik at vi kan tilby noen av brukerne av tjenesten avlastning lokalt, da primært ved omsorgstunet Bergslund. Noen tjenester er så spesialisert at Aremark kommune er avhengig av å kjøpe disse tjenestene eksternt.

Mål for perioden

Det overordnede målet for alle tjenestene i pleie og omsorg vil i perioden være å levere, kostnadseffektive og gode tjenester i tråd med lovverk, forskrifter, krav og retningslinjer.

De ulike reformene som har tredd i kraft på flere av tjenesteområdene vil være toneangivende for utøvelsen av tjenestene til den enkelte bruker.

På noen av områdene vil dette by på store økonomiske utfordringer, på bakgrunn av bortfall av statlige refusjonsordninger, tilskudd som blir implementert i rammetilskudd, økning av hjemmeboende eldre som er i behov av flere og mer spesialiserte oppgaver. Et alvorligere somatisk sykdomsbilde hos pasienter med behov for sykehjems plass preger også tjenesten. Vi ser i tillegg en økende antall demente som trenger sykehjems plass, dagaktivitet og hjemmetjenester.

Rekruttering av personell med høyskoleutdanning vil ha fokus fremover, slik at vi kan imøtekomme de krav som stilles i forhold til økt spesialisert behandling hos brukerne dette er en oppgave som utfordrer oss og vil være utfordrende fremover.

Disse sakene vil ha særskilt fokus i 2024:

- Et prioritert område i 2024 vil være kompetanseheving. Det vil foregå via våre kvalitetsutviklingsprogram, Veilederen og Compilo. Interne og eksterne kursholdere vil bli benyttet. Undervisningsrom er etablert på Fosbykollen og benyttes til intern kompetanseheving.

- I tillegg vil SmartKom-samarbeidet bidra med muligheter for kompetanseutveksling som nettverks-samlinger og skulder-til-skulder opplæring.
- Det vil i planperioden jobbes med økt samarbeid med frivillige, da særlig i forhold til sosiale aktiviteter.
- Sykefraværarbeidet eller nærværarbeidet vil ha et sentralt fokus i planperioden.
- Bygningsmessige endringer som følge av mulig endret tjenestetilbud

Nye tiltak

Eldrereformen «Leve hele livet» har stor betydning i forhold til arbeidet i tjenesten fremover. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. «Leve hele livet» handler om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Aremark kommune har iverksatt et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.

Byggetekniske utfordringer ved Fosbykollen sykehjem er et forhold som må hensyn tas i planperioden.

Inventar og utstyr er gammelt og slitt, mye av dette bør fornyes til dagens standard og krav. Dette er planlagt gjennomført i planperioden.

Hovedkjøkkenet står overfor en helt nødvendig renovering, som innebærer fornying av lokaler og maskinpark dette er helt nødvendig skal vi imøtekomme lovkrav og forskrifter i forhold til matproduksjon og transport.

Nødvendig velferdsteknologi, herunder moduler til saksbehandlingsprogram som Geric og ressursstyring blir fortløpende oppgradert til dagens behov og samfunnets krav til digitalisering av tjenestene. Nødvendig kompetanse for å benytte og vedlikeholde programvaren er på plass og utvikles kontinuerlig. Dette er kostbart og påvirker budsjettposten negativt. 2024 vil omfatte flere nødvendige oppgraderinger i forhold til digital kommunikasjon med andre aktører. Dette er helt nødvendige investeringer som må prioriteres i planperioden.

Annen velferdsteknologi som trygghetsalarmsystemer, styringsverktøy som LMP er på plass, digitale systemer i hjemmene til den enkelte bruker etter behov bør utvikles i planperioden.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pleie og omsorg	42 622	43 882	46 284	46 610	46 610	46 610
Sum	42 622	43 882	46 284	46 610	46 610	46 610

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjon	0	380	0	0	0	0

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsette	616	233	357	357	357	357
Helse- og omsorgstjenester i institusjon	18 975	22 235	25 536	25 536	25 536	25 536
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	24 273	19 858	19 493	19 501	19 501	19 501
Institusjonslokaler	1 140	1 176	898	1 216	1 216	1 216
Sum	42 622	43 882	46 284	46 610	46 610	46 610

Kostra-analyse

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) *) **)	12 014	10 331	8 518	7 998	8 461	9 826
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B) *) **)	10 664	13 207	7 124	13 796	10 018	10 134
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) *) **)	24 664	25 921	19 460	23 635	20 478	22 807
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 596 019	1 679 188	1 407 214	1 435 768	1 634 013	1 394 013
Utgifter per beboerdøgn i institusjon	4 990	4 819	4 163	7 481	5 125	5 347
Kvalitet						
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	99,1 %	99,0 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Biler omsorgstjenesten	900	0	0	0	900
Oppgradering IT-systemer pleie og omsorg	350	0	0	0	350
Sum investeringsprosjekter	1 250	0	0	0	1 250

Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning

Tjenester og oppgaver

Virksomhetsrådet yter tjenester på følgende fagområder:

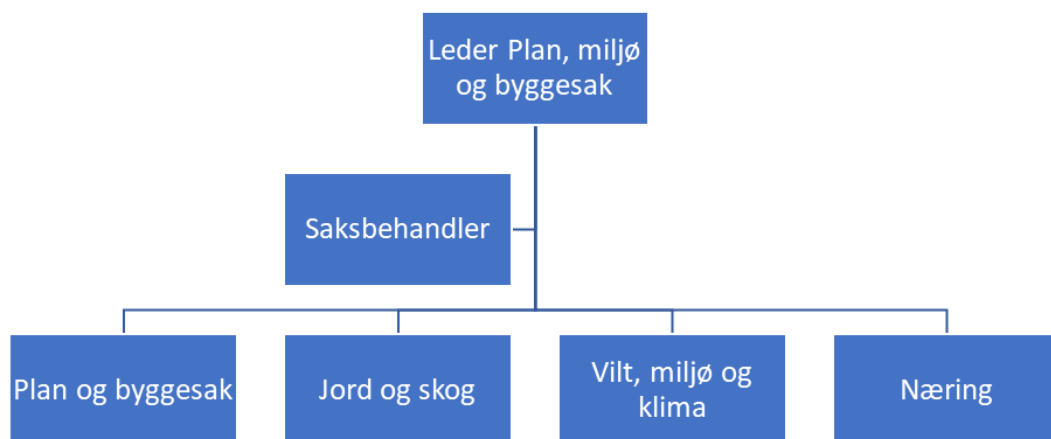
- Bygge- og delesaker
- Plansaker
- Forurensning inkl. spredte avløpsanlegg
- Geodata og oppmåling inkl oppdatering av kartgrunnlag
- Skogbruk
- jordbruk
- Miljø og klima
- Vilt
- Friområder, friluftsliv
- Næringsutvikling

Virksomhetsrådet omfatter administrasjon og drift av funksjonene som er tillagt fagområdene. Leder samordner driften av virksomheten, og har sekretæransvar for drift- og utviklingsutvalget.

Fagområdet Geodata leveres av Indre Østfold kommune. Fagområdene jordbruk, skogbruk, viltforvaltning, klima og miljø, forvaltning av friområde m.m. kjøpes av Marker kommune. Oppgaver som er tillagt kommunen innenfor utvalgte kulturlandskap og skogsbilveier ivaretas også i samarbeidsavtalen med Marker.

Virksomhetsrådet forholder seg til plan- og bygningsloven, matrikkeloven samt en rekke andre særlover og forskrifter innen de enkelte fagområdene.

Organisering

Tjenesteområder

Tjenesteområdene omfatter områdene bygge- og delesaker, plansaker, forurensning, geodata og oppmåling inkl oppdatering av kartgrunnlag, skogbruk, jordbruk, miljø og klima, friområder og friluftsliv og næring.

Tjenesteområdene ivaretas gjennom saksbehandlere fast tilsatt i Aremark kommune, og gjennom innkjøp av tjenester fra Marker og Indre Østfold kommune.

Leder har løpende kontakten med de aktuelle saksbehandlerne i Marker og Indre Østfold kommune og deres ledere. Vedtaksmyndigheten i saker innenfor disse tjenesteområdene ligger til Aremark kommune, med noen unntak innenfor jord og skog, hvor myndigheten er delegert til saksbehandlerne i Marker.

Det er stort press på og etterspørsel etter kommunens tjenester på disse områdene.

Utarbeidelse av kommunale planer relatert til fagområdene ligger også her. Dette gjelder også overordnede lovpålagte oppgaver hjemlet i plan- og bygningsloven hvor kommunedirektøren har en sentral og overordnet rolle. Viktige oppgaver er utarbeidelse av kommunens planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel og arealplan som ved den siste revisjonen har blitt ivarettatt av kommunen selv.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Det er ikke varslet endringer fra andre myndigheter innen disse tjenesteområdene som vil påvirke dagens drift i noen spesiell grad.

Det er startet prosess med sikte på å lage ny planstrategi for den kommende perioden. I tillegg har en startet arbeidet med sikte på å rullere samfunnsdelen og arealdelen til kommuneplanen. Dette arbeidet vil fortsette utover 2024.

I løpet av 2022 og 2023 har det vært etterslep på saksbehandling innen deling og oppmåling, hvor vi ikke har klart å levere i samsvar med lovpålagte frister. Dette vil trolig fortsette også i 2024. I løpet av 2023 har vi levert delesaksbehandling med egen saksbehandler, noe som imidlertid har redusert etterslepet noe.

Tjenester innen miljø og friluft, forvaltning innen vilt, skog og jordbruk kjøpes inn fra Marker kommune. Dette fungerer godt. Det samme gjør geodatatjenester som kjøpes inn fra Indre Østfold kommune.

Det har fungert godt å samlokalisere næring og plan og bygg tettere. Dette fortsetter i 2024. Det legges opp til å videreføre det gode arbeidet som utføres her også i 2024.

Mål for perioden

Det er lagt opp til at driften videreføres på samme nivå som i 2023.

Vi har som mål å levere tjenester innen lovpålagte saksbehandlingsfrister.

Økonomiplan for 2024-2027

Det er viktig at Aremark kommune framstår som en "Ja-kommune". Vi skal derfor strekke oss for å imøtekomme innbyggerne i deres ønsker innenfor gjeldende lovgivning.

Det er behov for flere byggeklare tomter, og vi vil legge opp til rask og god saksbehandling for oppføring av nye boenheter på boligtomter.

Aremark kommune har vært del av Bygdemiljøpakkene i regi av Viken fylkeskommune fra 2021 og ut 2023. Noe forenklet handler bygdemiljøpakkene om at Viken fylkeskommune «låner bort verktøykassen sin», og kan bidra med blant annet veiledning, nettverksbygging og plan- og strategiarbeid. Formålet med prosjektet er å styrke distriktene med attraktive lokalsamfunn, næringsvekst og klimavennlig stedsutvikling. Vi planlegger for å videreføre arbeidet som er lagt ned i denne perioden med sikte på plan- og strategiarbeid knyttet til attraktive lokalsamfunn, næringsvekst og stedsutvikling.

Nye tiltak

I løpet av perioden vil det bli utarbeidet ny planstrategi for den kommende fireårsperioden. I tillegg startet arbeidet med å rullere kommuneplanens samfunnsdel og arealdel høsten 2023, og dette arbeidet vil utføres i 2024.

Det blir også benyttet midler til å fremme næringsutvikling og turisme.

Det er behov for ytterligere næringsområder i Aremark. Det er derfor blitt igangsatt et arbeide med mulig utvidelse av Sommero.

Arbeidet med å få etablert NND i Aremark fortsetter i 2023.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning	3 417	4 829	5 381	5 381	5 381	5 381
Sum	3 417	4 829	5 381	5 381	5 381	5 381

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjon	117	2 194	1 339	1 339	1 339	1 339
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	0	0	92	92	92	92
Plansaksbehandling	190	517	1 739	1 739	1 739	1 739
Byggesaksbehandling og eierseksjonering	921	92	143	143	143	143
Kart og oppmåling	778	-305	-304	-304	-304	-304
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	0	699	737	737	737	737
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	976	931	931	931	931	931
Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og parkering	31	37	38	38	38	38
Naturforvaltning og friluftsliv	557	663	665	665	665	665
Sum	3 417	4 829	5 381	5 381	5 381	5 381

Kostra-analyse

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet						
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) **)	134	134	119	77	136	121
Andre nøkkeltall						
Netto driftsutgifter (303) Kart og oppmåling *)	491	779	865	307	3 228	12 501
Netto driftsutgifter (360) Naturforvaltning og friluftsliv *)	152	760	3 349	1 068	4 398	7 701

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Brygge Tolsby	0	750	0	0	750
Sum	0	750	0	0	750
investeringsprosjekter					

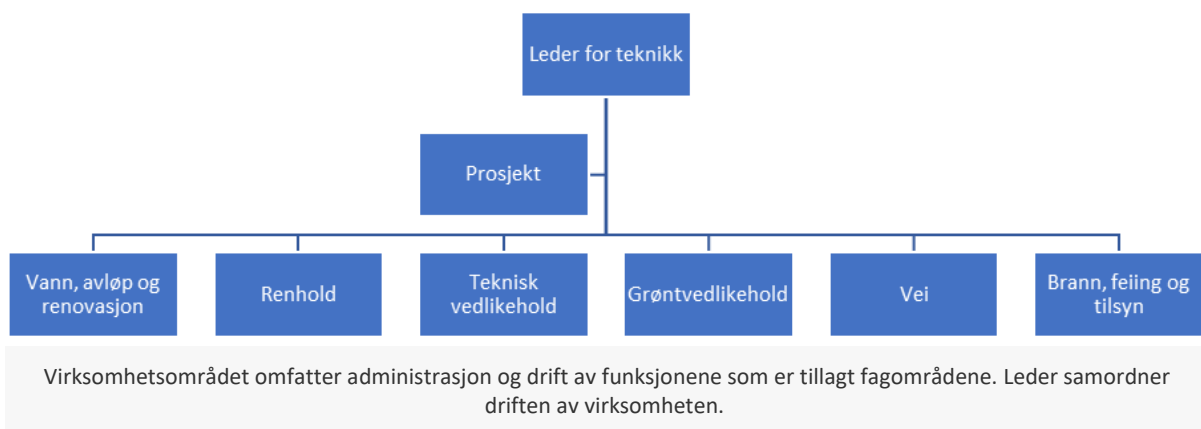
Teknikk

Tjenester og oppgaver

Virksomhetsområdet yter tjenester på følgende områder:

- Vedlikehold og drift og kommunal bygningsmasse
- Renhold av alle kommunale bygg
- Vedlikehold av grøntområder og plasser
- Vedlikehold av kommunale veier (inklusive gatelys)
- Gjennomføre vedtatte investeringer innenfor virksomhetsområdet

Organisering

Tjenesteområder

Tjenesteområdet omfatter drift, vedlikehold og renhold av kommunale bygg. Eksempel på oppgaver er service og vedlikehold på tekniske anlegg som ventilasjon, heis og elektriske anlegg. Vedlikehold og drift av kommunale veier, grøntområder, svømmehall, badeplasser og idrettsplasser, samt bistand til sykehjemmet med utkjøring av hjelpemidler. Utleie av Aremarkhallen blir også ivaretatt av teknikk.

Aremark hallen, med treningsrom og ungdomsklubb og svømmehallen på Furuund gir innbyggere i alle aldre mulighet for variert trening og fysisk aktivitet. Svømmebassenget er normalt åpent for publikum 8 måneder i året. Skolen benytter bassenget til svømmeopplæring.

Virksomheten leverer tjenester som støtter alle øvrige virksomheter i kommunen, samt kommunens innbyggere, hytte eiere og øvrige besøkende.

Teknisk har utarbeidet en vedlikeholdsplan for kommunale bygg. Dette er grunnlag for prioritering av vedlikehold i årene fremover. Det er lagt opp til noe vedlikehold av kommunale bygg, blant annet ligger det inne midler til oppgradering/vedlikehold av utleieleiligheter ved bytte av leietagere.

Det ble i 2022 vedtatt en vedlikeholdsplan for kommunale veier. Arbeidet med utbedring etter denne planen er i gang, og vi ønsker å fortsette dette arbeidet utover i perioden. For å kunne ta igjen etterslepet, vil det være behov for bevilgninger til drift over flere år.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Teknikk er et stort og tungt rammeområde i Aremark kommune. Det er fortsatt behov for en god del oppgradering og rehabilitering innenfor rammeområdets mange ansvar.

Det har de siste årene blitt utført en del vedlikehold på bygg, men her er det fortsatt ett stort etterslep. Målet er at arbeidet med å ta igjen etterslepet skal fortsette utover i planperioden, men det forutsetter at det bevilges penger til dette.

De kommunale veiene har varierende standard, og det er nødvendig å prioritere utbedring en tid fremover. Vedlikeholdsplanen for vei gir oss ett godt grunnlag for å prioritere oppgavene, men det er avhengig av en styrking av driftsbudsjettet for vei.

Fra 2020 har Aremark kommune selv stått for drift og vedlikehold av grøntanleggene i kommunen. Dette planlegges videreført, og det må regnes med noen investeringer i utstyr for å kunne utføre arbeidet på en god måte. Vi ser blant annet på mulighetene for å anskaffe robot gressklippere for bruk på de største plenene. Det er ikke avsatt midler til dette i økonomiplanperioden, men det vil bli gjort slike vurderinger i forbindelse med budsjettprosessene. Det vil i 2024 gjøres en ny vurdering av behovet for en mindre traktor, eller eventuelt andre typer utstyr tilpasset drift av utearealene.

Flerbrukshallen er ferdigstilt og de nye arealene gjør må vi styrke renholdet noe. Deler av flerbrukshallen har forholdsvis lange åpningstider, og vi må derfor tilpasse renholdet til dette.

Mål for perioden

Omsorgsboligene oppgraderes og tilpasses ved utskifting av leietagere.

Uteområde/lekeplass ved flerbrukshallen etableres våren/sommeren 2024. Deler av lekeapparater fra festivalområdet flyttes til hallen, og settes opp i samme område som Tufte parken etableres.

Det legges opp til en del bygnings vedlikehold i 2024. Rehabilitering av teknisk utstyr og fliser i svømmehallen vil bli påbegynt, og noe oppgradering av kjøkkenet på Furulund vil bli utført.

Det vil i løpet av året bli igangsatt rehabilitering av kjøkkenet på sykehjemmet. Her er det allerede startet med avklaring av behov og ett laget ett skisseforslag.

Vi har som mål å finne gode løsninger for bedre skjøtsel av kommunens grøntområder. I sommerhalvåret er det veldig mange oppgaver ansatte på teknisk må utføre, og det viser seg i praksis at det er vanskelig å holde grøntarealene pene samtidig. Det forventes noe mer ressursbruk i forbindelse med skjøtsel av friluftsområder og kulturminner. Det er også mulig at det må investeres i noe maskinelt utstyr for å utføre dette på en effektiv måte.

Nye tiltak

Det ses på mulig effektivisering av renholdet ved utskifting av maskiner og etablering av flere renholds soner. Dette vil kunne kreve noen investeringer i nye maskiner, men vil samtidig kunne friggi ressurser.

I 2024 vil vi fortsette fokuset på service og vedlikehold av tekniske anlegg som ventilasjon, heis og elektriske anlegg. Dette for å sikre at anlegg og utstyr tilfredsstillende gjeldende regelverk og fungerer som forutsatt.

Økonomiplan for 2024-2027

Vedlikeholdsplan for kommunale bygg oppdateres og vil danne grunnlag for prioriteringer i årene fremover. Målet er å få bukt med bygningsmessige forfall ved å utføre ett noe mer planmessig vedlikehold i årene fremover. Det legges opp til noe vedlikehold på lageret på Sommerro, deler av sykehjemmet og deler av servicefløya.

Det legges opp til at vedtatt vedlikeholdsplan for kommunale veier følges opp. Dette forutsetter at det settes av midler i drift. Det som prioriteres vil da være utskifting av ødelagte/manglende stikkrenner, rensing av grøfter og asfaltlapping. På investeringsiden er det fortsatt behov for midler til forsterkning og asfaltering av enkelte strekninger.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Teknikk	14 229	18 474	18 033	19 637	20 297	20 661
Sum	14 229	18 474	18 033	19 637	20 297	20 661

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjon	1 441	806	780	780	780	780
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	281	289	310	310	310	310
Administrasjonslokaler	511	907	310	1 762	2 607	2 971
Interne serviceenheter	0	5 663	6 646	6 669	6 669	6 669
Førskolelokaler og skuss	1 320	1 761	964	856	671	671
Skolelokaler	4 615	2 608	2 638	2 638	2 638	2 638
Aktivitetstilbud barn og unge	49	0	14	16	16	16
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	170	231	257	257	257	257
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	240	168	0	0	0	0
Institusjonslokaler	2 678	1 211	1 280	1 280	1 280	1 280
Kommunalt disponerte boliger	-505	57	181	189	189	189
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	45	-13	-13	-13	-13	-13
Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-89	240	245	245	245	245
Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og parkering	1 239	1 499	1 485	1 584	1 584	1 584
Rekreasjon i tettsted	243	782	34	35	35	35
Naturforvaltning og friluftsliv	13	53	42	55	55	55
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	-23	-23	228	228	228	228
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	1 324	1 178	1 591	1 652	1 652	1 652
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	128	107	110	110	110	110
Kommunale kulturbygg	864	951	930	985	985	985
Sum	14 229	18 474	18 033	19 637	20 297	20 661

Kostra-analyse

Aremerk 2021 Aremerk 2022 Marker Rakkestad Halden Kostragruppe 14

Prioritet

Økonomiplan for 2024-2027

Administrasjonslokaler brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *) **)	288	223	801	540	810	714
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner *)	535	4 503	694	705	309	1 411
Forv.utgifter i ei endomsforv. brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *) **)	138	112	144	165	324	358
Netto driftsutgifter per innbygger (222) skolelokaler (B) *) **)	4 204	3 788	1 873	3 292	1 416	3 404
Netto driftsutgifter per innbygger (261) institusjonslokaler (B) *) **)	1 817	2 038	1 527	832	774	2 142
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år *) **)	41 202	35 141	15 010	27 855	11 916	29 986
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate *)	169 684	181 286	88 326	98 426	128 195	99 370
Kvalitet						
Antall nye søknader per 1000 innbyggere	9,0	4,0	3,0	7,0	8,0	5,0
Antall søknader per 1000 innbyggere	7,0	4,0	3,0	8,0	9,0	6,0
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	84	83	66	251	95	61
CO2-utslipp fra energibruk i komm. eiendomsforvaltn., egne bygg	0	0	12	0	0	0

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Aremark rådhus - ventilasjon	7 500	0	0	0	7 500
Aremark treningssenter og fritidstilbud	812	0	0	0	812
Bryggeanlegg Fladebygrenda	100	900	0	0	1 000
Fosbykollen - rehabilitering sykehjem og kjøkken	625	12 500	6 250	0	19 375
Fosbykollen sykehjem - heis	625	0	0	0	625
Furulund - inventar og utstyr	0	150	0	0	150
Furulund - kafe	175	0	0	0	175
Furulund - oppgradering bad	188	438	0	0	625
Furulund - oppgradering brannteknisk	188	0	0	0	188
Helsesenter - ventilasjon	125	0	0	0	125
Kjøp av boliger	0	10 000	0	0	10 000
Kommunale veger	-0	1 250	0	0	1 250
Kommunale veger - veglys	625	0	0	0	625
Nødstrømsaggregat	0	1 875	0	0	1 875
Oppgradering omsorgsboliger	250	250	250	250	1 000
SD-anlegg	125	125	125	0	375

Økonomiplan for 2024-2027

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Sommero Industrifelt - grunnarbeider	150	0	0	0	150
Utvikling Sommero 2	500	1 500	0	0	2 000
Sum	11 988	28 988	6 625	250	47 850
investeringsprosjekter					

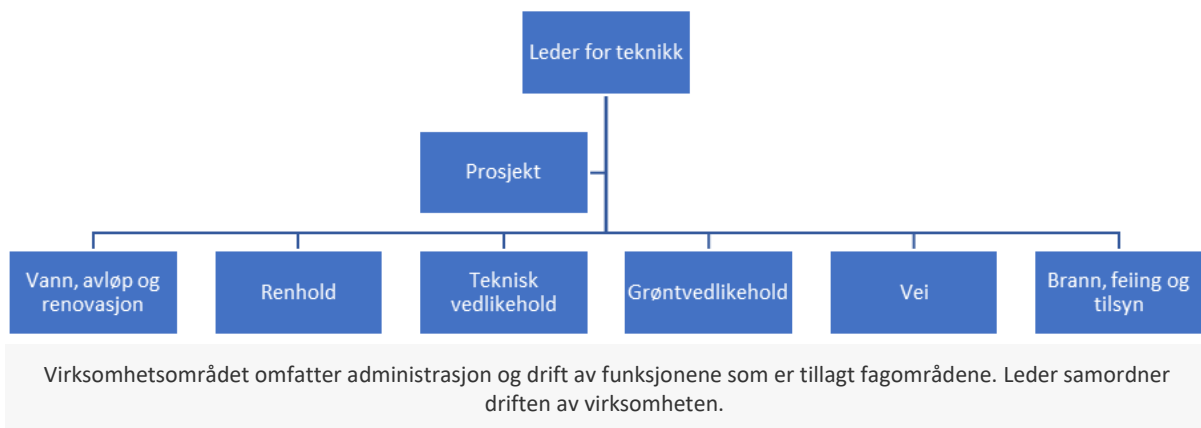
Vann, avløp og renovasjon

Tjenester og oppgaver

Tjenesteområdet yter tjenester på følgende områder:

- Renovasjon
- Vann og avløp

Organisering

Tjenesteområder

Virksomhetsområdet omfatter kommunal vannforsyning, avløpshåndtering og innsamling av slam til dette tjenesteområdet.

Vannforsyning omfatter produksjon og distribusjon av vann og nødvendig utbygging for å ivareta forsyning av drikkevann av god kvalitet i samsvar med gjeldene lovverk og myndighetskrav til alle abonnenter.

Avløpshåndtering omfatter de anlegg og ledningsnett som er påkrevd for å samle inn og rense avløpsvann (kloakk). Dette omfatter kommunens renseanlegg og pumpestasjoner. Kommunen er selv forurensningsmyndighet på anlegg med mindre enn 2000pe (personekvivalenter). Skodsberg og Bjørkebekk renseanlegg faller innenfor denne kategorien anlegg. Fjerning av fremmedvann er ønskelig for en god renseprosess og for å redusere driftstid på pomper etc.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Tjenesteområdene vann, avløp, slam og renovasjon drives etter selvkostprinsippet, noe som innebærer at det enkelte området finansieres av gebyrinntekt fra brukerne av tjenestene. Det er ikke anledning å subsidiere annen drift i kommunen med inntekter fra disse områdene.

En revidert *Plan for vann, avløp og miljø* ble godkjent i 2020. Det er utarbeidet en handlingsplan som skal revideres årlig i forbindelse med budsjett. For 2024 er det lagt opp til investeringer i forbindelse med sanering av en eternittledning i sentrum.

Mattilsynets gjennomførte i desember 2021 tilsyn med vannverk og distribusjonsnettet i kommunen. Resultatet av dette ble at vi i 2022 fikk 4 avvik. Disse avvikene går i stor grad på at vi må øke lagringskapasiteten av drikkevann, etablere en permanent reservevannløsning og vesentlig bedre rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnettet. I 2024 er vi nødt til å ha på plass en konkret plan for når og hvordan vi skal ha løsninger som tilfredsstillende dagen krav på plass.

For å kunne innfri Mattilsynets og forskriftens krav, må det relativt raskt etableres ett vanntårn til. Vi må også starte arbeidet med å få på plass en fullverdig reservevannløsning. Dette vil bety at vi må vurdere å etablere en ny rå-vann kilde, med tilhørende system for rensing. Arbeidet med å se på mulige løsninger og svare ut Mattilsynet er i gang og en konkret liste over aktuelle løsninger vil være klar tidlig i 2024. Dette arbeidet vil også innebære en revidering av eksisterende beredskapsplan for vannforsyning i kommunen.

På avløpsiden er den største utfordringen innlekk fra dårlige eller feilkoblede avløpsrør. Slike lekkasjer gjør at vi ved nedbør får regnvann inn i de kommunale rør traseene og til slutt alt for mye vann inn på renseanlegget. Dette påvirker renseprosessen og øker også driftskostnadene unødvendig mye. Målet er intensivere arbeidet med å søke etter feil og reparere disse. På litt lengre sikt må vi forvente å få krav om Nitrogen rensing av avløpsvannet. Hva dette i praksis vil bety for renseanleggene i Aremark er ikke avklart, men det må forventes en ombygging/utvidelse av renseanleggene våre.

Rent praktisk er det fullt mulig å løse utfordringene som er nevnt på gode og bærekraftige måter, men det vil bety store investeringer på vann og avløp fremover. Dette vil i sin tur kunne bety en vesentlig økning av de kommunale avgiftene.

Renovasjon er innsamling av husholdningsavfall og drift av miljøstasjoner, samt gjennomføring av vedtatte «søppel-uker». Sistnevnte er et populært tilbud som normalt gjennomføres vår og høst. Kommunen jobber med å vurdere en organisering av renovasjonsordningen slik at privatavfall kan skilles fra næringsavfall. I tillegg ses det på muligheter for å etablere en bedre miljøstasjon i kommunen. Her ses det på muligheter for å kunne ta i mot flere fraksjoner.

Mål for perioden

Arbeidet med overvannsproblematikken videreføres. Målet er en reduksjon av mengden fremmedvann inn på våre renseanlegg.

Arbeidet med å finne gode løsninger i forhold til produksjon og distribusjon av drikkevann fortsetter. Hovedfokus vil være å finne gode løsninger for reservevann og nødvann.

Eternittledningen i sentrum skiftes ut. Dette vil i stor grad fjerne risiko for ledningsbrudd på denne strekningen.

Vi arbeider fortløpende med å oppdatere risikovurderinger, farekartlegginger og handlingsplaner, slik at vår vannleveranser tilfredsstillende forskriftskravene.

Arbeidet med å finne gode løsninger for å etableres en helt ny avfallshåndteringsplass i kommunen fortsetter. Målet med dette vil være å samle alt på ett sted. Det er også ønskelig å utvide antal fraksjoner, slik at man også kan levere farlig avfall, EE-avfall, metall osv.

Nye tiltak

Økonomiplan for 2024-2027

Innen vann og avløp planlegges utskifting av eternittledning i sentrum. Dette arbeidet vil fjerne størstedelen av kommunens eternittledninger og vil også være en viktig brikke i utviklingen av det nye boområdet på Fladebygrenda. Vi vil ved omlegging av denne trassen fjerne de mest kritiske punktene på vannledningen i sentrum, blant annet ved at vi fjerner bekkenkryssingen ved bensinstasjonstomta og noen kritiske kummer.

Det legges også opp til mer boligbygging på Bjørkebekk, noe som vil kunne føre til et større press på renseanlegget der. Arbeidet med å fjerne fremmedvann i avløpsnettets vil derfor videreføres, med fokus på Bjørkebekk

I forbindelse med at forsyningssikkerheten skal ivaretas, må det vurderes om det bør etableres ett nytt vanntårn og en råvannskilde til, alternativt kan være å etablere en reservevannsløsning sammen med en av våre nabokommuner. Dette arbeidet har blitt start opp i forbindelse med revidering av beredskapsplan for vannforsyning.

Selvkost note

	Budsjett 2024				Avsetn(+)/ bruk av (-) dekn.grads- fond eksl. renter	Balansen 2022	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ underskudd (-) (påvirker balansen)	Årets deknings- grad i %		Deknings- gradsfond pr 31.12. inkl.renter	Memoria for selvkost belastet drift inkl. renter
Vann	6 269 805	5 343 461	926 344	117,34 %	926 344	0	4 766 448
Avløp	9 059 276	7 977 179	1 082 097	113,56 %	1 082 097	0	3 242 017
Renovasjon	2 340 007	3 060 752	-720 745	76,45 %	-720 745	1 736 402	0
Slamtømming	323 966	1 417 164	-1 093 198	22,86 %	-1 093 198	1 426 690	0
Feiing	711 323	777 788	-66 465	91,45 %	66 465	0	265 228
Spredt avløp	244 419	266 234	-21 815	91,81 %	21 815	0	45 019

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vann, avløp og renovasjon	-2 845	-4 425	-6 236	-6 648	-6 204	-6 204
Sum	-2 845	-4 425	-6 236	-6 648	-6 204	-6 204

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Byggesaksbehandling og eierseksjonering	-214	-86	-16	-16	-16	-16
Produksjon av vann	1 638	1 391	1 778	1 778	1 778	1 778
Distribusjon av vann	-2 611	-3 024	-4 181	-4 693	-4 249	-4 249
Avløpsrensing	2 994	3 392	3 392	3 392	3 392	3 392
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-4 491	-5 673	-6 980	-6 980	-6 980	-6 980
Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	-48	-160	-103	-3	-3	-3
Innsamling av husholdningsavfall	-43	-265	-126	-126	-126	-126
Sum	-2 845	-4 425	-6 236	-6 648	-6 204	-6 204

Kostra-analyse

	Aremark 2021	Aremark 2022	Marker	Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Produktivitet						
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) *)	3 827	3 195	2 781	1 075	1 068	
Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) *)	6 075	5 371	2 676	1 499	2 144	
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	11 518	10 938	11 360	5 575	4 990	5 613
Kvalitet						
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannnett med kjent alder (år)	25,0	26,0	31,0	29,0	23,0	
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	324	487	317	400	419	0
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	4	167	138	103	219	0

*) Inflasjonsjustert med deflator

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Avløp - vannmålere	100	100	0	0	200
Pumpestasjoner	150	150	0	0	300
Renovasjonsordning	450	0	0	0	450
Reservevann	150	0	0	0	150
Skodsberg renseanlegg - teknisk anlegg	170	0	0	0	170
Tjenestebiler teknisk	300	0	0	0	300
Utskifting ledningsnett vann-etermittledning	3 900	3 900	3 900	3 900	15 600
Vann - jordklorid	200	0	0	0	200
Vann - sonemålere vann-nettet	300	150	0	0	450
Vann - vannledning over fylkesvegen	250	200	200	200	850
Vann og avløp - rehabilitering kummer	150	0	0	0	150
Vannmålere	2 000	0	0	0	2 000
Vanntårn/høydebasseng	0	0	0	6 000	6 000
Vannverk - tekniske anlegg	200	0	0	0	200
VA-Strømsfoss	2 000	0	0	0	2 000
Sum investeringsprosjekter	10 320	4 500	4 100	10 100	29 020

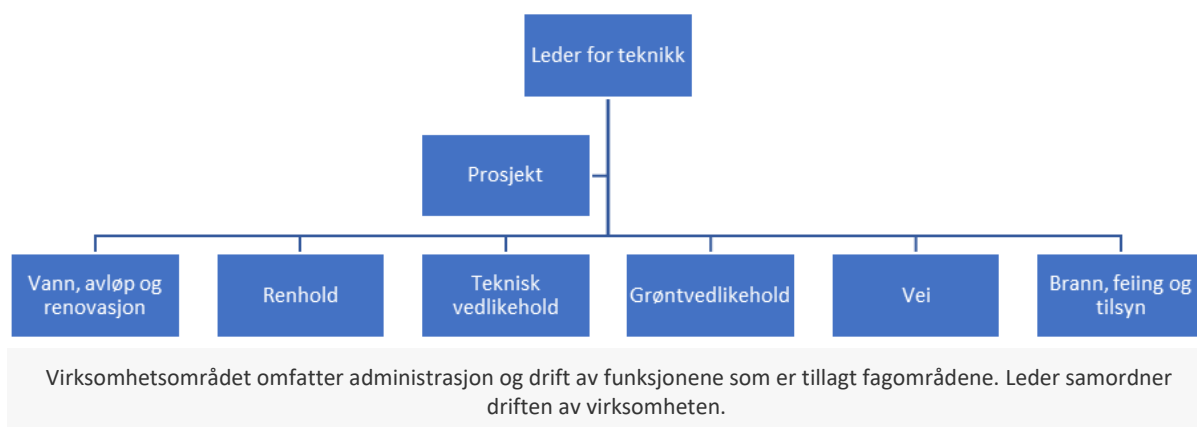
Brann og feiing

Tjenester og oppgaver

Tjenesteområdet yter tjenester innen:

- Brann og redning
- Brannforebyggende tilsyn etter §13
- Feiing og tilsyn av boliger

Organisering

Tjenesteområder

Omfatter lovpålagte oppgaver etter Brann- og eksplosjonsvernloven. I dette ligger det blant annet slukking av brann, redning, helseoppdrag, akutt forurensning og feie og tilsynstjenester, samt brannforebyggende tilsyn på kommunens §13 bygg.

Tjenestene feiing og tilsyn på bolighus og forebyggende tilsynstjenester kjøpes i sin helhet fra Halden. Overordnet ledelse/Brannsjef kjøpes også fra Halden. Operativt utførende mannskaper og utstyr befinner seg i Aremark.

Leder teknisk drift har på vegne av kommunedirektøren den løpende kontakten med brannsjefen i Halden. Aremark kommune har arbeidsgiveransvaret for alle ansatte i Aremark brannvesen, samt økonomiansvar for tjenestene. Feiegebyrer fastsettes og kreves inn av Aremark kommune.

Utviklingstrekk og rammebetingelser

Brannvesenet har de siste to årene hatt en betydelig oppgradering av biler og utstyr. Vi har tatt i bruk ny mannskapsbil (MAN), ny brannbåt og ny fremskutt enhet (MB Sprinter). Dette gjør at vi har tidsriktig og godt utstyr for å møte fremtidens oppdrag.

Aremark har ett godt samarbeid med Halden. Organiseringen vi har i dag fungerer bra og samarbeidet mellom våre brannvesen gir positive effekter for begge parter. Det synes derfor hensiktsmessig at dette samarbeidet forsetter slik som i dag.

Aremerk brannvesen består av dyktige og engasjerte mannskaper. Det leveres veldig gode tjenester og mannskapene har ett høyt faglig nivå. Rekrutering av yngre krefter er bra, og dette bidrar positivt i gruppen.

Nye tiltak

I 2024 fortsetter vi arbeides med å finne bedre løsninger på internkontroll og loggføring av kompetanse på mannskapene. Her må vi ha ett system som tilpasse utrykningsmannskaper og deres oppgaver og ansvar.

Førerkort og kompetansebevis må på plass i forhold til biler og utstyret vi har i dag. Dette vil kreve at det settes av noe mere penger til dette i årene fremover. Dokumentert opplæring er en svært viktig del av å ha gode og effektive mannskaper i brannvesenet.

Det vil i 2024 være behov for noen mindre tilpasninger av brannstasjonen, slik at vi tilfredsstiller dagens HMS krav.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Brann og feiing	2 140	2 266	2 592	2 607	2 607	2 607
Sum	2 140	2 266	2 592	2 607	2 607	2 607

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Forebygging av branner og andre ulykker	-28	-34	-12	-12	-12	-12
Beredskap mot branner og andre ulykker	2 182	2 299	2 605	2 619	2 619	2 619
Sum	2 140	2 266	2 592	2 607	2 607	2 607

Kostra-analyse

	Aremerk 2021	Aremerk 2022	Marker Rakkestad	Halden	Kostragruppe 14
Prioritet					
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	22,8	27,1	22,5	24,8	20,2
Brann- og ulykkesvern nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)	1,8 %	1,9 %	1,7 %	1,3 %	2,2 %
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger *)	-39	-22	215	255	178
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger *)	1 510	1 696	1 087	743	1 069
Kvalitet					
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	516	490	452	408	490

*) Inflasjonsjustert med deflator

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
Brannstasjon - oppgradering strøm og trykkluft	188	0	0	0	188
Sum	188	0	0	0	188
investeringsprosjekter					

Sentrale ansvar

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sentrale ansvar	-117 841	-124 128	-132 898	-134 191	-134 732	-134 896
Sum	-117 841	-124 128	-132 898	-134 191	-134 732	-134 896

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	9	-25	-25	-25	-25	-25
Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	0	-70	-70	-70	-70	-70
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	0	0	400	400	400	400
Skatt på inntekt og formue	-46 043	-46 162	-50 022	-50 022	-50 022	-50 022
Statlige rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd	-68 901	-70 696	-75 642	-77 196	-77 696	-78 198
Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v./komp for mva i inv.regnsk.	-6 640	-5 931	-6 377	-5 247	-4 984	-4 984
Motpost avskrivninger	-9 902	-10 571	-10 621	-11 878	-12 538	-12 902
Renter/utbytte og lån	10 515	9 552	10 559	10 378	11 133	11 763
Interne finansieringstransaksjoner	5 879	-225	-1 100	-531	-930	-858
Sum	-117 841	-124 128	-132 898	-134 191	-134 732	-134 896

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2024	2025	2026	2027	2024-27
KLP-egenkapitalinnskudd	400	400	400	400	1 600
Sum investeringsprosjekter	400	400	400	400	1 600

Vedlegg

Vedlegg – Forskriftsrapporter

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-68 403	-70 226	-70 226	-75 172	-76 726	-77 226	-77 728
Inntekts- og formuesskatt	-42 226	-40 223	-40 223	-43 484	-43 484	-43 484	-43 484
Eiendomsskatt	-3 816	-5 939	-5 939	-6 538	-6 538	-6 538	-6 538
Andre generelle driftsinntekter	-7 217	-6 471	-6 471	-6 517	-5 387	-5 124	-5 124
Sum generelle driftsinntekter	-121 662	-122 859	-122 859	-131 711	-132 135	-132 372	-132 874
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	108 815	114 670	114 670	123 962	123 898	123 780	123 580
Avskrivninger	9 902	10 529	10 529	10 621	11 878	12 538	12 902
Sum netto driftsutgifter	118 717	125 200	125 200	134 584	135 776	136 318	136 482
Brutto driftsresultat	-2 945	2 341	2 341	2 873	3 642	3 946	3 608
Renteinntekter	-206	-500	-500	-500	-500	-500	-500
Utbytter	-2 809	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200
Renteutgifter	3 742	5 538	5 538	6 334	6 133	5 818	5 818
Avdrag på lån	7 006	7 640	7 640	7 850	7 870	8 940	9 570
Netto finansutgifter	7 733	9 477	9 477	10 484	10 303	11 058	11 688
Motpost avskrivninger	-9 902	-10 571	-10 571	-10 621	-11 878	-12 538	-12 902
Netto driftsresultat	-5 114	1 247	1 247	2 735	2 066	2 466	2 394
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	0	400	400	400	400	400	400
Avsetninger til bundne driftsfond	2 648	200	200	200	200	200	200
Bruk av bundne driftsfond	-3 413	-1 222	-1 222	-1 836	-1 736	-1 736	-1 736
Avsetninger til disposisjonsfond	11 112	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 233	-625	-625	-1 500	-931	-1 330	-1 258

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 114	-1 247	-1 247	-2 735	-2 066	-2 466	-2 394
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Politisk styring og sentraladministrasjon	16 627	16 903	16 903	17 403	18 648	18 548	18 548
Barnehage og kultur	9 107	10 529	10 529	12 650	12 575	12 575	12 575
Aremark skole og SFO	15 822	16 193	16 193	16 908	16 986	16 986	16 986
Barnevern, helse og NAV	16 721	15 478	15 478	19 883	18 395	17 932	17 732
Pleie og omsorg	42 622	43 882	43 882	46 284	46 610	46 610	46 610
Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning	3 417	4 829	4 829	5 381	5 381	5 381	5 381
Teknikk	14 229	18 474	18 474	18 033	19 637	20 297	20 661
Vann, avløp og renovasjon	-2 845	-4 425	-4 425	-6 236	-6 648	-6 204	-6 204
Brann og feiing	2 140	2 266	2 266	2 592	2 607	2 607	2 607
Sum bevilgninger drift, netto	117 841	124 128	124 128	132 898	134 191	134 732	134 896
Herav:							
Avskrivninger	9 902	10 529	10 529	10 621	11 878	12 538	12 902
Netto renteutgifter og -inntekter	-33	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Avsetninger til bundne driftsfond	2 570	200	200	200	200	200	200
Bruk av bundne driftsfond	-3 413	-1 222	-1 222	-1 836	-1 736	-1 736	-1 736
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	108 815	114 670	114 670	123 962	123 898	123 780	123 580

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	21 592	19 751	19 939	24 283	34 425	10 913	10 538
Tilskudd til andres investeringer	19	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	360	400	400	400	400	400	400
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum	21 970	20 151	20 339	24 683	34 825	11 313	10 938
investeringsutgifter							
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 564	-2 630	-2 668	-2 465	-3 505	-1 363	-88
Tilskudd fra andre	-109	-7 000	-7 000	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-4 008	-5 500	-5 500	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-15 289	-4 621	-4 621	-21 818	-30 920	-9 550	-10 450
Sum	-21 970	-19 751	-19 789	-24 283	-34 425	-10 913	-10 538
investeringsinntekter							
Videreutlån	0	600	600	600	600	600	600
Bruk av lån til videreutlån	0	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Avdrag på lån til videreutlån	1 434	200	200	200	200	200	200
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 160	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Netto utgifter videreutlån	274	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger							
Overføring fra drift	0	-400	-550	-400	-400	-400	-400
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-274	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-274	-400	-550	-400	-400	-400	-400
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Politisk styring og sentraladministrasjon								
Politisk styring og sentraladministrasjon	239	0	0	0	0	0	0	0
Sum Politisk styring og sentraladministrasjon	239	0	0	0	0	0	0	0
Barnehage og kultur								
Sum Barnehage og kultur	0	0	0	0	0	0	0	0
Aremark skole og SFO								
Aremark skole og SFO	0	0	188	188	188	188	188	750
Sum Aremark skole og SFO	0	0	188	188	188	188	188	750
Barnevern, helse og NAV								
Barnevern, helse og NAV	0	0	0	350	0	0	0	350
Sum Barnevern, helse og NAV	0	0	0	350	0	0	0	350
Pleie og omsorg								
Pleie og omsorg	360	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Sum Pleie og omsorg	360	0	0	1 250	0	0	0	1 250
Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning								
Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning	0	0	0	0	750	0	0	750
Sum Jord, skog-, planmiljø- og viltforvaltning	0	0	0	0	750	0	0	750
Teknikk								
Teknikk	16 841	14 901	14 901	11 988	28 988	6 625	250	47 850
Sum Teknikk	16 841	14 901	14 901	11 988	28 988	6 625	250	47 850
Vann, avløp og renovasjon								
Vann, avløp og renovasjon	1 274	4 850	4 850	10 320	4 500	4 100	10 100	29 020
Sum Vann, avløp og renovasjon	1 274	4 850	4 850	10 320	4 500	4 100	10 100	29 020
Brann og feiing								
Brann og feiing	2 877	0	0	188	0	0	0	188
Sum Brann og feiing	2 877	0	0	188	0	0	0	188

Økonomiplan for 2024-2027

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Investeringer i varige driftsmidler	21 592	19 751	19 939	24 283	34 425	10 913	10 538	80 158

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
Trykkavløp Buer - vann F 345 og avløp F 353	19	0	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	19	0	0	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024- 2027
KLP- egenkapitalinnskudd	360	400	400	400	400	400	400	1 600
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	360	400	400	400	400	400	400	1 600

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	21 970	20 151	20 339	24 683	34 825	11 313	10 938	81 758

Vedlegg - Investeringer per program

Økonomiplan for 2024-2027

Andre investeringer

Beløp i 1000

Investering	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum 2024-27
	Ferdig år	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	
Aremerk skole og SFO							
IT-utstyr Aremerk skole	LØPENDE		188	188	188	188	750
Sum Aremerk skole og SFO		0	188	188	188	188	750
Barnevern, helse og NAV							
Oppgradering IT-system barnevern	2024	350	350	0	0	0	350
Sum Barnevern, helse og NAV		350	350	0	0	0	350
Pleie og omsorg							
Biler omsorgstjenesten	2024	900	900	0	0	0	900
Oppgradering IT-systemer pleie og omsorg	2025	350	350	0	0	0	350
Sum Pleie og omsorg		1 250	1 250	0	0	0	1 250
Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning							
Brygge Tolsby	2026	750	0	750	0	0	750
Sum Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning		750	0	750	0	0	750
Teknikk							
Aremerk rådhus - ventilasjon	2024	9 375	7 500	0	0	0	7 500
Aremerk treningscenter og fritidstilbud	2025	10 562	812	0	0	0	812
Bryggeanlegg Fladebygrenda	2025	1 000	100	900	0	0	1 000
Fosbykollen - rehabilitering sykehjem og kjøkken	2026	19 500	625	12 500	6 250	0	19 375
Fosbykollen sykehjem - heis	2026	625	625	0	0	0	625
Furulund - inventar og utstyr	2030	150	0	150	0	0	150
Furulund - kafe	2024	415	175	0	0	0	175
Furulund - oppgradering bad	2025	1 324	188	438	0	0	625
Furulund - oppgradering brannteknisk	2024	1 026	188	0	0	0	188
Helsesenter - ventilasjon	2025	125	125	0	0	0	125

Økonomiplan for 2024-2027

Investering	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum 2024-27
	Ferdig år	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	
Kjøp av boliger	LØPENDE		0	10 000	0	0	10 000
Kommunale vegger	2030	2 500	0	1 250	0	0	1 250
Kommunale vegger - vegelys	2025	1 875	625	0	0	0	625
Nødstrømsaggregat	2025	1 875	0	1 875	0	0	1 875
Oppgradering omsorgsboliger	LØPENDE		250	250	250	250	1 000
SD-anlegg	2026	625	125	125	125	0	375
Sommero Industrifelt - grunnarbeider	2025	565	150	0	0	0	150
Tjenestebiler teknisk	2025	600	0	0	0	0	0
Utvikling Sommero 2	2026	3 250	500	1 500	0	0	2 000
Sum Teknikk		55 392	11 988	28 988	6 625	250	47 850
Vann, avløp og renovasjon							
Tjenestebiler teknisk	2025	1 200	300	0	0	0	300
Sum Vann, avløp og renovasjon		1 200	300	0	0	0	300
Brann og feiing							
Brannstasjon - oppgradering strøm og trykkluft	2025	188	188	0	0	0	188
Sum Brann og feiing		188	188	0	0	0	188
Sentrale ansvar							
KLP- egenkapitalinnskudd	LØPENDE		400	400	400	400	1 600
Sum Sentrale ansvar		0	400	400	400	400	1 600
Sum		58 530	14 662	30 325	7 212	838	53 038

Selvkost

Beløp i 1000

Investering	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum 2024-27
	Ferdig år	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	
Vann, avløp og renovasjon							
Avløp - vannmålere	2025	200	100	100	0	0	200
Pumpestasjoner	2030	880	150	150	0	0	300
Renovasjonsordning	2030	450	450	0	0	0	450
Reservevann	2025	150	150	0	0	0	150
Skodsberg renseanlegg - teknisk anlegg	2024	540	170	0	0	0	170
Utsifting ledningsnett vann-etermittledning	2030	19 500	3 900	3 900	3 900	3 900	15 600
Vann - jordklorid	2025	200	200	0	0	0	200
Vann - sonemålere	2025	450	300	150	0	0	450
vann-nettet							
Vann - vannledning over fylkesvegen	2027	850	250	200	200	200	850

Økonomiplan for 2024-2027

Investering	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Ferdig år	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	2024-27
Vann og avløp - rehabilitering kummer	2025	150	150	0	0	0	150
Vannmålere	2024	2 000	2 000	0	0	0	2 000
Vanntårn/høydebasseng	2030	6 000	0	0	0	6 000	6 000
Vannverk - tekniske anlegg	2030	200	200	0	0	0	200
VA-Strømsfoss	2025	4 000	2 000	0	0	0	2 000
Sum Vann, avløp og renovasjon		35 570	10 020	4 500	4 100	10 100	28 720
Sum		35 570	10 020	4 500	4 100	10 100	28 720

Andre investeringer

Barnevern, helse og NAV

Oppgradering IT-system barnevern

Innføring av flyt barnevern årlig kostnad 95000.- opplæring, og innføring/installasjon 210000.- overføre data fra gammelt fagsystem 70000.-

Pleie og omsorg

Oppgradering IT-systemer pleie og omsorg

Oppgradering Gericca 152 140 eks mva

Ressursstyring - migrering ti AWS drift (skyløsning) 111 000 eks mva

Legger inn 350 000 inkl mva.

Jord, skog-, plan- miljø- og viltforvaltning

Brygge Tolsby

Utbedring av kommunens bryggeanlegg på Tolsby .

Teknikk

Furulund - kafe

Oppgradering utstyr på Furulund Kafe - kjøle- og fryserom, oppvaskmaskin og dampkoker.

Selvkost

Vann, avløp og renovasjon

BETALINGSREGULATIV
GJELDENE FRA 01.01.2024

**For plan, byggesak, geodata, eiendom,
miljø, feiing/tilsyn, vann, avløp, slam og
renovasjon.**

Aremark kommune

Gebyrer med hjemmel i:

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) av 27. juni 2008 nr 71 § 33-1

Lov om vern mot forurensninger og om avfall

(Forurensningsloven) av 13. mars 1981 nr 6 § 52 a

Lov om eigedomsregistrering (Matrikkellova) av 17. juni 2005 nr 101 § 32

Lov om eierseksjoner (Eierseksjonsloven) av 16. juni 2017, sist endret fra 01.01.2020

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsloven) av 01.07.2002

Innhold

KAP. 1 ALMINNELIGE BESTEMMELSER	106
§ 1-1 BETALINGSPLIKT	106
§ 1-2 BEREGNINGSTIDSPUNKT	106
§ 1-3 FORFALTE UBETALTE FORDRINGER	106
§ 1-4 REGULERING AV GEBYR	106
§ 1-5 TIMEPRIS	107
§ 1-6 AVBRUTT ARBEID/TRUKKET SAK	107
§ 1-7 URIMELIG GEBYR	107
§ 1-8 GEBYR FOR SAKKYNDIG BISTAND	107
§ 1-9 TILSYN	107
§ 1-10 KLAGEADGANG	107
GEBYRER ETTER LOV OM PLANLEGGING OG BYGGESAKSBEHANDLING § 33-1 og § 32-8	109
KAP. 2 DETALJREGULERING	109
§ 2-1 GENERELT	109
§ 2-2 FRITAK FOR GEBYR	109
§ 2-3 DETALJREGULERING	109
§ 2-4 KONSEKVENsutredninger	110
§ 2-5 ANDRE UTREDNINGER OG TILLEGGSgebyr	110
§ 2-6 MAKSIMUMSgebyr for planbehandling	110
KAP. 3 BEHANDLING AV BYGGESAKER	110
§ 3-1 GENERELT	110
F. Forhåndskonferanse	111
§ 3-2 TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE, PBL § 20-4	111
§ 3-3 TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE, PBL § 20-3	111
§ 3-4 STØRRE BYGG OG SPESIELLE BYGG, NYBYGG, TIL- OG PÅBYGG	11
§ 3-5 ENDRING AV EKSISTERENDE BEBYGGELSE	12
§ 3-6 TEKNISKE INSTALLASJONER - OPPFØRING, ENDRING, REPARASJON	12
§ 3-7 ANDRE TILTAK	14
§ 3-8 BYGNINGER SOM ER FREDET ELLER REGULERT TIL BEVARING	14
§ 3-9 ENDRING AV TILLATELSE	14
KAP. 4 DISPENSASJONER OG ULOVLIGHETSOPPFØLGING M.V.	14
§ 4-1 ULOVLIGHETSOPPFØLGING	14
§ 4-2 OVERTREDELSSESgebyr	14
§ 4-3 TILTAK SOM KREVER DISPENSASJON - PBL KAPITTEL 19.	14

KAP. 5 RIVING AV BYGNINGER, KONSTRUKSJONER OG ANLEGG PBL §§ 20-3 og 20-4	15
§ 5-1 TILTAK ETTER PBL §§ 20-3 og 20-4	15
KAP. 6 SKILT OG REKLAME PBL § 20-1 bokstav i) jf. §§ 20-2, 20-3 og 20-4.....	16
§ 6-1 BEHANDLING AV SØKNADER	16
§ 7-1 DRIFTSTILLATELSE FOR NYE HEISER, OMBYGGINGER OG STØRRE REPARASJONER AV EKSISTERENDE HEISER.....	16
KAP. 8 DELINGSSØKNADER	16
§ 8-1 SAKSBEHANDLING	16
KAP. 9 BEHANDLINGER ETTER FORURENSNINGSLOVEN.....	18
GEBYRER ETTER LOV OM EIENDOMSREGISTRERING.....	19
KAP. 10 GEBYRER ETTER LOV OM EIENDOMSREGISTRERING.....	19
OPPMÅLING.....	19
§ 10 OPPRETNING AV MATRIKKELENHET	19
§ 10-1-1 OPPRETNING AV GRUNNEIENDOM OG FESTEGRUNN OG MATRIKULERING AV EKSISTERENDE UMATRIKULERT GRUNN	19
§ 10-1-2 OPPRETNING AV UTEAREAL PÅ EIERSEKSJON	20
§ 10-1-3 OPPRETNING AV ANLEGGSEIENDOM	21
§ 10-1-4 REGISTRERING AV JORDSAMEIE	21
§ 10-1-5. INNLØSNING AV FESTEGRUNN	21
§ 10-2 OPPRETNING AV MATRIKKELENHET UTEN FULLFØRT OPPMÅLINGSFORRETNING	21
§ 10-2-1 AVBRUDD I OPPMÅLINGSFORRETNING ELLER MATRIKULERING.....	21
§10-2-2 OPPMÅLINGSFORRETNINGSARBEIET DELVIS BLIR UTFØRT AV KOMMUNEN, DEL VIS AV ANDRE	21
§ 10-3 GRENSEJUSTERING	22
§ 10-3-1 GRUNNEIENDOM.....	22
§ 10-3-2 ANLEGGSEIENDOM	22
§ 10-4 AREALOVERFØRING.....	22
§ 10-4-1 GRUNNEIENDOM.....	22
§ 10-4-2 ANLEGGSEIENDOM	23
§ 10-5 KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT VED OPPMÅLINGSFORRETNING	23
§ 10-6 KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN IKKE TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT/ ELLER KLARLEGGING AV RETTIGHETER	23
§10-7 OPPMÅLINGSFORRETNING OVER SPESIELLE AREALER	23
§ 10-8 UTSTEDELSE AV MATRIKKELBREV	24
KAP. 11 GEBYRFORSKRIFTER FOR ARBEIDER ETTER LOV OM EIERSEKSJONER....	24

KAP. 12 FORSKRIFT OM FEIING OG TILSYN I AREMARK KOMMUNE.....	26
§ 12-1 HJEMMEL	26
§ 12-2 ØKONOMI.....	26
§ 12-3 FAGLIG UTFØRELSE.....	27
KAP. 13 FORSKRIFT OM GEBYR FOR VANN, AVLØP OG RENOVASJON I AREMARK KOMMUNE	27
§ 13-1 VANN	27
§ 13-2 AVLØP.....	29
§ 13-3 TILKNYTNINGSGEBYR.....	30
§ 13-3 SLAMTØMMING	30
§ 13-4-1 RENOVASJON	31
§ 13-4-2 KONTAINERE VED HYTTEFELT	31
§ 13-5 OM FRITAK FRA KOMMUNALE GEBYR	31
§ 13-6 OM FRITAK FRA VANN- OG AVLØPSGEBYRER FOR IDEELLE LAG OG FORENINGER.....	32
KAP. 14 TAKSTER FOR EIENDOMSINFORMASJON.....	32

KAP. 1 ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Gebyrer i kapittel 1-12 er listet opp uten merverdigavgift (mva), det ikke betales for mva der kommunen er myndighetsutøvende. Gebyrene fra kapittel 13-14 er listet opp med og uten mva og blir fakturert med mva.

Gebyrer vedtatt med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1 og gjelder tiltak som blir behandlet etter *forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) SAK 10*.

§ 1-1 BETALINGSPLIKT

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato. Ved for sen betaling påløper purregebyr, 10 % av rettsgebyret. Gebyret utstedes til tiltakshaver.

Ved avslag på søknad blir gebyret ikke godskrevet ved innsendelse av ny revidert søknad.

§ 1-2 BEREGNINGSTIDSPUNKT

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig planforslag, søknad, endringssøknad, melding eller rekvisisjon foreligger.

§ 1-3 FORFALTE UBETALTE FORDRINGER

Dersom kommunen har en forfalt fordring overfor en søker/ forslagsstiller /rekvirent, kan kommunen kreve at gebyr for den nye saken er betalt før behandling av denne påbegynnes. Gebyret for ulike sakstyper forfaller forøvrig til betaling slik:

A. Planforslag og konsekvensutredninger

Gebyret for reguleringsplaner og konsekvensutredninger må være betalt før saken legges ut til offentlig ettersyn første gang. Mindre endringer i reguleringsplan faktureres når vedtak fattes.

B. Byggesøknader

Gebyret faktureres når vedtak fattes. Igangsettelsestillatelse, brukstillatelse, eller ferdigattest vil ikke bli gitt før gebyret er betalt.

C. Skilt og reklame

Gebyret faktureres når vedtak fattes.

D. Heiser /løfteanretninger

Gebyret må være betalt før driftstillatelse utstedes.

§ 1-4 REGULERING AV GEBYR

Endringer av forskrift om gebyrregulativ vedtas av kommunestyret. Det gjøres normalt i forbindelse

med kommunestyrets behandling av budsjettet for kommende år.

Rettsgebyret (kap 5) følger de til enhver tid gjeldende satser.

§ 1-5 TIMEPRIS

For gebyr som ikke fastsettes på annen måte, herunder oppfølging av ulovlige tiltak, skal beregnes etter medgått tid følgende timesatser skal brukes:

Kontorarbeid:	Saksbehandler	1282
	Assistent	726
Feltarbeid	Saksbehandler	1282

§ 1-6 AVBRUTT ARBEID/TRUKKET SAK

Når en tiltakshaver/ forslagsstiller /rekvirent er årsak til at kommunens arbeid blir avbrutt, skal det betales en forholdsmessig andel av tilhørende gebyr tilsvarende det kommunen har utført eller måtte utføre, basert på timepris i henhold til § 1-5 - dog begrenset oppad til 75 % av satsene.

Denne generelle bestemmelse kommer ikke til anvendelse der regulativet inneholder detaljerte kriterier for slike forhold.

§ 1-7 URIMELIG GEBYR

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

§ 1-8 GEBYR FOR SAKKYNDIG BISTAND

Kommunen kan i særlige tilfeller rekvirere sakkyndig bistand for å få gjennomført nødvendig tilsyn i samsvar med reglene i plan- og bygningsloven § 33-1 og § 25-2, annet ledd. For slik sakkyndig bistand kreves et gebyr i tillegg til konsulentutgifter på kr 2 750,-.

§ 1-9 TILSYN

10 % av byggesaksgebyret innkreves for tilsyn.

§ 1-10 KLAGEADGANG

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages, da dette kun er en oppfølging av regulativet.

Dette gjelder ikke der det treffes skjønnsmessige avgjørelser.

Kommunens avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages til Fylkesmannen for saker etter plan- og bygningsloven, matrikkelloven og eierseksjonsloven og til Aremark kommunes klageorgan for saker etter forurensningsloven.

GEBYRER ETTER LOV OM PLANLEGGING OG BYGGESAKSBEHANDLING § 33-1 og § 32-8

KAP. 2 DETALJREGULERING

§ 2-1 GENERELT

Regulativet gjelder for alle detaljreguleringer. Regulativet gjelder for nye reguleringsplaner og for utfylling og endring av vedtatte reguleringsplaner.

Gebyr skal være innbetalt før saken legges frem til 1. gangs behandling, eller rådmannen fatter vedtak på delegasjon.

Gebyret belastes forslagsstiller, uavhengig av antall hjemmelshavere innenfor planområdet.

Det skal betales 50 % av fullt gebyr dersom forslagsstiller trekker innlevert reguleringsforslag før 1. gangs behandling i kommunen. Det samme gjelder når en sak må anses uaktuell som følge av manglende oppfølging av saken fra forslagsstiller.

§ 2-2 FRITAK FOR GEBYR

Følgende forslag til reguleringsformål er fritatt for gebyr etter arealberegning:

- Landbruks- natur og friluftsområder hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates.
- Grønnstruktur hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates.
- Natur- og friluftsområder i sjø og vassdrag hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates.

§ 2-3 DETALJREGULERING

Gebyr for detaljregulering

2-3-1	Private forslag til reguleringsplan (inkludert direkte kostnader) < 5.000 kvm	58.630
2-3-2	Tillegg pr påbegynte 5.000 kvm	6.878
2-3-3	For mindre reguleringsendringer betales	12.403
2-3-4	Private forslag til reguleringsplan som avbrytes etter varsling	12.403

Gebyrer for andre arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser beregnes etter anvendt tid, pris pr time.

§ 2-4 KONSEKVENsutREDNINGER

For planer som utløser krav om konsekvensutredning, jf pbl § 4 - 2, skal det betales et tilleggsgebyr som tilsvarer 20 % av satsene for selve reguleringsplanen, jf § 2 - 3.

§ 2-5 ANDRE UTREDNINGER OG TILLEGGSGEBYR

Kommunen kan kreve tilleggsgebyr etter medgått tid, jf. §1-5, dersom forslagsstiller fremmer endringsforslag underveis.

§ 2-6 MAKSIMUMSGEBYR FOR PLANBEHANDLING

Maksimumsgebyr for planbehandling er kr 1 127 500,-

KAP. 3 BEHANDLING AV BYGGESAKER

§ 3-1 GENERELT

A. Tillegg

I tillegg til det oppgitte gebyret for tiltak etter § 3-2 t.o.m. § 3-8 kommer gebyr for eventuelle dispensasjoner etter § 4-3.

B. Endring av tillatelse - jfr. § 3-9

Dersom arealet økes, betales - foruten gebyr for endringen - også tilleggsgebyr for det økede arealet som for ny søknad.

C. Tillegg for mangelfulle søknader

Søknader hvor kommunen må tilskrive søker for å be om supplerende dokumentasjon eller rette feil i søknaden gebyrlegges med et tillegg på 25 % til ordinær sats for det aktuelle tiltaket.

Feil eller mangler ved søknaden skal dokumenteres skriftlig i saken.

Med mangelfulle søknader menes manglende opplysninger/dokumentasjon som medfører at saken ikke er godt nok opplyst og kommunen må be om ytterligere opplysninger, underrette om feil eller mangler ved søknaden før vedtak kan fattes.

D. Tillegg for ekstra arbeid med søknader

Ekstra arbeid med søknader

- Midlertidig brukstillatelse Pbl § 21-10, tredje ledd
For midlertidig brukstillatelse nr. 1 for alle typer tiltak betales gebyr på kr 5.748,-

For midlertidig brukstillatelse nr. 2 osv. betales gebyr på kr. 2.977,- pr. brukstillatelse når prosjektet avsluttes innen 3 år fra første brukstillatelse er gitt.

- Tillegg for to-trinnsbehandling, Pbl § 21-4, 4. ledd:
Kr 6.078 ,- pr igangsettingstillatelse

E. Midlertidige tiltak

For midlertidige tiltak (inntil 2 år) betales det 50 % av fullt gebyr for tiltaket. Midlertidige konstruksjoner som skal stå mer enn to år regnes som permanente, og får fullt gebyr.

F. Forhåndskonferanse

For nærmere avklaring av rammer og innhold i tiltaket kan det holdes forhåndskonferanse mellom tiltakshaver, kommunen og andre berørte fagmyndigheter. Kommunen plikter å føre referat. For gjennomføring av forhåndskonferanse gjelder følgende gebyrer:

- Forhåndskonferanse for tiltak med krav om ansvarlige foretak (§ 20-3): Kr. 3 850,-.
- Forhåndskonferanse for tiltak uten krav om ansvarsrett (§ 20-4): Kr. 2 750,-.

§ 3-2 TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE, PBL § 20-4

Tiltak som kan forestås av tiltakshaver uten krav om ansvarlig foretak, jf SAK § 3-1 og § 3-2 Arealer er definert som bruksareal BRA, jf NS 3940.

			Gebyr
3-2-1	Tilbygg	BRA t.o.m. 15 m ²	5 525
		BRA over 15 m ²	9 922
3-2-2	Nyoppføring av garasje/bod	BRA t.o.m. 15 m ²	5 525
		BRA 15 m ² - 50 m ²	9 922
		BRA 50 m ² - 70 m ²	14 771
3-2-3	Alminnelige driftsbygninger i landbruket	BRA t.o.m. 1000 m ²	17 364
3-2-4	Andre tiltak etter pbl § 20-4 inkl. terrasse, veranda		5 525
3-2-5	Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel		10 148

§ 3-3 TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE, PBL § 20-3

Arealer er definert som bruksareal (BRA) jf NS 3940.

Når samme utbygger samtidig innleverer flere søknader om helt like hus på samme eiendom som skal behandles etter §§ 3-3-1, 3-3-2 og 3-3-3 gis det en rabatt på 20 % fra og med hus/leilighet nr 5. Rabatten gis ikke dersom søknadene er mangelfulle, jf § 3-1, bokstav c.

NYBYGG, TIL- OG PÅBYGG BOLIG- OG FRITIDSBOLIG

			Gebyr
3-3-1	Enebolig/fritidsbolig		26 497
3-3-2	Enebolig med sekundærleilighet		31 007
3-3-3	Tomannsbolig		44 311
3-3-4	Andre boligbygg	For hver av de to første boenhetene	22 099
		Tillegg pr. boenhet ut over 2 Max gebyr kr 80 000	13 530
3-3-5	Utvidelse av bolig/fritidsbolig, tilbygg/påbygg/takopplett – tiltak som ikke inngår i § 3-2	Utvidelser 0 – 50 m ²	9 922
		Utvidelser over 50 m ²	14 771
3-3-6	Større garasjer/garasjeanlegg større enn 70 m ² som skal		17 364
3-3-7	Bruksendring	For hver av de to første bruksenhetene	22 099
		Tillegg pr. bruksenhet ut over 2 Maks gebyr kr 80 000	13 530
3-3-8	Søknadspliktig fasadeendring	Småhus/bolighus med inntil 3 målbare plan	5 525
		Store boligbygg	9 922
3-3-9	Sammenslåing og oppdeling av leiligheter i bolighus	Fra tomannsbolig til enebolig	2 706
		Andre sammenføringer i bolighus	9 925
		For oppdeling og sammenføring av flere enheter – pr. ny enhet	13 530

Økonomiplan for 2024-2027

3-3-10	Hovedombygging	Det betales 50 % av gebyret for nybygg	
3-3-11	Søknadspliktig innvendig ombygging av bolighus	Pr. bruksenhet	5 525
3-3-12	Anneks som tillegg til egen bolig/fritidsbolig		5 525
3-3-13	Verandaer eller andre tilbygg over 50 m ² BYA.		14 771

§ 3-4 STØRRE BYGG OG SPESIELLE BYGG, NYBYGG, TIL- OG PÅBYGG

Søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningslovens § 20-3 som ikke faller inn under § 3-3. Arealer er definert som bruksareal (BRA), jf NS 3940.

NÆRINGSBYGG, OFFENTLIGE BYGG, ADMINISTRASJONSBYGG, IDRETTSANLEGG, STORE LANDBRUKSBYGG MM

			Gebyr
3-4-1	Nybygg	Areal inntil 200 m ²	37 840
		Areal 200 – 500 m ²	61 160
		Areal 500 – 1000 m ²	99 330
		Areal > 1000 m ²	123 200
3-4-2	Tilbygg til alle bygg i kap. 3-4	Som nybygg fratrukket 10 %	
3-4-3	Hovedombygging	Som nybygg i § 3-4-1 fratrukket 50 %	
3-4-4	Bruksendring	Som nybygg i § 3-4-1 fratrukket 20 %	
3-4-5	Søknadspliktig fasadeendring		9 680
3-4-6	Parkeringshus	Som nybygg i § 3-4-1 fratrukket 20 %	
3-4-7	Idrettshaller, svømmehaller m.m.	Som nybygg i § 3-4-1 fratrukket 20 %	
3-4-8	Nybygg/utvidelse av driftsbygning i landbruket.	Arealer til og med 1000 m ²	16 940
		For driftsbygninger med total BRA over 1000 m ²	33 660

§ 3-5 ENDRING AV EKSISTERENDE BEBYGGELSE

Mindre søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-3 eller § 20-4 Arealer er definert som bruksareal (BRA), jf NS 3940.

			Gebyr
3-5-1	Innredning av rom til opphold, teknisk rom, heissjakt eller heismaskinrom		14 771
3-5-3	Sammenslåing eller oppdeling av bruksenheter med annet formål enn bolig	Pr. ny bruksenhe	22 099
3-5-4	Innvendig ombygging av bygg	Pr. etasje for de tre første	9 922
3-5-5	Innvendig ombygging av bygg hvor tiltaket omfatter flere enn tre etasjer	Pr. etasje f.o.m. etasje nr	5 525
3-5-6	Søknadspliktig trapp	Pr stk	5 525

§ 3-6 TEKNISKE INSTALLASJONER - OPPFØRING, ENDRING, REPARASJON

Søknadspliktige tiltak etter Plan- og bygningslovens § 20-3

			Gebyr
3-6-1	Privat stikkledning /separering/tilknytning	1-4 bruksenheter, pr.	5 525
3-6-2	Privat stikkledning/separering/tilknytning	5 og flere bruksenheter, pr bruksenhet	4 961
3-6-3	Offentlige/private felles VA-ledninger	Pr. påbegynt 1000	9 922
3-6-4	Opparbeidelse av private og offentlige hytte- og boligfelt med vei, vann og avløp	Pr. påbegynt 100 løpemeter	10 712
3-6-5	Søknadspliktig endring av sanitæranlegg	1-4 bruksenheter, pr.	4 961
3-6-6	Søknadspliktig endring av sanitæranlegg	5 og flere bruksenheter	22 099
3-6-7	Ventilasjons-, sprinkler-, kulde- og varmepumpeanlegg med vannbåren varme. Eller tilsvarende for bygg med 3 boenheter eller mer, og andre bygg over 500 m ²		9 922
3-6-8	Privat avløpsrensianlegg	Pr. anlegg	5 525

3-6-9	Søknadspliktig montering/endring av pipe	Pr. bolig	2 706
3-6-10	Andre søknadspliktige tekniske installasjoner	Pr. tiltak	5 525

§ 3-7 ANDRE TILTAK**Andre søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningslovens § 20-3**

		Gebyr
3-7-1	Store parkeringsplasser (flere enn 10 biler)	19 732
3-7-2	Mindre parkeringsplasser (til og med 10 biler)	9 922
3-7-3	Tunneler og offentlige veier - pr. påbegynt 100 meter	10 937
3-7-4	Støyskjerm, lysmast, TV-mast, radiomast, tribuner, enkle fartsoppbygg for skibakker, skitrek, transportbane, større støttemur høyde over 2 meter	10 937
3-7-5	Midlertidige tiltak, f.eks boligbrakke på arbeidsplass - som for permanent tiltak, men ikke over kr 8 200,-	
3-7-6	Løsmasse- og fjellarbeider i dagen, grave- og fyllingsarbeid, endring av terreng, private veier og andre søknadspliktige utomhusanlegg. Pr. påbegynt 1000 m ² . Maksimalt gebyr kr 60.000,-.	9 922
3-7-7	Gjerde, mindre støttemur, søknadspliktig levegg o.l.	5 525
3-7-8	Damanlegg, basseng, brønn o.l mindre tiltak	5 525
	Store damanlegg	19 732
3-7-9	Brygger/ badebrygger under 5 løpemeter målt fra landfeste, Enkle brygger	5 525
3-7-10	Større brygger: 5-20 løpemeter Større bryggeanlegg	9 922
	Mer enn 20 løpemeter. Alle avstander målt fra landfeste	19 732
3-7-11	Broer	19 732

§ 3-8 BYGNINGER SOM ER FREDET ELLER REGULERT TIL BEVARING

3-8-1	For søknadspårligte fasadeendring på bygninger som er fredet, eller regulert til «Spesialområde bevaring», og for andre bygg i hensynssone H-570 Bevaring kulturmiljø, reduseres gebyret med 30 %	Minstegebyr	5 525
-------	---	-------------	-------

§ 3-9 ENDRING AV TILLATELSE

For endringssøknader svares 50 % av fullt gebyr. Minstegebyr kr 5 390,- og maksimalt gebyr kr 11 000,- pr tiltak.

KAP. 4 DISPENSASJONER OG ULOVLIGHETSOPPFØLGING M.V.

§ 4-1 ULOVLIGHETSOPPFØLGING

4-2-1	Saksbehandling av ulovligheter etter plan- og bygningsloven betales etter medgått tid. Det skal føres timeliste over medgått tid ifm. ulovlighetsoppfølging	Pr. time	1 252
-------	--	----------	-------

§ 4-2 OVERTREDELSESGBYR

Ved igangsetting av tiltak uten nødvendig tillatelse vil bestemmelsene i pbl § 32-8 om overtredelsesgebyr komme til anvendelse. Størrelse på eventuelt overtredelsesgebyr beregnes etter den til enhver tid gjeldende forskrift.

§ 4-3 TILTAK SOM KREVER DISPENSASJON - PBL KAPITTEL 19.

For innvilget eller avslått søknad om dispensasjon

	Behandling av søknad om dispensasjon fra formål og plankrav i arealplan og byggeforbud i	Nybygg/oppsettelse av ny eiendom	26 497
		Endring av eksisterende bebyggelse/eiendom	17 362

4-3-1	plan og pbl i forbindelse med:	Nyanlegg/omlegging av VA-ledninger eller annet underjordisk anlegg.	13 530
4-3-2	Behandling av søknad om dispensasjon fra bestemmelser knyttet til byggverks størrelse, utforming og plassering som er gitt i plan eller pbl. Herunder byggegrenser mot veg og nabogrense, grad av utnyttning og andre bestemmelser i pbl og forskrifter som ikke omfattes av § 4-4-1		13 530
4-3-3	Ved behandling av flere dispensasjonssøknader i forbindelse med samme tiltak for hvert forhold utover 1		50 % av satsene
4-3-4	Ved administrativ behandling av søknaden og når søknaden ikke betinger at saken sendes på høring		75 % av satsene
4-3-5	Fravik/dispensasjon fra TEK 17. Beløp per fravik. Fra og med 2.avvik: 8.800,- per avvik		12 854

KAP. 5 RIVING AV BYGNINGER, KONSTRUKSJONER OG ANLEGG PBL §§ 20-3 og 20-4

§ 5-1 TILTAK ETTER PBL §§ 20-3 og 20-4

Når det søkes om riving og gjenoppføring av tiltak som inngår i §§ 5-1-1 og 5-1-2, beregnes det ikke gebyr for riving.

		Gebyr
5-1-1	Mindre bygninger som garasjer, uthus, skorsteiner, murer og andre konstruksjoner	5 525
5-1-2	Eneboliger, tomannsboliger	9 922
5-1-3	For riving av andre bygninger <300 m ²	14 771
5-1-4	For riving av andre bygninger > 300 m ²	19 619

KAP. 6 SKILT OG REKLAME PBL § 20-1 bokstav i) jf. §§ 20-2, 20-3 og 20-4

§ 6-1 BEHANDLING AV SØKNADER

Satsene gjelder pr. stk. Der innretninger settes opp i grupper og /eller på samme fasade, kan gebyret reduseres til satsen for en innretning, forutsatt at gruppen samlet ikke dekker en større flate enn 35 m².

		Gebyr
6-1-1	Skilt og reklameinnretning over gesims	9 922
6-1-2	Frittstående skilt/reklameinnretninger	9 922
6-1-3	Reklameinnretninger på vegg, mur, gjerde, uthengsskilt	5 525

KAP. 7 HEISER /LØFTEINNRETNINGER PBL § 20-3

§ 7-1 DRIFTSTILLATELSE FOR NYE HEISER, OMBYGGINGER OG STØRRE REPARASJONER AV EKSISTERENDE HEISER

Gebyr omfatter saksbehandling etter pbl og utstedelse av driftstillatelse

		Gebyr
7-1-1	Personheis og vareheis med/uten personbefordring	5 525
7-1-2	Rulletrapper, rullebånd og rullende fortau	5 525
7-1-3	Småheis/trappeheis	5 525

KAP. 8 DELINGSSØKNADER

§ 8-1 SAKSBEHANDLING

Søknadspliktige tiltak etter plan- og bygningslovens § 20-1, første ledd, bokstav m) jf. §§ 20-2 og 20-4.

		Uten mangler	Med mangler
8-1-1	For søknad om fradeling av tomt i regulert område, men hvor tomtedeling ikke fremgår av vedtatt plan	7 104	8 682
8-1-2	For søknad om deling med grenser som er i samsvar med fastsatt plan	3 496	4 398
8-1-3	For søknad om fradeling av tomt i uregulert strøk	14 094	17 702

Økonomiplan for 2024-2027

8-1-4	For søknad om fradeling av tilleggsparsell og grensejustering betales for hver eiendom som berøres av justeringen	2 932	3 608
8-1-5	For søknad om tillegg/endring	2 932	3 608

FOR DISPENSASJON I FORBINDELSE MED DELING BENYTTES § 4-3

KAP. 9 BEHANDLINGER ETTER FORURENSNINGSLOVEN

Utslippstillatelse gitt med hjemmel i forurensningsloven § 52 a, jf forurensningsforskriften 1.6.2004 § 11-4.

		Gebyr
9-1-1	Avløpsrenseanlegg inntil 15Pe (separat anlegg)	7 442
9-1-2	Avløpsrenseanlegg f.o.m. 15Pe (separat anlegg)	16 011
9-1-3	Behandling av søknader etter kapittel 15, « <i>utslippstillatelse for oljeholdig avløpsvann</i> »	6 765
9-1-4	Tilsyn av anlegg etter forskriftens § 15	4 059
9-1-5	Behandling av tiltaksplaner, jf. forskriften kapittel 2 « <i>graving i forurenset grunn</i> »	16 011
9-1-6	Kontroll av tiltaksplaner som er under gjennomføring ved graving i forurenset grunn, jf. forskriften kapittel 2	4 059
9-1-7	Prøvetaking og analysekostnader for mindre avløpsanlegg som må kontrolleres mer enn 2 ganger pr. år	2 030
9-1-8	Infiltrasjonstest i forbindelse med etablering av private renseanlegg for avløpsvann jf. forskriften, kapittel 12	4 510
9-1-9	Kontrollgebyr for alle som ikke er påkoblet det kommunale avløpsnett, prøvetaking 4.år.	741

GEBYRER ETTER LOV OM EIENDOMSREGISTRERING

KAP. 10 GEBYRER ETTER LOV OM EIENDOMSREGISTRERING

OPPMÅLING

Gebyrforskrift med hjemmel i matrikelloven § 32 og Matrikkelforskriften av 26.6.2009 nr 864 § 16 fastsettes som følger:

§ 10 OPPRETNING AV MATRIKKELENHET

§ 10-1-1 OPPRETNING AV GRUNNEIENDOM OG FESTEGRUNN OG MATRIKULERING AV EKSISTERENDE UMATRIKULERT GRUNN

Arealgebyr	Gebyr
Areal fra 0 – 300 m ²	15 560
Areal fra 301 – 2000 m ²	33 600
Areal fra 2001 – 20.000m ² – pr påbegynt da.	3 947
Areal fra 20.001 – 100.000 m ² – pr påbegynt da.	2 030
Areal over 100.001 m ² – økning pr påbegynt da.	1 241

Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyret per sak:

	Gebyr
6-10 saker	10 %
11-25 saker	15 %
26 og flere	20 %

§ 10-1-2 OPPRETNING AV UTEAREAL PÅ EIERSEKSJON

Gebyr for tilleggsareal pr eierseksjon	Gebyr
Areal fra 0 – 50 m ²	9 471
Areal fra 51 – 250 m ²	14 094
Areal fra 251 – 500 m ²	18 717
Areal fra 500-2000 m ²	33 600
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	3 834

§ 10-1-3 OPPRETNING AV ANLEGGSEIENDOM

Gebyr som for oppretting av grunneiendom	Gebyr
Volum fra 0 – 2000 m ³	33 600
Volum fra 2001 – 20 000 m ³ pr. påbegynt 1000 m ³ .	3 947
Volum over 20 001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000 m ³ .	2 030

§ 10-1-4 REGISTRERING AV JORDSAMEIE

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.

§ 10-1-5. INNLØSNING AV FESTEGRUNN

For festegrunn som skal innløses til grunneiendom, skal det gjennomføres en oppmålingsforretning.

For festegrunner som har målebrev med koordinatbestemte grensehjørner i EUREF89 eller NGO 1948, eller som kan konverteres til EUREF89 gjennom noe beregning, kan oppmålingsforretningen gjennomføres uten ny merking og måling.

Gebyret for dette settes til	8 569
------------------------------	-------

Festegrunner som ikke oppfyller kravet om tidligere oppmåling, gjennomføres med full oppmålingsforretning og med gebyr etter § 10.1.1

§ 10-2 OPPRETNING AV MATRIKKELENHET UTEN FULLFØRT OPPMÅLINGSFORRETNING

Viser til § 10.1.1, 10.1.3 og 10.1.4. (Tidligere midlertidig forretning) kr 8 569,-

I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning

§ 10-2-1 AVBRUDD I OPPMÅLINGSFORRETNING ELLER MATRIKULERING

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter § 10.1 og 10.2

§10-2-2 OPPMÅLINGSFORRETNINGSARBEIET DELVIS BLIR UTFØRT AV KOMMUNEN, DELVIS AV ANDRE

For oppmålingsforretning der deler av arbeidet utføres av andre, fastsettes gebyret til kommunen etter hvor stor andel av arbeidet kommunen utfører.

Følgende prosentkala, regnet av totalgebyret brukes		
1. Kommunens klargjøring	20 %	(for St. vegv. 15%)
2. Varsling og forretningsmøte i marka	20 %	(for St. vegv. 25%)
3. Tekniske arbeider og dokumentasjon	40 %	
4. Registerarbeidene (sluttarbeidene)	20 %	

§ 10-3 GRENSEJUSTERING

§ 10-3-1 GRUNNEIENDOM

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (Maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen.

Areal fra 0 – 250 m ²	14 094
Areal fra 251 – 500 m ²	23 452

§ 10-3-2 ANLEGGSEIENDOM

For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³.

Areal fra 0 – 250 m ³	18 040
Areal fra 251 – 1000 m ³	21 761

§ 10-4 AREALOVERFØRING

§ 10-4-1 GRUNNEIENDOM

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Areal fra 0 – 250 m ²	23 452
Areal fra 251 – 500 m ²	39 012
Arealoverf.pr nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på	5 525

§ 10-4-2 ANLEGGSEIENDOM

For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.

Volum fra 0 – 250 m ³	23 452
Volum fra 251 – 500 m ³	39 012
Volumoverføring pr nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på	5 525

§ 10-5 KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN TIDLIGERE ER *KOORDINATBESTEMT VED OPPMÅLINGSFORRETNING*

For inntil 2 punkter	6 991
For overskytende grensepunkter pr punkt	790

§ 10-6 KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN IKKE TIDLIGERE ER *KOORDINATBESTEMT/ ELLER KLARLEGGING AV RETTIGHETER*

For inntil 2 punkter	14 094
For overskytende grensepunkter pr punkt	2 932
Gebyr for kartlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	

§10-7 OPPMÅLINGSFORRETNING OVER SPESIELLE AREALER

For forretninger over større sammenhengende arealer til landbruksformål, allmenne friluftformål og ferdig regulerte områder som senere skal deles, betales for klargjøring av saken et grunnbeløp på kr. 9 350 og det øvrige arbeid etter anvendt tid.

§ 10-8 UTSTEDELSE AV MATRIKKELBREV

Matrikkelbrev inntil 10 sider	208
Matrikkelbrev over 10 sider	414
Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen	

KAP. 11 GEBYRFORSKRIFTER FOR ARBEIDER ETTER LOV OM EIERSEKSJONER

§ 11-1 Begjæring om seksjonering eller reseksjonering av en eiendom.

Oppretting av eierseksjoner, nybygg

	Gebyr
1 – 3 seksjoner	7 893
4 – 8 seksjoner	9 246
Fra 9 seksjoner, tillegg pr ny seksjon*	770

* Maksimalgebyr: 3 x satsen for 4 - 8 seksjoner.

Oppretting av eierseksjoner, eksisterende bygg

1 – 3 seksjoner	8 682
4 – 8 seksjoner	10 486
Fra 9 seksjoner, tillegg pr ny seksjon*	1 286

* Maksimalgebyr: 3 x satsen for 4 - 8 seksjoner.

Reseksjonering, endring av eierseksjoner i seksjonert sameie

1 – 3 seksjoner eller fellesareal endres	9 133
4 – 8 seksjoner eller fellesareal endres	11 050
Fra 9 seksjoner, tillegg pr ny endret seksjon*	1 353

* Maksimalgebyr: 3 x satsen for 4 - 8 seksjoner.

Befaring

Befaring av eiendom utføres når kommunen finner det nødvendig ved behandling av saken. Gebyret kommer i tillegg til behandlingsgebyr	4 285
--	-------

Sletting/oppheving av seksjonert sameie

Saksbehandling for å slette seksjoner på en eiendom	3 045
---	-------

Saker som ikke blir fullført. Når saken ikke kan avsluttes, kommunen avslår søknaden eller søker trekke saken

Avsluttes en sak før saksbehandlingen er påbegynt, betales ikke gebyr.
Avsluttes en sak etter at saksbehandlingen er påbegynt: Gebyr beregnet etter anvendt timer.

Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

KAP. 12 FORSKRIFT OM FEING OG TILSYN I AREMARK KOMMUNE

§ 12-1 HJEMMEL

Brann- og eksplosjonsvernloven, med tilhørende Forskrift om brannforebygging av 01.01.2016, Kap 4, pålegger kommunene å organisere brannforebyggende arbeid. Forskriften er fra inneværende år endret til også å omfatte feing og tilsyn i fritidsboliger, Kap 2, § 6

«Kommunen skal sørge for at røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, blir feiet ved behov. Feingen skal utføres på en faglig tilfredsstillende måte som medfører minst mulig ulempe for eiere og brukere. Etter feingen skal feier sørge for at all sot blir fjernet og brakt til egnet sted.

Kommunen skal sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk. Kommunen skal sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegg etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.»

§ 12-2 ØKONOMI

Feing og tilsyn er en lovpålagt oppgave som skal være selvfinansiert med feiegebyr. Kommunen kan derfor ikke kreve høyere avgift enn hva driften av tjenesten faktisk koster. Det kan dokumenteres at administrasjon og utførelse av tjenesten for fritidsboliger er mer ressurskrevende, og det legges derfor opp til noe høyere avgift for fritidsboliger.

For lovpålagt feing og tilsyn med ildsteder og fyringsanlegg betales:

	Eks.mva	Inkl.mva
Boliger	490	612,50
Fritidsboliger	490	612,50
Øvrige tjenester som ikke omfattes av lovpålagt feing og tilsyn. Herunder fresing, kontroll montering av nytt ildsted, fjerning av gjenstander i røykkanaler, feing av fyrkjeler, o.l. betales pris pr. time	850	1062,50

Gebyret gjelder per pipeløp i boenhet/fritidsboligenhet.

Utenfor ordinær tjeneste / arbeidstid betales overtid og eventuelt helgetillegg i henhold til tariffavtale.

Tjenesten er behovsprøvd. Det betyr at feing og tilsyn utføres etter mengde sot, bruk av fyringsanlegg, eller annen risiko. Feing skal dog ikke utføres sjeldnere enn hvert fjerde år.

Avgift kreves inn flatt. Dette betyr at kostnaden belastes med lik sum pr år.

Alle priser inkluderer nødvendig kjøring og materiell. Avgift blir innkrevd sammen med øvrige kommunale avgifter gjennom kommunen.

§ 12-3 FAGLIG UTFØRELSE

Varsling av feiing og tilsyn skal skje i god tid. For fritidsboliger kreves lengre varslingstid enn for boliger. Feiervesenet vurderer til enhver tid hva som er mest hensiktsmessig.

Eier av bolig / fritidsbolig skal sørge for at feier har tilfredsstillende og typegodkjent adkomst på taket. Eier plikter også ha tilgjengelig typegodkjent stige tilgjengelig på bakken. Feier medbringer egen stige for bruk hvor dette er mest hensiktsmessig.

Dersom feiing og tilsyn ikke kan utføres pga. forhold som skyldes eier/ bruker av bygg løper feiegebyr som om tjenesten var utført. På samme måte utføres feiing og tilsyn på nytt, uten ekstra kostnad for eier / bruker, dersom tjenesten ikke kan utføres til avtalt tid av feiervesenet.

Eier / bruker av private bygg kan selv foreta feiing ved behov. Slik feiing skal kontrolleres av kommunen og fritar ikke for gebyr.

Feiervesenet skal dokumentere feiing og tilsyn i eget system. Tjenesten skal utføres i samsvar med forskriftens bestemmelser slik at brukere av tjenesten får nødvendig hyppighet, kvalitet og service.

KAP. 13 FORSKRIFT OM GEBYR FOR VANN, AVLØP OG RENOVASJON I AREMARK KOMMUNE

Det er tre grupperinger innenfor dette kapitelet i forhold til gebyrtypene kommunen har. Det er bolig, fritidsbolig og næringsliv. Det skal være vannmåler på alle eiendommer det drives næring på i Aremark kommune, dette er vedtatt i Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer, Aremark kommune, Viken, 10.12.2020.

§ 13-1 VANN

Årsgebyr for vann og avløp

Årsgebyr utformes iht. kommunens forskrift om vann og avløpsgebyrer. Som betyr at årsgebyret består av en fast del (abonnementsgebyr) og en mengde avhengig del (forbruksgebyr). Totalt årsgebyr består altså av begge deler.

Abonnementsgebyr	Eks.mva	Inkl.mva
Bolig uten vannmåler	2 961	3 701,25
Bolig med vannmåler	2 961	3 701,25
Fritidsbolig uten vannmåler (også sommertilknytning)	4 442	5 552,50

Fritidsbolig med vannmåler	4 442	5 552,50
Næringsbygg uten vannmåler *	2 961	3 701,25
Næringsbygg med vannmåler *	2 961	3 701,25

Abonnementsgebyr VANN

* På næringseiendommer betales et fastledd pr. bygg som inngår i driften av næringen.

Forbruksgebyrer VANN

Forbruksgebyrer	Eks.mva	Inkl.mva
Bolig uten vannmåler (betales for 200m ³)	6 746	8 432,50
Bolig med vannmåler pr.m ³	33,73	42,16
Fritidsbolig uten vannmåler (betales for 200m ³)	6 746	8 432,50
Sommertilknytning (betales for 40m ³)	1 349	1 686,25
Fritidsbolig med vannmåler pr.m ³	33,73	42,16
Næringsbygg uten vannmåler (betales for 1000m ³)	33 730	42 162,50
Næringsbygg med vannmåler pr.m ³	33,73	42,16

Akontoer for vann og avløp etter installering av vannmåler

Ved installering av vannmåler opprettes det en akonto i gebyrgrunnlaget for vann og en for avløp (ved slamtømming vil man ikke få akonto for avløp).

Akontoene er differensiert mellom bolig, fritidsbolig og næring. Akontoene blir lagt inn i gebyrgrunnlaget for kommunale gebyrer når kommunen har mottatt skjema med melding om montering av vannmåler. I slutten av hvert kalenderår skal måleren leses av. Da sender kommunen ut beskjed om dette. Om man ikke leser av måleren vil forbruket kunne stipuleres til det som er oppgitt i disse akonto-gebyrene, hvis ikke det er foretatt tidligere målinger.

Akontoer - Vann
Bolig – 140m ³
Fritidsbolig – 30m ³
Næringsbygg – 200m ³ , hjemmelshaver. Der hvor det betales for mer enn 200m ³ fra før vil det ligge til grunn for opprettelse av akontoene.

Definisjonen på næring er:

1. Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst
2. Bergverksdrift
3. Industri
4. Kraft- og vannforsyning
5. Bygge- og anleggsvirksomhet
6. Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet
7. Transport, lagring, post og telekommunikasjoner
8. Bank- og finansieringsvirksomhet, forsikringsvirksomhet, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting
9. Offentlig, sosial og privat tjenesteyting

Kommunal avlesning av vannmåler

Kommunen kan selv foreta avlesning av vannmåler uten varsel til abonnenten og kan kreve særskilt gebyr for dette. Gebyret settes etter satser i § 1-5 Timepris, minimum en times arbeid.

Sommervann og vannmåler

Abonnenter med sommervann kan installere vannmåler for egen regning, men den må stå frostfritt.

§ 13-2 AVLØP**Abonnementsgebyr AVLØP**

Abonnementsgebyr	Eks.mva	Inkl.mva
Bolig uten vannmåler	4 795	5 993,75
Bolig med vannmåler	4 795	5 993,75
Fritidsbolig uten vannmåler	7 193	8 991,25
Fritidsbolig med vannmåler	7 193	8 991,25
Næringsbygg uten vannmåler *	4 795	5 993,75
Næringsbygg med vannmåler*	4 795	5 993,75

* På næringsseiendommer betales et fastledd pr. bygg som inngår i driften av næringen.

Forbruksgebyrer AVLØP

Forbruksgebyrer	Eks.mva	Inkl.mva
Bolig uten vannmåler (betales for 200m ³)	12 268	15 335,00
Bolig med vannmåler pr.m ³	61,34	76,68
Fritidsbolig uten vannmåler	12 268	15 335,00
Fritidsbolig med vannmåler	61,34	76,68
Næringsbygg uten vannmåler (betales for 1000m ³)	61 340	76 675,00
Næringsbygg med vannmåler	61,34	76,68

Akontoer for vann og avløp etter installering av vannmåler

Ved installering av vannmåler opprettes det en akonto i gebyrgrunnlaget for vann og en for avløp (ved slamtømming vil man ikke få akonto for avløp).

Akontoene er differensiert mellom bolig, fritidsbolig og næring. Akontoene blir lagt inn i gebyrgrunnlaget for kommunale gebyrer når kommunen har mottatt skjema med melding om montering av vannmåler. I slutten av hvert kalenderår skal måleren leses av. Da sender kommunen ut beskjed om dette. Om man ikke leser av måleren vil forbruket kunne stipuleres til det som er oppgitt i disse akonto-gebyrene, hvis ikke det er foretatt tidligere målinger.

Akontoer - Avløp
Bolig – 140m ³

Fritidsbolig – 30m ³
Næringsbygg – 200m ³ , hjemmelshaver. Der hvor det betales for mer enn 200m ³ fra før vil det ligge til grunn for opprettelse av akontoene.

§ 13-3 TILKNYTNINGSGEBYR

Engangsgbyr for etablering/tilkobling av abonnent på kommunale vann- og/eller avløpstjenester pr. abonnent.

	Eks.mva	Ink.mva
Tilknytning vann	15 000	18 750,00
Tilknytning avløp	35 000	43 750,00
Pumpestasjon	27 000	33 750,00

§ 13-3 SLAMTØMMING

	Eks.mva	Inkl.mva
Tømming årlig (inntil 3m ³)	886	1 107,50
Tømming 2.år (inntil 3 m ³)	443	553,75
Tømming over 3 m ³	158	197,50
Fremmøte uten tømming**	620	775,00

**Det kan kreves gebyr på 620 kr eks. mva pr. fremmøte når slam/septiktank av praktiske grunner ikke kan tømmes og dette skyldes eier. Gebyret innkreves uavhengig av om boligen er bebodd eller ikke. Det kan søkes fritak for boliger som er ubeboelige.

§ 13-4-1 RENOVASJON

	Eks.mva	Inkl.mva
Bolig, 270 ltr. stativ (helårs tømning)	1 693	2 116,25
Bolig, 400 ltr. stativ (helårs tømning)	2 509	3 136,25
Fritidsbolig, 270 ltr. stativ (helårs tømning)	1 693	2 116,25
Fritidsbolig, 400 ltr. stativ (helårs tømning)	2 509	3 136,25
Næring, 270 ltr. stativ (helårs tømning)	1 693	2 116,25
Næring, 400 ltr. stativ (helårs tømning)	2 509	3 136,25

Hjemmekompostering

Kommunen tilbyr fra 2021 komposteringsdunker til privat bruk. Pris pr. dunk ved kjøp hos kommunen er kr 1 200 eks.mva (1 500 inkl.mva). Strø kan hentes gratis hos kommunen, maks ti sekker i året, ta kontakt med kommunen ved behov.

Kjøp av ekstra sekk

Kr 20,- for en sekk, 6 sekker (en rull) for kr 100,-

§ 13-4-2 KONTAINERE VED HYTTEFELT

Ved hyttefelt kan kommunen tilby containere med sensorer, slik at det tømmes automatisk ved behov hele året. Hyttefeltene må selv gå sammen for å lage plassering til containere, område for plassering må godkjennes av kommunen før oppbygning. Det må være også være godkjent søknad etter plan- og bygningsloven, samt inngått grunneieravtaler.

§ 13-5 OM FRITAK FRA KOMMUNALE GEBYR

Gebyrer blir innkrevd uavhengig av om boligen er bebodd eller ikke. Det kan søkes fritak for boliger som er ubeboelige. 20.06.2019 vedtok kommunestyret noen prinsipper for fritak fra kommunale gebyr.

1. For å kunne få fritak fra feiing- og tilsynsgebyr må hjemmelshaver dokumentere at piperøret(ene) er koblet fra. Slik dokumentasjon må inneholde bilder.
2. For å kunne få fritak fra vann- og avløpsgebyrer må hjemmelshaver dokumentere at godkjent rørlegger har plombert vanninntaket.
3. For å kunne få fritak fra renovasjonsgebyr må hjemmelshaver få innfridd fritak fra feiing- og tilsynsgebyr, og fritak fra vann- og avløpsgebyr.
4. Fritak gis for maksimalt 3 år av gangen. Når de 3 årene er gått må eier selv sørge for å søke på nytt dersom det er et ønske om fritak for ytterligere en periode.
5. Det kan gis fritak fra gebyrregulativet når et hus rives av ulike årsaker, da huset/boligen vil være ubeboelig.

§ 13-6 OM FRITAK FRA VANN- OG AVLØPSGEBYRER FOR IDEELLE LAG OG FORENINGER

21.09.2017 vedtok kommunestyret i sak 43/17 at ideelle lag og foreninger som drifter egne anlegg gis et generelt fritak for avgift for vann og avløp fra 01.01.2017. Det er krav om at lag og foreninger har en tilknytning til kommunen.

KAP. 14 TAKSTER FOR EIENDOMSINFORMASJON

	Eks.mva	Ink.mva
Meglerpakke	1 405	1 756,25